

Katri Vala

HENKI

JA **AINE**

ELI

YKSINÄISEN
NAISEN
PÖLYNIMURI

KANSANKULTTUURI O. Y.

K A T R I V A L A

on Uno Kailaan rinnalla itsenäisyysaikamme alkuperäisin runoilija. Mutta kun Kailaan kehitystie vei individualismin ja kuolemanmystiikan jäähuruihin, Katri Vala palasi romanttisista kauneusunista yhteiskuntaan, taistelemaan elämän, ihmisyyden ja oikeudenmukaisuuden puolesta 30-luvun tuhon voimia vastaan. Mutta hän ei ole vain suuri, elämänmyönteinen lyyrikko. 30-luvun radikaalien kulttuurilehtien pakinoitsijana hän on eräs ainoita itsenäisiä henkiä ajan kaupallistuneessa lehdistössä, kansallisten heikkouksien säälimättömän ruuskija, luonnollisen elämän ja ihmisen puolestapuhuja tuhon ja hävityksen saarnaajia vastaan, Eino Leinon kansantribuuniviitan perijä.

KATRI VALA

HENKI JA AINE

eli yksinäisen naisen pölynimuri

Taistelevia pakinoita

Kansankulttuuri Oy.
H:ki, Simonkatu 8.

Mikkeli 1945, Oy. Vapauden kirjapaino.

Katri Vala pakinoitsijana

Kansankulttuuri Oy. aloittaa kustannustoimintansa julkaisemalla valikoiman Katri Valan pakinoita. Ei liene yleisesti tunnettua, että tämä suuri lyyrikko esiintyi 30-luvulla myös pakinoitsijana, ensin Tulenkantajain *Pekkana*, sitten Vapaan Pohjolan *Ilmarisena*. Ehkä eivät myöskään ne, jotka tästä ovat olleet tietoisia, ole tehneet itselleen selväksi sitä, että tässä ei ole ollut kysymys vain epäoleellisesta sivuilmioista Katri Valan kirjailijatyössä, vaan että meillä hänessä on ollut korkean luokan pakinoitsija, eräs ainoita itsenäisiä henkilöitä itsenäisyysajan kaupallistuneessa ja korruptoidussa sanomalehdistössä, kansallisten heikkouksien säälimätön ruoskija, möynteisen elämänkäsityksen puolestapuhuja, ihmisen puolustaja tuhon ja hävityksen saarnaajia vastaan, kansantribuuni.

On yllättävää, miten hän, eksoottisten ja kosmisten etäisyyksien runoilija, pakinoitsijana on niin maanläheinen, realistinen, asiallinen. Hän ei kavahda mitään aihetta, ei jokapäiväisintä, ei arkaluontoisinta. Hän edustaa pakinoissaan aina luonnollista, turmeltumatonta ihmisyyttä, tavallista ihmistä, ja tältä leveältä, vankalta pohjalta hän ivaa ja ruoskii ajan luonnottomuuksia ja henkisiä sairauksia. Hän on Mencken suomalaisissa olosuhteissa ja mittasuhteissa; hän

ruoskii isänmaallista humpuuksia, tekosiveellisyyttä ja rahamoraalia, luonnotonta lasten- ja nuorisonkasvatusta, Kivimäen-kauden painokanne-epidemiaa ja kommunismikauhua; hän vihaa kvasiradikalismia, joka keikailee sukupuolisella "vapaamielisyydellä", mutta pakenee raukkamaisesti yhteiskunnallista taistelua; hän ivaa kansallissosialismin ja sen suomalaisten apinoitsijain luonnottomuuksia ja mauttumuksia ja sitä irvokasta Saksan-ihastelua, joka Suomen porvariston ja sen sivistyneistön keskuudessa alkoi kukoistaa fascismin vuosikymmenellä. Tuon aikakauden henkisestä korruptiosta — ilmaisuina Valvoja-Ajan koskenniemeläinen kulttuurifilosofia, Päiväkirjan kvasisyvämielinen sievistely, Pohjatuulen natsimystiikka tai mikawaltarismi — hän on kirjoittanut herkullisia totuuksia. Mutta hän ei ole pelännyt kirjoittaa myöskään margariinista, ruokareseptistä ja pikkulasten hoidosta. Hänen pakinoistaan puuttuu kaikki hienostelu, tyylikeikarointi ja asenteellisuus. Hän on ytimiään myöten terve, hänen voimanaan on hyvä sydän ja vankkumaton oikeamielisyys, hänen naurunsa soi renesanssin-vitaalisena ja voitollisena. Hän seisoo tukevasti maankamaralla ja puolustaa kernaasti "ainetta" "henkeä" vastaan, mutta tosiasiassa häntä elävöittää korkea ihanteellisuus, *aito* ihanteellisuus vastustajain ihanteellisia *fraaseja* vastaan. Hänessä puhuu väärentämätön nainen, hän puolustaa äidin oikeutta lapseensa ja lapsen oikeutta elämään, sankarikuoleman ideologeja vastaan, hän on elämän palvoja, ihmisen rakastaja, kulttuurin puolestapuhuja myrkkyykaasujen, tulensyöksijäin, keskitysleirien ja kirjarovioitten aikakaudella; rahan herruuden ja rahamoraalin maailmasta hän kurkoittaa kohti uutta yhteiskuntaa, ihmisarvoista maailmaa. Hän ei Koskenniemen koulukunnan tavoin tunnusta Saturnuksen kulta-aikaa vain menneisyydessä, "barbaarisessa optimismissaan" hän uskoo ihmiskunnan kulta-aikaan tulevaisuudessa ja taistelee sen puolesta.

Katri Valan pakinoitten taso on epätasainen, mutta parhaimmat niistä — kuten esim. loistelias "Varovainen ja vii-

sas antiikkinen sielu" — tuovat mieleen vain yhden vertauskohdan, Eino Leinon, Päivälehdessä *Teemun*. Sama rohkea optimismi, sama henkinen vitaliteetti, sama iskuvalmius ja taistelunilo. Katri Vala itse tunsikin vaistomaisesti tämän hengensukulaisuuden, tunsikin jatkavansa Leinon taistelua valosta. Ero on siinä, että Eino Leinoa kantoi mukanaan suomalaisen sivistyksen suuri nousukausi, kun taas Katri Valaa ympäröi häviäminen ja rappio. Keskellä pakinan korrumpiota ja dekadenssia hän kantoi kunnialla leinolaista kansantribuuninvittaa. Mutta hän ei nähnyt vain häviämistä ja rappiota, hän näki myös uuden luokan nousun ja uuden yhteiskunnan syntymisen, ja siihen perustui hänen "barbaarinen optimisminsa", siitä hän ammensi naurunsa vitaalisuuden. Hän taisteli elämän vihollisia, fascismia ja sotaa vastaan; ne hänet mursivat juuri silloin, kun uuden päivän sarastus alkoi nousta raadellun Euroopan ylle.

Tähän pakinakokoelmaan on valittu melkein kaikki Katri Valan pakinat Tulenkantajista vv. 1933—39; vain muutama aiheeltaan tai esitystavaltaan vähempiarvoinen on jätetty pois. Vapaassa Pohjolassa 1940—41 julkaistuista pakinoista on sensijaan otettu mukaan vain yksi, koska ne aiheittensa puolesta ovat jokapäiväisiä ja suoritukseltaan vailla journalistista lentoa. Eri yhteydessä on tarkoitus julkaista Katri Valan muut suorasanaiset tuotteet, hänen artikkelinsa, tutkielmansa ja kirja-arvostelunsa. Useimmat valikoimaan otetuista pakinoista ovat tälläkin hetkellä — ja juuri tällä hetkellä! — tuoreita ja ajankohtaisia ja sopivia esitettäväksi kansanvaltaisissa juhlissa ja vaikkapa vaalipropagandassa. Muodostukoon näiden pakinain menestys suureksi! Naurakoon Suomen demokraattinen kansa näiden pakinain ääressä surullisen-lystikkään-irvokkaalle menneisyydelle nyt, kun tämä menneisyys on katoamassa kuin yö aamun tieltä.

Raoul Palmgren.

My heart rebels against my generation that
talks of freedom and is slave to riches. (Sy-
dämeni kapinoi sukupolveni vastaan, joka
puhuu vapaudesta ja on rikkaiden orja.)

George Santayana

"ISÄNMAA TARVITSEE KAIKKI ISOT MUNAT"

luemme pikkumunien reklaamista. Säpsähdämme ensiksi, mutta pian luemme tuollaisen uutisen yhtä vaittomasti kuin "Hiipiäsi tarvitsee rasvaista yövoidetta!" Tämän hetken suuri reklaamisana on isänmaa. Pidättyvää suomalaista mieltä vaivaa tuon käsitteen, jota on tottunut hiljaa kunnioittamaan, ylenpalttinen turhaanlausuminen ja mitä yllättävimpiin yhteyksiin vetäminen. Se on kaikki "isänmaallisen kansanliikkeen" ansiota, jota vakuutteluistaan huolimatta ei voi pitää suomalaisena, koska siinä on selvä leima *made in Germany* kaikkine

päristyksineen ja onttoine fraasipaatoisineen. Sillä ajattelevalle ihmiselle on päivänselvää, että tässä on kysymyksessä jälkikaiku "Deutschland, Deutschland über alles" ja sotilaitten vyösolkitunnus "Gott mit uns"-menteliteetista.

Mitä burleskeimpiin muotoihin pukeutuu tämä menteliteetti oikeistomme "puolisosialistisissa" (Timo Uudessa Suomessa: "kansainvälisellä mittapuulla katsoen on meikäläinen oikeistoporvari puolisosialisti") äänenkannattajissa niiden ilmoitusosastossa. Kas näin:

Nuori virkamies haluaa taloudenhoitajaksi 16-vuotiaan, isänmaallisen neitosen. Vastaus valokuvan kanssa nimim. Virkamies.

Täytyy kysyä, mikä mahtaa olla tämän ylen nuoren henkilön isänmaallinen velvollisuus? Keittäkö isänmaallisia perunoita isänmaallisessa kattilassa? Valokuva kai on isänmaallisuuden toteamiseksi?

Ja toinen ilmoitus:

Keski-ikäinen varakas nainen haluaa tutustua isänmaalliseen nuoreen mieheen ihanteellisissa tarkoituksissa. Vast. nimimerkille. "Ihanteet korkealla".

Kaunista, eikö totta? Voisi nauraa makeasti, jollei asia samalla olisi surullinen. Niinkuin näkisi kaikenkarvaista likaista pyykkiä käärittynä Suomen lippuun. Se on saksalaisuutta sen tympäisevimmissä muodossa, tuota kummallista raakuuden ja sentimentaalisuuden yhdistelmää, jonka ilmennyksenä on sotilaallisten järjestöjen ihailu ja hempeät naimailmoitukset. Hitler ja Courts-Mahler!

MUNIA JA MYRKYTETTYJÄ KAIVOJA

Aina siitä saakka, kun saksalaiset valloittivat (hurasivat) Suomen kartuttaen sanastoamme sanalla "besorgata" ja meidän piti vallan merkiksi saada saksalainen kuningas, josta onnettomuudesta armelias kohtalo pelasti kevytmielisen kansamme, on meillä oikeistotahoilta tunnettu lukkarinrakkautta mustaa "vaterland"-paatoksista Saksaa kohtaan.

Tämä vanha tunnekeitos on uudelleen lämmitetty nyt sekaverisen aitosaksalaisen Hitlerin ja kansalliskiihkon ollessa voimakkaassa nousukurssissa. Millä riemulla on

kerrottu lehtien lakkautuksista, "vasemmistajuutalaisten" kirjailijain Remarquen, Ludwigin ja Kerrin paosta ja Heinrich Mannin erotuksesta! Sellaista pitäisi saada meillekin!

Ei totisesti voi ymmärtää, että "isänmaan ystävät" voivat ihailia toisen kansan kansalliskiihkoa, mikä tietää aina vaaranuhkaa naapureille. Vai eikö tämä vaaranuhka merkitsekään mitään, eikö sitä tahdotakaan välttää, koska se tekee sodan aikaansaamisen helpommaksi? Kaikkien maiden kansallis- ja sotakiihkoiset muodostavat ilmeisesti salaisen veljesliiton, joka pyrkii kaikin voimin ihanaan päämäärään. — Muuten ei voi selittää "isänmaallistemme" nyrpeää suhtautumista kansalliskiihkontomiin maihin, jotka ovat luotettavimmat naapurit. Tuollainen vieraan maan kansalliskiihkon ihailu on maanpetosta salakavalimmassa muodossa. Mitäs, jos nyt tämä musta Saksa hankkii takaisin Kaiserin ja muistaa Suomen, jonne voi taas panna kuninkaaksi saksalaisen prinssin ja ripustaa hymyillen ja helposti "hakaristiin" tämän hellästi Saksaa lempivän maan.

Kun ei olisi niitä muniä! Hiivatin munat! Kompastuvatko jalot tunteemme muniin! Kieltämättä on vaikeasti selitettävissä se, että kun meidän kansamme hellästi jo pitkän ajan on maksanut osan saksalaisten syömien munien hinnasta, nämä tylästi lisäävät munatullia ja tekevät viennin hyvin vaikeaksi. Se loukkaa meidän tunteitamme. Mutta ehkäpä aletaan selittää "isänmaalliseksi" vientimaksujen koroittamista tai suorastaan munien lahjoittamista Hitler & kumppaneille!

Onko historiaa lukenut kansa muuten pannut mer-

kille, kuinka usein historian kuluessa ovat tehokkaana vihan kiihoittajana puhjenneet esiin legendat myrkyte-
tyistä kaivoista, pahoinpidellyistä lapsista ja tulipaloista?
Jo kristittyjen vainoon Roomassa käytettiin tätä provo-
katiota: kristityt myrkyttivät kaivoja, paistoivat lapsia
ja sytyttivät Rooman palamaan. Alas kristityt! Maail-
mansodan aikana sama juttu. Ameriikkaa kiihoitettiin
saksalaisia barbaari-vihollisia vastaan samantapaisilla
tarinoilla ja nyt Saksa kertoo samaa maailmalle kom-
munisteistaan: myrkytettyjä kaivoja, panttivanhiksi
otettuja lapsia ja valtiopäivätalon palo. Ja se teho taas!
Meillekään tämänsuuntaiset asiat eivät ole vieraita.
Sensatiohaluinen mies Viipurissa kyyditsee itse itsensä
ja sanoo: kommunistit! Jokainen tulipalo aiheuttaa
meillä kommunisti-sähkösanoman. Ja niitä uskotaan. —
Kaikkien todistetuinta asioita taas lapualaiskonnant-
toista ei uskota, niinpä verrattain "sivistyneet" ihmiset
saattavat väittää, että Ståhlberg järjesti itse kyydityk-
sensä! Totisesti: myrkytettyjä kaivoja on!

Palatkaamme taas Saksaan. Siellä on nyt valtion
"suojelemisen" nimessä vangittu rauhanliiton puheen-
johtaja, eversti Lange ja sihteeri Küster. Pidätyksen
syistä ei voida antaa lähempiä tietoja "valtion turvalli-
suutta vaarantamatta". Kun lukee tällaista, valtaa mie-
len kauhu ja vastenmielisyys. Johdetaanko maailmaa
mädäntyneillä valheilla, joiden löyhkää salataan ontto-
jen fraasien helppohintaisella parfyymillä? — Tämän
vangitsemisen logiikka on jokseenkin yhtä nerokas kuin
jos me nähdessämme pihallamme suden ja lampaan sur-
maisimme lampaan kotimme "suojelemiseksi".

SUOJELUSYHDISTYKSIÄ

Meillä on niitä paljon, esimerkiksi kaasusuojeluyhdistys. Sen tarkoituksiksi on selitetty ihmisten suojeleminen kaasulta sodan aikana. Kun kuulin tuon nimen ensi kerran, tulkitsin sen välittömästi yhdistykseksi kaasun suojelemista varten. Vaikka olen kuullut toisia selityksiä, en yhä vielääkään ole tuosta ensimmäisestä ajatusyhtymästani voinut vapautua. Jos olisi tarkoitus suojella ihmisiä kaasulta, niin yksinkertaisin keinohan olisi hävittää kaikki myrkkyykaasutehtaat ja julistaa myrkkyykaasujen valmistus rikolliseksi. Jotta tähän ainoaan tehokkaaseen keinoon ihmisten suojelemiseksi ei ryhdyt-

täisi, on perustettu kaasusuojeluyhdistyksiä, jotka uskottelevat, vastoin asiantuntijoiden lausuntoja, että myrkykaasua vastaan muka voidaan suojella ihmisiä. En voi päästä siitä, että minusta tällainen yhdistys on kuin kynnillinen lapsenhoitaja, joka sallii lapsen juoda cyankaliumia vakuuttaen, ettei siitä ole mitään vaaraa, kun juo vettä päälle. Kaasusuojeluyhdistys merkitsee todellakin kaasun suojelemista terveen järjen ja inhimillisyyden sille sanelemaa tuomiota vastaan.

Toinen yhdistys, jota olen paljon ajatellut, on lastensuojeluyhdistys. No, ei kai siitä ole mitään pahaa sanottavaa, huudahtavat monet. Ei, ei yhdistyksessä sinänsä. Sen toiminta on arvokasta, jaloa, kunnioitan sitä suuresti. Mutta tiedättehän, että vielä suuri osa ihmiskuntaa sanoo: sota on välttämätön. Mitä se merkitsee? Se merkitsee sitä, että ne lapset, jotka on huolellisimmin vaalittu miehiksi, kasvaneet terveiksi ja virheettömiksi, hyvin todennäköisesti lähetetään rintamalle, ruhjotaan raajarikoiksi tai kokevat julman kuoleman. Ainoan kerran, kun päivälehdissämme on pohdittu lasten aliravitsemistä ja huonoa hoitoa, oli silloin, kun sotaväen ylilääkäri valitteli, että asevelvollisten joukossa oli paljon kelpaamatonta ainesta. — Huolellisen lapsenhoidon tarkoituksena näyttää olevan, niin kauan kuin sota hyväksytään, valmistaa prima kanuunanruokaa. Tässä valossa tuntuu ihmiskunnan hellyys lapsia kohtaan sadun noita-akan hellyydeltä, kun tämä tyrkytti Hannulle ja Kertulle herkkuruokia, jotta heistä tulisi hänelle lihavia paisteja. Tämä ihmiskunnan kynnillisyyys on itsetiedontonta, johtuen taipumuksestamme nähdä vain yksityis-

kohdat, mutta ei suuria perspektiivejä. — Me voimme olla humaaneja, rakastaa ihmisiä, mutta teemme sen kummallisen rajoitetusti ja epäjohdonmukaisesti.

Muuan reklaamilause kuuluu: Taatkaa työnne tulokset. Miksi sitä ei käytetä, kun on kysymys ihmisestä?

UUSIN KANSANLIIKE

Motto: Ah, oleandri tuoksui ja viikunat kukkivat siellä.

V. A. Koskenniemi.

Sanotaan, että politiikka pilaa luonteen. Se on sangen todennäköistä, unen se ainakin pilaa. Mitä sanotte seuraavasta unestani:

Kuljen katua ja näen ihmeellisen näyn: Suomen lippu ja sen alla musta lippu, jonka keskellä punertava korsetti sinisen moukarin murskaamana. Ovella on plakaatteja: Uusin kansanliike! Maailmanpulien todelliset syylliset! Asianharrastajat tervetulleet.

Astun suureen, juhlalliseen saliin. Seinällä on iskulauseita, joita valonheittäjät valaisevat: Pois hamevallan alta! Valitse isänmaa tai permanentit! Yhteisrintama naisia vastaan! Sali on ääriään myöten täynnä innostunutta, harrasta yleisöä. He ovat kuin saman perheen jäseniä. Ja niinhän he ovatkin. Edessä on mustin korsettimoukarilipuvin koristeltu lava, jonka ympärillä kaksoita mustapuseroista miestä aina kaksi ja kaksi kasvot korokkeeseen päin. Jokaisella heistä on rinnassa korsettimoukaritunnus.

Aluksi laulettiin "Patalapun neliön alla on ansa". Sitten astui puhujalavaa kohti ultravioletti johtaja Vihannes Röhölä. Tämän tapahtuessa tervehti kunniavartio häntä siten, että kuusi puhujalavan lähintä miestä kaarsi itsensä roomalaiseksi kaareksi, nenä polviin. — Ja kaaren ylimmälle huipulle iskivät toiset kuusi miestä ryhdikkään läiskäyksen. Tämä oli erittäin kohottavaa. Samaan aikaan huusi yleisö Heil! Röhölä! Heil! Muuan hätääntynyt muija kysyi silloin katkesmuksen sanoilla: Mitä se on? Mutta puheenjohtaja palautti muijan nuijalla järjestykseen.

J:n valitsema kansanjohtaja Röhölä alkoi puhua. Puhe oli täynnä ylevää henkeä. Kansamme vuosisataiset taistelut ja pettuleivät kuvastuivat siinä. Hän sanoi: Olette kuulleet, että indernaalit ja riimuurarit ovat syy-pääät maailman nykyiseen hätään, liikaväestöön ja kansamme pirstalemaisuteen. Tämä on pintapuolinen käsitys, sillä mistä ovat lähtöisin indernaalit ja riimuurarit? Minä sanon sen teille tänä historiallisena hetkenä: AKOISTA! (Yleisön joukosta: hyvä! hyvä! Ilon kyyne-

leitä. Alas naiset!) Akat ovat syypäitä kaikkiin sotiin. He tanssivat kukat kourissa junien ympärillä, kun miehet lähetetään rintamille, jotta heistä tulisi muusia. Muusia, sanon minä! (Yleisö riemuitsee.) Tämän kansannousun on lyötävä alas naiset, jotta jämerät miehet pääsevät hoitamaan maan asioita, miehet, joilla on enemmän humaniteettia kuin kelvottomien kirjojen kieroiksi tekemillä naisilla. Me olemme hunnien jälkeläisiä ja niinkuin hunnit lakaisivat kaikki ompeluseura-pasifistiset uikuttajat, niin me lakaisemme naiset vaikka kiväärinperillä ja luomme uuden geofyysillisen hemoroidikansakunnan, joka on aivan ultravioletti. Muita värejä ei tässä maassa saa olla, sanon minä! (Liikuttavaa innostusta yleisön joukossa. Loppumattomia kättentaputuksia ja hyvähuutoja. Yleisö yrittää heittää Röhölää ilmaan, mutta ei jaksa.)

Puhetta seuranneessa vilkkaassa keskustelussa oltiin yksimielisiä naisten tuhoamisesta. Naiset olivat innokkaimpia. Direktörskä Silja Piipinen sai kuitenkin aikaan sen, että hän ja muutamia muita, joiden äly oli vaaraton ja sydän palava, sijoitettaisiin miesten vaihteluksi suojeleuseleireihin, jossa he saivat Hajun Suunnan toimittajan Munasalon toivomuksesta lukea vain Puumme-kirjaa ja Virkkaus- ja neuletöitä. Tuhottavia naisia tuonpuoleiseen elämään valmistelemaan valittiin kirjaltaja Hikkas Alttari.

Kun asiasta oli päästy yksimielisyyteen, seurasi ohjelmassa runoilija Leikki Hosunnan melodraama "Pyhä viha", direktörskä Piipisen vaikuttavasti esittämänä. Lainaamme sanat tähän:

On viha pyhä
nyt ain ja yhä,
kun järk' on lyhä.
Kädessä pistin
ma päällä ristin
pois anarkistin
ja niskat listin,
mi inkiväärin
sekoitti, määrin
ja mielin väärin
ma kokoon käärin
ja vahvoin säärin
ja uljain äärin
maass' itse häärin.

Direktörskä Piipisen suuren lahjakkuuden lumousta todistaa se, että vaikka junat olivat lähdössä, yleisö kuunteli ja itki ja antoi junille ns. palttua.

Yleisö ryhtyi sitten innostuneen mielialan vallitessa laulamaan "kuullos, pyhä Vala", mutta "Kuuden suomijan" toimittaja Vino sanoi, että Vala on tuijunkantajan haiseva nimi, joten laulu täytyy muuttaa. Hajun Suunnan teatterimies Drama Brahma ehdotti, että "vala"-sanan sijaan pantaisiin "kala", minkä yleisö hyväksyi, jonka jälkeen laulu ensi kerran kajahteli kohti korkeuksia uudessa muodossaan.

Seurasi sitten tervehdysläiskäyksiä ja Heil-huutoja, jolloin se muija taas teki kiusallisen vaikutuksen kysymällä katkesmuksen sanoilla: Mitä se on? Mutta palautettiin muija nuijalla, kuten aikaisemminkin, järjestyk-

seen. Lopuksi laulettiin Maamme-laulun sävelellä runoilija Puuro Puurolan Röhölän ajatuksesta muovailema laulu, joka alkoi "Me saamme tehd', mit tahdomme". Sitten kaikki hajosivat.

LEBEN UND LEBEN LASSEN

On olemassa eräs näennäisvapaamielisyys, joka mielellään käyttää ylläolevaa lausetta. Hyvin hauska lause, jos se todella olisi omaksuttu. Mutta katsellaanpa kuinka pitkälle tätä vapaamielisyyttä riittää.

Jos juot liian paljon, jos sinulla on n.s. seksuaalisia harha-askeleita, annetaan sinulle anteeksi varsinkin, jos olet mies, mieluummin rikas, tai taiteilija. Sinä voit erottaa työstäsi vanhan perheellisen miehen, joka on tehnyt ikänsä työtä hyväksesi ilman, että "moraalin" varjot sinua soimaavat.

Mutta jos kieltäydyt menemästä sotaharjoituksiin ja sotaan vakaumuksesi tähden, odottaa sinua vankila ja kuolema. Viisas pelottomuutesi ja rehellisyytesi ovat keskinkertaisen yleisen mielipiteen mielestä typerää ja pelkurimaista. Suositaan enemmän helppohintaisen nokkelaa "pinnariakin" ja lauman tyhmänrohkeutta. Jos mielestäsi tämä taloudellinen järjestelmä on kumottava, voit joutua vankilaan vuosiksi, olet hirvittävä, moraaliton olio. Jos autat rahallisesti perhettä, joka on joutunut pois toimesta poliittisten mielipiteiden tähden, voit joutua ikävyvyksiin.

Sinä voit varastaa hienossa muodossa, tappaa sodassa, sanoa vääriä todistuksia, vihata lähimmäistäsi ja tuhota hänet, jos veisaat virsiä ja mutiset rukouksia, olet "Jumalan valitsema kansanjohtaja". Jos et kuulu kirkkoon, saat turhaan olla oikeamielinen, väkivallan vastustaja, lähimmäisesi auttaja, sinä olet hylkiö ihmisten seassa. Kas näin.

Past. G. Karsteinin puhe kristillisille ylioppilaille.

"Lähtökohdakseen otti puhuja Ps. 73: 23—24. Vaarallisin saatanan paula on luonnollisen ihmisen uskonnollisuus, omatekoinen jumalisuus. Luonnollinen ihminen luottaa omaan hyvyteensä, omaan siveellisyyteensä ja ajattelee sillä perivänsä autuuden. Hän ei huomaa, että hänen sydämensä on kokonaan vieras Herralle. Hän voi olla ystävällinen ja rakastettava persoonallisuus, kunniallinen ja moitteeton yhteiskunnan jäsen, jonka maine on täysin tahraton. Mutta hän ei ole pelastettu. Hän tulee kerran suljetulle taivaan ovelle".

Sinä voit kirjoittaa antautumisista pöydän alla ja

muualla ja naisten kuukautisista (Soini, Valtari) ja kristillissiveellinen kustannusliike julkaisee innokkaasti reklamoiden "modernin" kirjasi. Mutta jos kirjoitat kirjan, joka heittää terävää valaistusta yhteiskunnan väärämielisyyteen, joka ei pidä sotalaitosta kaikkien hyveiden kouluna, olet kustantajain hylkäämä (Haanpää).

Sinä voit siteerata Nietzscheä kaikessa rauhassa, jos kuulut oikeistopiireihin. Varjelkoon sinua, jos uskallat esittää kirkkoa vastaan saman Nietzschen ajatuksia (Soihtu)!

Sinä voit kuuluen oikeistoon tehdä kapinoita ja vastustaa virkavaltaa, saat kukkia, tulet sankariksi, kaikki edesottamuksesi käännetään parhain päin (Mäntsälä, Tampere). Mutta jos tällaisessa tapauksessa olet köyhälistöön kuuluva, on todennäköistä, että sinut ammutaan. (Ruotsin Ådalen, joka Suomessa luultavasti olisi ollut kymmenen kertaa verisempi.)

Tämä "sivistynyt mielipide" puhuu kauhulla villien raakalaistavoista. Nämä kun ovat uhranneet vuosittain muutamia ihmisiä epäjumalille. Kun "Jumalan ja isänmaan alttareille" kristityissä maissa uhrataan miljoonia, on se niinkuin ollakin pitää, ei edes papisto korota ääntään sitä vastaan tai oikeastaan: se kaikkein vähimmin.

Esimerkkejä voi jatkaa. Ne osoittavat, että ollaan suvaitsevaisia porsasteluissa, pikku asioissa, mutta ei suurissa kysymyksissä. Sanat "leben und leben lassen" sisältävät jonkinlaista pinnan radikaalisuutta, "modernisuutta", joka on melkein vaarallisempaa kuin peittämätön vanhoillisuus.

Kirjallisen työn alalla, "hengen jättiläisten" muotoile-

mana tämä "modernius" ilmenee tällaisina vaarallisessa iässä olevia naisia ja tyhmiä miehiä viehättävinä lauseina: "Kuularuiskun ääni on nykyajan romanttisin ääni!" (Kersti Bergroth.) Sadismia, kenties itsetiedotonta. — Moderni muoto voi verhota mitä taantumuksellisempia ajatuksia, samoin kuin elävät, nuoret ajatukset voivat käyttää vanhaa muotoa (Järnefelt).

On aika herätä huomaamaan valheradikaalisuuden ja sisäisen, kehitystä eteenpäinvievän radikaalisuuden ero. Edellistä meillä on paljon, jälkimmäistä vähän.

PIENI SINIMUSTA RUNOILIJAPROFESSORI

Kirjallisuusarvostelu alkaa olla suurissa päivälehdissä siksi harvinainen asia varsinkin kesäaikaan, että sen nähdessään lukee sen ahneesti. Niinpä ryhdyin lukemaan sangen uteliaana V. A. Koskenniemen allekirjoittamaa "arvostelua" Hans Heinz Ewersin kirjoittamasta Horst Wessel elämäkerrasta, vaikka ajattelinkin, eikö kirjallisuudenprofessori kerran vaivannäköön ryhtyessään keksinyt mitään kirjallisuutta arvosteltavak-

seen. Mutta lukiessani selvenee minulle syy, miksi kirjallisuudenprofessori panee suuren auktoriteettinsa vaa-kaan Horst Wesselin tähden. Siinähan puhuu mustien voimien sokaisema mieli, jonka koko älyllinen joustavuus, mikäli sitä koskaan on ollut, on hukkunut sinimustan "kevätvirran" pyörteisiin.

Alussa viimeinen ripe tervettä järkeä yrittää ehkäistä miestä: Koskenniemi ihmettelee, kuinka juuri Ewers, arveluttavien sadistispornograatisten juttujen kirjoittaja, esiintyy moraalittomuudesta puhdistetun, kansallisen Saksan sankarihahmon kuvaajana. Mutta täydellinen ajatussolmu estää häntä pääsemästä pitemmälle. Hän heittäytyy suinpäin ihailemaan "kansallista" Saksaa, sen puhdasta, uljasta nuorisoa, ihanaa "vallankumousta". Kirjallisuudenprofessori ei näe mitään virhettä ideologiassa, joka on aiheuttanut maan suurten kirjailijain kirjojen polton ja heidän karkoituksensa ja nostanut sijaan koko kirjallisen tuomaskuonan kansallisen Saksan "henkiseksi voimaksi". Sotakiihköinen, fraaseja nielevä, kulttuuriarvoja tuhoova, inhoittavia räökkäyksiä toimeenpaneva, vankileirejä pystyttävä uusi Saksa ei nosta "humanistia" ainoakaan vastalauseeseen. Häpeä! Siinä istuu "kansallisen ylpeytemme, Turun suomalaisen yliopiston" professorituolilla mies, jonka ideologia ei ole kuudesluokkalaisen ideologiaa korkeammalla.

Kun näkee, millaisia opettajia ylioppilasnuorisollamme on, ei ihmettele, että sen enemmistö on niin toivontonta kuin on: siitä näytään järjestelmällisesti juuritettavan pois kaikki kyky rohkeaan, itsenäiseen ajatteluun. Ylioppilaamme kalskuttelevat aseita, himoitsevat sotaa,

laskettelevat fraaseja "kansallisesta kulttuurista" jne. Ibsen muistaakseni sanoi, ettei mikään aate elä luonnollisesti kahtakymmentä vuotta kauemmin. Nykyinen kansalliskiihkomme on tekohengityksen paisuttama kummitus (Koskenniemellä näyttää olevan kunnianhimo tulla tämän personoitumaksi), joka voi lopulta räjähtää ja tuhota kaiken, mikä tekee elämän sivistyneelle suomalaiselle elämisen arvoiseksi.

Jotta tähän ei päädyttäisi, on maan nuoriso vapautettava opettajista, jotka sensijaan, että opettaisivat sitä ajattelemaan, etsimään totuutta, ratkaisemaan suuria kysymyksiä pohjaan asti, tekevät siitä musta- ja ruskeapaitaisia apinoita, jotka gramofoneina laulavat siihen suggeroituja kiliseviä fraaseja, ovat mustimpien setien auliina juoksupoikina. Kun tähän puhdistukseen ryhdytään — tämähän toteutuu ehkä vain tulevaisuuden arvoinnissa — ei saa unohtaa Koskennientä, joka aikoinaan tuli suureksi kansalliseksi oleanderi- ja viikunapuurunoilijaksi julkaisemalla omina runoinaan lähdeä mainitsematta käännöksiä Leconte d'Islen runoista, kuten Anna-Maria Tallgren silloin Valvojassa osoitti. Tällöin ei myöskään ole unohdettava niitä intriigejä (L. Onerva koskettelee Leino-elämäkerrassaan niitä liian hienotunteisesti), joilla tämä herra ohi Eino Leinon aikoinaan tehtiin kansallisrunoilijaksi. Koskenniemi on ymmärtänyt, mitä vastapalvelusta taantumus siitä toivoi, ja toimii sen mukaisesti. *Ecrasez l'infame!*

KELPO UUSI MAAILMA JA STANDARDINUORISO

Huxley kertoo erinomaisen pirteässä ja sukelassa kirjassaan "Brave new world" maailmasta anno Fordi 632, jolloin ihmiset kasvatetaan munasolusta lapsiksi pullossa antaen sikiölle erilaisia ruiskeita sen mukaan, tuleeko hän yhteiskunnassa suorittamaan karkeampia tai vaativampia töitä. Lapset joutuvat niinkään suggestiokasvatuksen alaisiksi pienestä pitäen. Päämääränä on, että he ovat tyytyväisiä asemaansa, heihin suggeroidaan m.m.

näin: "minä olen alfa-lapsi, olen niin onnellinen, että olen alfa-lapsi". Alhaisempi ihmislaji suggeroidaan jo lapsena kammoamaan kukkia ja kirjoja. Työn jälkeinen vapaa-aika täytetään huvituksilla ja urheilulla. Jos kaikesta huolimatta ajatukset alkaisivat vaivata, nautitaan soma-tabletteja, otetaan intohimo- tai raskaussurrogaatteja. Kirjassa herättää pahennusta muuan Bernhard Marx, jonka kehittämisessä on tapahtunut jokin "virhe", hän elää yksin, miettii ja rakastaa "soveliaasta" poikkeavalla tavalla.

Monet arvostelijat ovat sanoneet kirjan olevan parodian kommunistisesta järjestelmästä. Ajatus on mielestäni liian kaukaa haettu. Kun katselee hiukan ympärilleen, näkee tuollaista suggeroimalla kasvatettua ihmiskuntaa yllin kyllin tässä meidän erinomaisessa järjestelmässämme.

Oven erottamana minusta asuu nuori mies, reipas, notkea. Hänen päiväjärjestyksensä on seuraava: ylös vihellellä, työ, ateriat, tennistä, biljardia, urheilua, sanomalehdistä urheilu- ja suojeluskunta uutiset, kirjallisuudesta seikkailuromaanit. Milloin hän sattuu olemaan yksin ja ilman mitään tekemistä, niin gramofoni soimaan ja varmemmaksi takeeksi ajattelua vastaan vihellystä. Muuan ylioppilasneitonon sanoi minulle, että "porvarit olivat hyviä ihmisiä ja sosialistit pahoja". Selvää ja yksinkertaista eikä mitään miettimistä sen enempää. Muuan ylioppilasnuorukainen oli valmis hirttämään työväenluokan, joka "tuhoaa kaiken hyvän maailmasta". Eräässä seurassa muuan kauppaneuvoksen tytär sanoi, että sosialistit ovat aineen palvojia. Siellä sattui kyllä

olemaan muuan sellainen, jossa oli "virhe" ja joka huomautti siihen, että heillä tuskin oli mitään ainetta palvottavanaan, kuten kauppaneuvoksilla saattoi olla, mutta häntä alettiin pian vieroa.

Eräällä junamatkalla tapasin pirteän "nykyaikaisen" neitosen. Hänellä oli tennismaila. Ravintolavaunussa jouduimme juttusille. Hän oli tehnyt pyöräilyretkiä. Hän ihaili lapuanliikettä marssiin asti. (Näitä ihailijoita on paljon). Ruotsissa oli liberalismissa menty aivan liian pitkälle, ajatelkaa nyt Ådalen. Sellaista kauheutta, että kehtaavatkin huutaa meidän lapuanliikkeestämme. Tämän Ådalenin kuulin jo neljättä kertaa. Ikäänkuin se todistaisi muuta kuin miten raa'asti — Ruotsissakin — suhtauduttiin työmiesten levottomuuksiin. Muitten kapinat painetaan villaisella. — Jouduimme puhumaan kirjallisuudestakin. Hagar Olssonin "Det blåser upp till storms"ista hän sanoi, että se vain repi, ei rakentanut, sellainen oli helppoa, oli oikein, ettei sitä käännetty suomeksi, meillä pitäisi olla enemmän sellaisia kirjoja kuin Agapetuksen "Aatamin puvussa ja vähän Eevankin".

Standardinuorisosta on itsestään selvää, että sotaan mennään, vaikka viime maailmansota on todistettu mitä kavalimman vehkeilyn tulokseksi. He sanovat sodasta kieltäytyjiä "Miehen kuvatuksiksi", vaikka nämä joutuvat osoittamaan vakaumuksensa takia paljon enemmän miehuutta kuin tappeluintoinen lauma. Koko kasvatussessahan miehuus on yhdistetty aseihin, pikku poikain sotaleikit, koulussa "Vänrikki Stool", seikkailukirjat, joissa sankari ammuskelee massoittain roistoja. Onhan uskonto tosin ja käsky: älä tapa, mutta se on vain muo-

don vuoksi ja koskee yhden ihmisen tappamista. Papit vapauttavat täysin sen liioista velvoituksista.

Osoituksena, miten pitkälle voidaan mennä suggeroitaessa lapsia määrätuille ajatussuunnille ja henkilöille vihamielisiksi, kerrottakoon seuraava tosi tarina: muuan ystäväni oli käynyt kotikaupungissaan oltuaan monta vuotta poissa. Pistäytyi vanhan toverinsa luo, jota ei ollut vuosiin tavannut. Tämä oli mennyt naimisiin. Hänen pieni tyttänsä oli kotosalla. Vanhempien piti kohta tulla. Tyttönen alkoi keskustella: "Oli se hyvä, ettei se Toolperi tullut resitentiksi, kyllä olisi ollu kamalaa". Kun vanhemmat tulivat, kertoi ystäväni, mitenkä lapsi täällä keskusteli. "Niin", sanoi isä lapualaisjohtajan ylpeydellä, "yhteen aikaan se pelkäsi Stålbergiä niin, että ei uskaltanut olla yksin huoneessa, ettei vaan Stålberg vie". — Surullista. Suurin presidenttimme, itsenäisyysaikamme oikeamielisin, viisain mies, tehdään viattomalle lapselle kummitukseksi. Kuka lapsen vapauttaa tuosta luulosta? Kuka vapauttaa suurimman osan lapsia ja nuorisoa niihin istutetuista valheista ja harhaluuloista?

"VAROVAINEN JA VIISAS ANTIKKINEN SIELU"

Motto: My heart rebels against my generation that talks of freedom and is slave to riches. (Sydämeni kapinoi sukupolveani vastaan, joka puhuu vapaudesta ja on rikkaiden orja.)

George Santayana.

On ihmetelty, että virallinen ensimmäinen runoilijamme on osoittanut niin ilmeistä myötätuntoa taantumuksellisia, kulttuurivihamielisiä suuntia kohtaan sekä meillä että muualla. Siihen on olemassa "syvällinen ja hienostunut" perustelu. Lopettaessaan Uudessa Suomessa sangen asiallisen arvostelunsa Huxleyn paljon huhu-

tusta *Brave new world*-kirjasta, filosofi Koskenniemi näin: Varovainen ja viisas antiikkinen sielu sijoitti unelmansa ihmiskunnan onnenajasta ikuisesti menneeseen Saturnuksen kulta-aikaan. Mikä vahinko, ettemme mekin voi tehdä samoin, mikä vahinko, että meidän barbaarinen optimismimme tahtoo välttämättä nähdä ihmiskunnan onnenajan edessäpäin”.

Barbaarinen optimismini vajosi hetkeksi hienostuneeseen pessimismiin, kunnes se alkoi intiaanitanssin tämän kuolinnaamion ympärillä: Eureka. ”Ma kuljen kohti kuolemaa”. Kaikki elämä ja toivo on menneisyydessä. Tuhcutukaamme. Koskenniemi on omalta osaltaan korjannut ”vahingon”, hänen lyyransa, puhelahjansa ovat viimeaikoina palvelleet niitä voimia, jotka tehokkaimmin valmistelevat ihmiskunnan lopullista itsemurhaa, vapauttavat sen barbaarisesta optimismista. Tuhon logiikka viettää triumfia. Hadeksen rantaan, oi ihmiskunta, hienostuneiden sotapropagandan, hienostuneiden myrkykaasujen ja kurjuuden tuhoamana. Kauneimmat ovat runot kuolemasta.

Mikä suurenmoinen vakaumus. Sehän vapauttaa kaikista voimanponnistuksista hyökkäävää pimeyttä vastaan, voimanponnistuksista, johon monien maiden suurimmat — myös Huxley — ovat erehtyneet. (Huxley on yhdessä André Giden ja Henrich Mannin kanssa vastaperustetun *Die Sammlung* lehden johdossa, josta tuskin tulee Valvoja (! !) = Aika.)

Koskenniemi kirjoittaa samassa artikkelissaan myös näin: ”Korotettuna herraksi — kuten tapahtuu Huxleyn kirjassa — on sillä (tekniikalla) samat orjuuttavat eleet

kuin kaikilla muillakin ihmiskunnan aikaisemmillä tyranneilla. Tällä uudella tyrannilla, tekniikalla, ei ole muita tunteita kuin vastenmielisyys kaikkea vapautta kohtaan esiintyipä se missä muodossa hyvänsä. Ja niinpä nähdäänkin, että tuskin on ihmiskunta asettanut sen valtaistuimelle, kun ihmiskunta jo itse aloittaa sitä vastaan tiedottomasti ja tietoisesti sen "ikuisen taistelun", joka tekee kaikki yleisratkaisut sosiaalisissa kysymyksissä niin hataroiksi".

Ikäänkuin tekniikka olisi jotakin itsetoimivaa, ikäänkuin sillä voisi olla vastenmielisyystunteita! Tekniikka tekee, mitä ihminen tahtoo, se on täysin puolueeton. Sen käyttäjistä riippuu, menettääkö ihminen vapautensa vai saako hän sitä lisää. Taistelu vapaudesta on suunnattava tekniikan väärinkäyttäjiä vastaan. Tällä hetkellä tämän suurenmoisen lahjan, jonka keksijät ovat ihmiskunnalle lahjoittaneet, siunaukset on anastanut pieni vähemmistö, jolle se on tuonut vapautta, rikkautta, satumaista elämän mukavuutta. Näiden itsekkyyden johtamana siitä on tullut tyranni, orjuuttaja, tuhoaja. Havainnollistaakseni asiaa esitän kaavamaisen esimerkin: Kutomoon, jossa on työskennellyt 20 käsinkutojaa 12 tuntia päivässä, hankitaan kone, joka tekee yhtä paljon työtä kuin nuo 20, mutta sen hoitamiseen tarvitaan vain 6 miestä. Nyt koneen "omistaja" ei ajattele: nytpä työmiehet, ihmisveljeni, saavat enemmän vapautta, voivat opiskella, elää, kun tämä kone tekee heidän puolestaan työtä. Ei, hän ajattelee, nyt *minä* saan enemmän voittoa, lisään tuotantoani, mutta kuitenkin voin panna pois 10 miestä. Ja ne kymmenen heitetään "uloimpaan pi-

meYTEEN". Taistelua vapaudesta ei ole tehtävä mahdollisia tulevia järjestelmiä ajatellen, vaan juuri tätä ajatellen. Sillä onko meillä nyt vapautta, nimitetäänkö vapaudeksi työstä "vapautettujen" miljoonain työttömyyttä? Taantumuksellisten vapaus on fraasi, jonka asiasisältö on vapaus kuolla nälkään, vapaus syyttää sotia, vapaus operoida golf-palloja rotukoirien vatsoista, ja olla välittämättä miljoonien lasten menehtymisestä aliravitsemiseen.

Ihmiskunta on joutunut sanomattoman kauhistuttavaan vaiheeseen, eikä henkisillä "johtajilla" ole muuta syytettävää kuin tekniikka! Yhtä hyvin voisi syyttää murhasta puukkoa eikä murhaajaa! Koskenniemi vapauttaa elävät edesvastuusta syyttämällä hengetöntä työasetta. Sehän on oikeastaan vanhaa tuttua: raukkamaisuus, henkinen laiskuus tai tietoinen itsekkyyks on jo kauan syyttänyt ihmiskunnan suurista kärsimyksistä abstraktioita, milloin jumalaa (sodat ovat jumalan sallimia), kohtaloa ja nyt viime aikoina tekniikkaa. Sellaisilla usvaisilla hienouksilla ja syvällisyyksillä voi estää valon paljastuksia.

Koskenniemi puhuu mielellään antiikista. Minulla ei ole mitään sitä vastaan, palatkaamme vain sinne. Kreikan lumoava kulttuuri oli mahdollinen siten, että maan kaikki kansalaiset olivat vapaat "leipäraadannasta". Se vapaus ostettiin ihmisorjatyöllä. Keksijät ovat lahjoittaneet nykyajalle väsymättömät orjat, koneet, jotka voivat vapauttaa koko ihmiskunnan korkeampaan toimintaan, vapauttaa ihmiskunnan sellaisista primitiivisistä, mutta kuitenkin primäärisistä kärsimyksistä ja voimien tuh-

lauksesta, jonka aiheuttavat leipä, asunto, vaatetus. Ettei tätä vapautta vielä ole saavutettu, ei johdu tekniikasta, vaan niistä, jotka ovat anastaneet sen siunaukset etuoikeudekseen ja suojelevat ovelasti tätä vääryyttä kasvatuksella, aseilla, uskonnolla, taiteella, "ihanteilla".

Nouskaamme taisteluun todellisen vapauden puolesta, jokaiselle ihmiselle kuuluvan oikeuden puolesta vaeltaa auringossa, etsiä kauneutta, tietoa, totuutta, niin, miksi ei tuntea hienostuneempaa kärsimystä, luoda Uusi suuri Hellas! Sellaisen päämäärän luulisi viehättävän Koskenniemen kaltaista antiikin kulttuurin ihailijaa. Sellainen individualisti kuin Oscar Wilde ei sitä pelästynyt. (Kts. Oscar Wilde: Sosialismi ja individualismi.)

Alussamainitulla huokauksellansa paljastaa Suomen "varovainen ja viisas antiikkinen sielu" sen, että hänen suuntansa on epätoivon suunta, joka ei tiedä mitään pelastusta, koska se ei tahdo luopua mukavuudestaan. Elämän, totuuden vaatimuksiin se vastaa näennäissyvämielisyyksillä. Kuka lähtisi taistelijan vaaralliselle tielle! Ne, joiden pitäisi johtaa, pakenevat, kuka estetiikkaan, kuka "kaukaiseen puutarhaan", kuka sinne, "missä miehiä tehdään", kuka antroposofiaan tai odalitalonpoikaisuuteen, mikäli eivät liity vihollisiin. Niin jäävät elämän liekkiä kantamaan ne, jotka eivät tiedä mihin pänsä kallistaisivat, missä saisivat seuraavan ateriansa. Yhä uudestaan Pilatukset kysyvät viisastellen: Mikä on totuus, ja pesevät kätensä ihmisenpoikain kohtalosta. Ainakin meillä. Suuremmissa maissa on "suurissakin" suuria, jotka omaavat "barbaarisen" optimismin, suuren halveksunnan ja suuren rakkauden.

FANTASIA ROTUJALOSTE- TUSTA SAKSASTA

Nimimerkki H.A.S. kiinnittää Hels. Sanomissa huomiota siihen, että kouluopetuksestamme aiotaan vähentää luonnontieteitten opetusta huolestuttavasti. Niinpä jäisi pois sekin vähäinen, mitä rodunjalostuksesta on tähän asti biologian yhteydessä opetettu. Yhdyn vilpittömästi harmiin. Rodunjalostuskysymys on varmasti ennen pitkää ratkaistava. Ihmiskunnalta, joka esim. koiriin nähden on niin huolellinen, odottaisi toki vähempää huilointia omaan sukuunsa nähden.

Tämän rodunjalostuksen aktuaalisuutta on lisännyt Saksassa asiassa tehdyt aloitteet, sterilisoimismääräykset y.m. Rodunjalostuksesta kiinnostuneen täytyisi siis asettua tässä natsien tueksi. Tässä kohden kuitenkin valtaa epäilyksen mielen. Miksi? Siksi, että natsiherroilla on ilmiömäinen taito asettaa kaikki hyvät asiat pääläelleen. Ajatellaan vain eläinrääkkäys- eli vivisektiokieltä. Hyvä asia sinänsä, mutta asetettuna ihmisrääkkäyksen rinnalle se on nostattanut ivahymyn sivistyskansojen kasvoille. Tunnemme myös natsien itserakkaan uskon, että puhdas germaanisaksalainen rotu (mitä se on?) on kaikkia muita korkeampi. Lopuksi pelkään pahoin, että ne ominaisuudet, joiden jatkumisen herrat Hitler & kumpp. katsovat suotaviksi, voivat olla laadultaan aivan yllättäviä.

Saksan kansallahan on ennenkaikkea suuri päämäärä: voitollinen Suur-Saksa, (jonka erääksi maakunnaksi Suomellakin kuuluu olevan kunnia joutua, ja jota varten pioneerit Ajan Suunnan ympärillä jo tekevät valmistavaa maanmuokkausta). Tällaisen päämäärän toteuttamiseen on epäilemättä soveliainta ihmismateriaalia mahdollisimman ahdasjärkiset, vääpelisieluiset kansalaiset. Mitäs muuta kuin nämä kiivaasti lisääntymään. Jota vastoin kaikki Einstein-aivoilla tai siihen suuntaan varustetut ovat epänormaaleja ja ehdottomasti sterilisoitava.

Ja nyt, suokaa anteeksi, lähtee mielikuvitukseni lentoon. Se näkee lintuperspektiivistä uuden Saksan suurena ihmismunimis- ja kasvatustaitoksena vähän Huxleyn "Brave new worldin" tyyliin. "Rotupuhtaat" vihitään massahäissä, tehtaat valmistavat kuumeisesti pari-

sänkyjä, lapsirajoitus julistetaan kuolemanansaitsevaksi isänmaanpetturuudeksi.

Kun sitten pieniä suursaksalaisia syntyy, kasvatetaan ne huolellisesti karttaen kaikkia "häiritseviä" vaikutteita. Ensimmäiset sanat, jotka pieni saksalainen oppii, ovat "ampuu, kivääri, vihollinen". Heidän kuvakirjansa sisältävät univormupukuisia pikku poikia leikkien kannuunoilla ja muilla sota-aseilla. Der Führer tehdään populääriksi ja rakkaaksi esittämällä fantisoituja lapsuuskuvia hänestä: pikku Hitler nelinkontin maailmankartalla jalat Ranskan ja Venäjän päällä, kädet Englannin ja pohjoismaiden, allekirjoitus: Tahtoo nämä! Pikku Hitler pianon ääressä laulaa "Deutschland, Deutschland über alles", pikku Hitler yöastialla kaasunaamari kasvoilla j.n.e. Vielä "saksalainen poika puhalttaa ranskalaisen pojan nurin", taas uskomattoman onnellisia sotilaita idyllisessä juoksuhaudassa taistelun jälkeen hymyillen: "Oh, se oli ihanaa leikkiä, tulkaa tekin mukaan!"

Pojat kasvatetaan kasarmintapaisissa kouluissa. Seinnillä kasvattavia lauseita: kiltit saksalaiset lapset eivät rakasta aseetonta miestä. Tyttösi ei sure sinua, jos kuolet vuoteeseen j.n.e. Koulussa on paljon urheilua ja aseleikkejä, ampumaharjoituksissa maalitauluina englantilaisia, ranskalaisia, puolalaisia, j.n.e. poikia, hyvin rumia, esittäviä nukkeja.

Tietopuolinen kasvatus sisältää sotakemian alkeita, opastusta surrogaattien valmistukseen, joilla väestö elää sodan sytyttyä, kansallista uskontoa, laulua, äidinkieltä, jolloin tulevat kysymykseen vain kansalliset teokset,

jotka kuvailevat saksalaisen rodun ylemmyyttä, seikkailuja ja taisteluita, joissa saksalaiset voittavat, Suur-Saksan valloitusta. Historia on sankarihistoriaa. Sillä, sanovat kasvatusteoreetikot, henki ja aseet ovat liittolaisia, joista henki on aseiden palvelija. Kasvatus on sikäli modernia, että käytetään filmiä apuna. Filmit ovat reippaita, uljaita kuvauksia onnellisesta nuorisosta, joka valloittaa Suur-Saksaa, joka kaivaa autuaasti laulaen vapaaehtoisilla työleireillä tilanomistajain soita. Jos filmeissä esiintyy kuolevia, hymyilevät nämä ihanasti kuunnellen Horst-Wesseliä ja puristaen johtajansa kättä, joka sanoo: "Maasi on ylpeä sinusta, poikani!"

Uusi nuoriso punastuu häpeästä kuullessaan sanat "ikuinen rauha" tai "aseistariisunta". Johtavat miehet ilmoittavat ulkomaisille haastatteliijoille, jotka kehtaavatkin epäillä henkistä vapautta puuttuvan, kirjallisuussensuuria: "Meidän jalo nuorisomme ei lukisi, vaikka sille annettaisiin sellaisia epäsiiveellisiä teoksia, joita teillä sallitaan. Remarquea ei saksalainen nuoriso pidä edes miehenä. Nuorison vaatimuksesta olemme muuttaneet katekismuksen viidennen käskyn näin: älä tapa yhtä viholista, tapa tuhat. — Tämä lausunto pitää suurin piirtein paikkansa. Vanhempain valinta ja kasvatus ovat johtaneet näin erinomaiseen tulokseen.

Pilalehti *Simplicissimus* esittää apolloonisen kauniita saksalaisia, jotka hammastikulla ajavat pakosalle väärsäärisiä, velttoryhtisiä ranskalaisia, allekirjoitus: nuorisomme siiveellinen ryhti voittaa ranskalaisen elostelijanuorison. Samoin on pilakuvia ranskalaisista lastenvaunuhuutokaupoista, joissa ei ole ostajia ja kasarmeista,

joiden oviaukkoihin hämähäkki on kutonut verkkonsa, kun taas saksalaisten lastenvaunuliikkeiden edessä on pitkät jonot ja kasarmit pullistuvat miesten paljoutta.

Nuoret ylioppilaat marssivat juhlapäivinä Schlagerin patsaalle ikuisen liekin ääreen (kirotut ranskalaiset ovat väittäneet häntä kaksinaamaiseksi vakoojaksi ja petturiksi, mutta hänen sankaruutensa on tahraton). Ylioppilaat tulevat lippuineen ja vannovat: "Niinkuin uskon rotuni suuruuteen, uskon suureen Saksaan. Vannon kaiken sen nimessä, mikä minulle on pyhää, etten lepää, ennenkuin kaikki maat, joissa on yksikin saksalainen, kuuluvat Suur-Saksaan!"

Sodan sytyttyä paljastavat saksalaiset tiedemiehet hämmästyttävän keksinnön: he ovat löytäneet menetelmän, jonka avulla ihmisten kasvua kiihoitetaan niin, että saavuttavat asevelvollisuuskypsyyden puolessatoista vuodessa. Keksintö on mullistava. Rintamalla kaatuneet miljoonat korvataan nopeasti uudella ihmismateriaalilla. Synnytys on yhä luonnollinen, mutta sotamiehet oikeutetaan ottamaan kolme vaimoa ja lähetetään taistelujen välillä lentokoneilla vaimojensa luo suorittamaan kansalaisvelvollisuuksiaan. Saksa on voittamaton!

Sellaisena sen näin, uuden Saksan, suurena ihmisruumis- ja kasvatustaitoksena, josta vyöryi muiden kansojen yli loputon lauma kuin sopulit osa tuhoutuen, mutta kansalaisten ja tieteen yhteisin ponnistuksin korvautuen, kunnes koko maailma oli korkean rodun valtikan alla.

Pelästyneenä mielikuvitukseni palasi omaan maahani, jossa kaikki on niin toisin.

ALAKANSAKOULUN- OPETTAJAKAPINALLISUUTTA

Aiheen otsakkeeseeni sain Uudessa Suomessa esiintyneestä "mielipiteiden" ilmauksista, joissa alakansakoulunopettajat olivat kovin myrtyneitä yläkansakoulunopettajille, jotka ottivat heidän paikkojansa. Uusi Suomi tietysti rohkaisi "taistelijoita". Sille ja sen hyvinvoinnille piirille ovat tällaiset "individualistiset" riitaisuudet sangen tervetulleita. Kahakoikaa lemmessä kaikki te pienet palkkatyöläiset keskenänne, niin me saamme olla rauhassa!

Työttömyys opettaja-alallakin on paisumassa. Sen sijaan että taistelisivat niitä vastaan, jotka lakkaamatta vaativat sivistysmäärärahoja vähennettäväksi, jotta ns. "puolustusmenoja" voisi lisätä ja niin ollen vähentävät kouluja ja opettajapaikkoja, nämä opettajat turvautuvat luonnollisiin "vihollisiinsa" taistelussa keskenään. Tyypillistä lyhytnokkaisen maailmankatsomuksen ilmenemistä.

Ajatelkaa, että olisi kenttä, jolle on asetettava 100 leipää ja niiden tavoittelijoiksi 150 nälkäistä ihmistä. Tavoittelijoita katselee joukko mahtavia henkilöitä, joilla on takanaan kullakin 100 tai tuhat leipää. Nyt nämä nälkäiset 150 kamppailevat kiivaasti keskenään noista 100:sta leivästä, jotka eivät kuitenkaan voi riittää kaikille. Ja mikä koomillisinta, vetoavat noihin röyhkeihin 1000:n leivän omistajiin, jotka vakavina yllyttävät: "Sillä lailla, käykää kiinni vain, tuo on syyllinen!"

Tällaista pikkuporvari-kapinallisuutta ilmenee monissa muodoissa: rouvien ja neitien keskeinen taistelu, ylioppilaiden ja ei-ylioppilaiden, miesten ja naisten, suomalaisten ja ruotsalaisten. Eräät pitävät kaiken pahan lähteenä juutalaisia ja vapaamuurareita. Kaikkein herkullisin oli muuan IKL:ään kuuluva suomalainen kirjailija, joka taisteli kiivaasti Mathilda Wredeä ja Alli Trygg-Heleniusta ja heidän "kokeilujaan" vastaan kaiken pahan aiheuttajina. Onhan sitä tyytymättömyyttä, mutta järjestelmässä nyt kertakaikkiaan ei ole vikaa, se on siis etsittävä muualta.

Pikkuporvarikapinallisuus ei ole ainoastaan hymyilyttävä, se on pelottavakin. Saksan "vallankumous" on

juuri tällaisen pikkuporvarikapinallisuuden ilmaus, jossa heräävä, mutta lyhytnäköinen tyytymättömyys on suunnattu muutamaa muka syyllisiin, juutalaisiin ja työväestöön, mutta 100:n leivän omistajat ovat turvatut ja tuetut.

Kun katselee kaikkia rikoksia tervettä järkeä vastaan: viljan polttamista ihmisten nähdessä nälkää, vuokraamattomia asuntoja ihmisten palellessa, "ansaitsevia" miehiä, joiden täytyy turvautua köyhäinhoitoon, tätä mieletöntä "korjailemista" ja "säästämistä", joka lopulta osoittautuu tuhlaukseksi, niin maailman rakennus tuntuu vanhalta hassunkuriselta talolta, joka on päältä ja sisältä täynnä friisejä ja kruuseja, pimeitä käyttökelvottomia komeroita ja huoneita, joissa ei voi kunnolla asua, helloja, joilla tuskin voi keittää. Kaikki talon ääriviivat ovat sekavat ja siellä kummittelee valtavasti.

Ennenkaikkea pikkuporvari rakastaa "romanttista" vanhaa taloa: "Kylmähän se nyt on, eikä saa oikein ajoissa ruokaakaan, mutta korjaillaanpa hiukan portaita tai kattoa jne." Pikkuporvari vastustaa kynsin hampain muuttoa tarkoituksenmukaiseen, viivoiltaan yksinkertaiseen ja kauniiseen, valoisaan uuteen taloon, hän suree eroa "kummituksistaan", jotka eivät viihdy funktionalistisen rakennuksen järkevissä puhdasviivaisissa suojissa. Tämä vertauskuvallisesti sanottuna, ulkonaisesti hän saattaa asua miten modernissa talossa tahansa. Arkkitehtuuri on yhteiskuntajärjestystä huikeasti edellä, tätä yhteiskuntajärjestystä, jonka peruskivi on "yksityisomaisuuden pyhyys", mikä merkitsee, ettei mikään muu ole pyhää, ihminen kaikkein vähimmin.

Olen käsitellyt tässä runoudelle "vieraita" asioita, mutta itsepintaisesti on korvissani soinnut Tagoren lause: "Se tie on pisin, joka johtaa lähimmäksi, ja se harjoitus vaikein, jonka kautta yksinkertaisin sävel saavutetaan". Se pitää paikkansa yhteiskunnallisen maailmankatso- muksenkin muodostumiseen nähden.

SPARTALAINEN MUSTASOPPA

Hans Johst tahtoo näytelmässään "Schlageter" kuvata nykyaikaisen, aktiivisen sankarin, spartalaisen miehen, joka uskollisena itselleen ja maalleen kaatuu yksinänsä, koska vasta tuleva aika on tunnustava hänet.

Arvi Kivimaa "Suomalaisessa Suomessa".

Kun pakinani "fantasia rotujalostetusta Saksasta" oli julkaistu, jouduin seuraan, jossa se tuli puheeksi. Joku sanoi, että kuvittamani "rodunjalostus", joka teki mahdolltomaksi ajattelevien ihmisten syntymän, ei käynyt, kaikesta huolimatta syntyisi Einsteineja. Tunnustan kernaasti, etten suullisesti ole hyvä väittelijä, ajatukseni toimii hitaasti. Sanoin: "Sitähän ei voi tietää, rotujalostusta ei ole ennen harjoitettu." Silloin sain odottamatonta apua. Muuan seurassa oleva sanoi: "Onpas, Spar-

tassa." Ilostuin: "Ja Sparta on oiva tuki fantasialleni. Siellä ei ole suuria nimiä, taiteilijoita, runoilijoita, filosoofeja. Ainoa nimi on Lykurgos." "Ja hänen ole-massaolonsa on kyseenalainen", sanoi auttajani. "On runoilija Tyrtaios, mutta hän oli muualta siirtynyt." -- Niin, mitä meille loppujen lopulta on jäänyt Spartasta muuta kuin muisto heidän alituisista aseharjoituksis-taan ja mustasta sopastaan. Ateenasta meille sensijaan on jäänyt paljon suurta taidetta, suurta runoutta, tästä "kulttuuribolshevistisesta" Ateenasta, joka ei välittänyt sotaharjoituksista, mutta tarpeen tullen suoriutui Spar-tastakin.

Mainitun keskustelun jälkeen olen kohdannut Spartan useita kertoja sanomalehtien palstoilla. Mielenpitoet siitä ovat ristiriitaiset: toisten mielestä se on bolshevismia toisten natsismia.

Helsingin Sanomat julkaisi syysk. 17 p:n numerosa-an erään italialaisen Ferranten kvasitieteellisen artik-kelin (miksi pitää ulkomailta importeerata tyhmiä artikkeleita, kyllä niitä osataan kirjoittaa kotimaassa ihan tarpeeksi): Bolshevismia v. 2200 e. Kr. s. Kas täl-laista signor Ferrante opettaa:

Ja vanhalla ajalla, mikä kommunistinen systeemi meille on tarjoutunut selvempänä kuin *lakedaimonilais-ten epäjumalanpalvelus*? Tämän opin mukaan oli jokainen lapsi tuotava heti syntymisen jälkeen paikalli-selle neuvostolle, joka ratkaisi saiko lapsi jäädä elämään, vai oliko hänet tapettava. Jos kyseessä oli poika ja hänet oli päätetty jättää eloon, saivat vanhemmat huo-lehtia hänestä aina seitsemän vuoden ikään asti. Mutta

tämän jälkeen kuului hän valtiolle ja hänet kasvatettiin annettujen määräysten mukaisesti aina kaksikymmenvuotiaaksi asti. Tämän kasvatuksen menettelytavat olivat hyvin luonteenomaisia, lapselle annettiin aika ajoin ruoskaa ja hänen oli alistuttava kaikenlaisiin kielitäymyksiin ja karkaistava itseään ruumiillisilla harjoituksilla ja voimistelulla. *Tämän aikakauden tavallinen sivistys rajoittui tanssiin ja musiikkiin.* Kahdestakymmenestä ikävuodesta kolmeenkymmeneen suoritti *tällainen kansalaisorja sotapalvelusta*, senjälkeen hänen oli alistuttava suorittamaan hänelle määrättyjä tehtäviä ja aina kuuteenkymmeneen ikävuoteen saakka hän sai kantaa tällaisia kahleita, mutta tällöin hänelle annettiin eläke.

Historia opettaa meille miten tämä käytännöllinen kommunismi oli Spartassa vahingollista ja minkätähden se sitten hylättiin. On kuitenkin ehkä mielenkiintoista tehdä huomioita, miten joukko antiikin peloponnesolaistasavallan säännöksiä on omaksuttu meidän päiviemme kommunismiin, kuitenkin sillä *suurella erotuksella*, että spartalaiset tehden yksilöstä kokonaan valtion orjan ja pakoittaen perhelaitoksen alistumaan fysiologisiin tehtäviin, epäyksilöllisesti, valtiosta riippuvaksi, säilyttävät *pyhän luonteen tasavallalle*, *alistivat sen jumalten suojelukseen*, kun taas Neuvostoliiton bolshevistit haluavat perinjuurin hävittää perheen julistamalla vapaata rakkautta ja heidän askeettinen ja materialistinen molok-valtionsa *uhkaa kadottaa jumalajatuksen ihmisiltä*. Siinä tapaamme siis eräänlaista huononnettua jäljittelyä.

Spartassa vallalla ollut hallitustapa, joka oli kokonaan arvovaltaan ja kokonaisuuden kannalle perustuva, ei edustanut vailankumouksellista luonnetta, kun sitä-vastoin koko maailma tuomitsee sellaiset julmuudet, jotka nykyisin vallitsevat Venäjällä!

Sparta nyt jokatapauksessa oli parempi kuin Neuvostoliitto, Spartassa ei ollut julmuuksia ja siellä oli jumal-ajatus!? Minusta Neuvostoliiton kieltämätön sivistys-rakkaus, kirjallisuuden, teatterin ja tieteen tukeminen, korvaa runsaasti tuon mystillisen jumal-ajatuksen Spartassa, mutta Ferranten mielestä jumal-ajatus, tai -sana peittää sieluttomuuden.

Näin siis signor Ferranten mielestä spartalaisuus on bolshevismia, vähän ylevämpää tosin. Miten minun siten on ymmärrettävä "isänmaallista" natsilakeijaa Ajan Suuntaa? Sillä on tällainen komea otsake syysk. 23 p:n no:ssa:

ISÄNMAALLISESTI ajattelevia terveitä nuorukaisia kasvatetaan suojeluskuntien poikaosastoissa.

Uuden nuorison tunnuksena: rohkeus, rehellisyys ja reilu toverihenki.

Tässä artikkelissa vakuutetaan, että paras tapa käyttää koulunuorison loma-aikoja on toiminta suojeluskuntain poikaosastoissa, joissa "koulutus ja harjoitus jaetaan 1:ksi henkisen kasvatuksen puoleen, 2:ksi sotilaalliseen puoleen ja 3:ksi urheilutoimintaan. — Kun minulla on onneton heikkous henkisiä arvoja kohtaan, koetin päästä selville, mitä se "henkinen kasvatus" sisäl-

tää. Löysin sanat "koti, uskonto, yhteiskunta, isänmaanrakkaus ja parhaat vaistot". Ahaa: se spartalainen jumal-ajatus, taas peittämässä tämän kasvatuksen sie-luttomuutta. Kaksi muuta ohjelmapykälää on täysin signor Ferranten esittämiä spartalaisuuksia. Mainit-tuaan, että "Poikaosastot ovat luonnollisesti aseettomia, mutta ampumakoulutukselle annetaan kuitenkin tärkeä sija" tunnustaa lehti suoraan oppi-isänsä: "Jo vanhalla ajalla *spartalaiset* käsittivät, kuinka tärkeä nuorison kasvatus valtiolle oli. Nykyään muissa maissa on valtio alkanut kiinnittää huomiotaan pojissa piilevien *sotilaal-listen* vaistojen kasvattamiseen". Entäs tämä singnor Ferrante, onko siis IKL:läisyys bolshevismia vai myön-nätkö, ettei bolshevismi ole spartalaisuutta? Muitten täytyy tämän luettuaan kääntyä Snellmaniin ja huoata: "Sinä sanoit, että pienen kansan tehtävät ovat kulttuuri-alalla, mutta 'kansalliset' ovat aatteesi hyljänneet."

No niin. Sitten on minulla eräs kulttuuriartikkeli Suomalaisesta Suomesta, jossa Sparta esiintyy henki-sellä alalla natsi-Saksassa. Sen on tehnyt Arvi Kivimaa, sen otsakkeena on "Germaanista Spartaa kohden". Minun täytyy sanoa, että tämä Kivimaan artikkeli oli niin "yliajallinen ja ylipaikallinen realistis-mystillisen regionalismin latautuma", että siitä oli vaikeata päästä mihinkään selvyyteen. Onkohan oleskelu suuressa Greifswaldissa vaikuttanut "kohtalomaisesti" Kivimaahan, niin että hän on omaksunut saksalaisen kvasitieteelli-syyden kaikkein usvaisimman muodonannon. Kuka sanoikaan "epäselvästi sanottu on epäselvästi ajateltu"? Missään tapauksessa tuskin voitaneen koko suomalaista

intelligenssiä häikäistä Moeller van der Bryckin ajatuksilla, me olemme sentään ainakin osittain kulttuurikansa, jos minun sallitaan tuntea "kansallista ylpeyttä". — En väitä, että Kivimaa ihannoisi uussaksalaista ideologiaa, esittelyn tarkoituksena näyttää olevan olla "objektiivinen".

Näin selitellään Saksan kulkua Spartaan kohden: "Liberalismin Saksa tahtoi henkisen vapauden suuren tunnustähden alle luoda uuden Ateenan, missä yhteiskunnallinen hyvinvointi yhtyi yksilölliseen riippumattomuuteen. Mutta maailmansota oli riistänyt Euroopalta henkisen ja taloudellisen pohjan; ei ollut perustaa, mille rakentaa vapaan työn temppeleitä. Vapaus muuttui kurittomuudeksi; kulttuuri, joka irroittui kansallisesta yhteydestään, kadotti juurensa. Senjälkeen kuin suuren maailmantragedian sairas, luonnottomasti elämänjanoinen, huumaava jälkiaika oli ohitse, alkoi sortuneen aikakauden raunioista kasvaa uusi Sparta, joka julistaa tunnustavansa kurin, säästeliäisyyden, epäyksilöllisen alistuvaisuuden ja ankaran tahdon hyveitä."

Tässä nähdään Kantin, Hegelin, Fichten ja Nietzschen "eetillistä peruslaatua", kasvatusta siihen on "preussilaisen tyylin", "periaatteen ja velvollisuuden, suunnitelman ja työn, uhrivalmiuden ja todellisuudentajun johdonmukaista ryhdikkyyttä", sillä katso: on "julistettu harhaanjohtavaa idealismia kansojen sovitukselta ja ihmisten veljeydestä, minkä piti alkaa Saksasta käsin. Kolmannen valtakunnan kansalainen on oleva valankumouksellisen-vanhoillinen (?) saksalainen ihminen". Tämä "vanhoillisuus" on hänen (van der Bryckin) mie-

lestä asioitten jatkuvan kehityksen (?) laki, kansakunnan turva, perheen, elämänjärjestyksen ja kurin säilyttäjä." Tämä "elämänliike" (Kivimaan sana) on kangastellut myös saksalaisille kirjailijoille.

Mihin sitten pyritään tällä kurilla ja "sielun militarismilla" (Kivimaa väittää tätä kammottavaa määritelmää Kantin keksinnöksi)? Ratkaisemaan ylikansoituksen ongelma. Nyt alan hiukan ymmärtää. Veljeys ja sovitus on haitallista, sillä epäilemättä tämä ongelma on ratkaistava sodalla, mikä taas olisi erittäin tervetullut Saksan suurille sotatarvetehtailijoille, hehän ovat rahoittaneet natsiliikettä.

Kivimaa kertoo saksalaisista kirjailijoista, jotka ovat omaksuneet "uuden" hengen. Runoilija Georgen nimi tunnetaan. Hänestä on tullut "profeetallinen näkijä ja kansallisen nuorison oma runoilija". Niin, George on vanha, siinä iässä voi todella tulla näkijäksi, harhanäyt ovat eräitä vanhuuden oireita. Lisäksi saamme tietää, että nämä kirjailijat "tahtovat luoda eräänlaisen realistis-mystillisen regionalismin, jossa maisema ja kansa ovat kunnia-asemassa, kuten ne 'sivilisatiokirjallisuudesta' olivat poissa. Näitä kertojia elähdyttää tietoisuus, ettei saksalainen kansa perusolemukseltaan ole kyynillismaterialistinen, kommunistis-jumalaton, vaan myönteisesti uskova ja terveesti idealistinen". Ahaa, siis taas sitä spartalasta jumal-ajatusta, myönteistä uskoa isänmaalliseen massateurastukseen kai? Voi sitä kauniitten, petollisten sanojen paljoutta! Schlageterista on Johst tehnyt näytelmän, "uudesta sankarista". Luin Karjalasta (kok.) ranskalaisten tekemän paljastuksen tästä sankar-

rista: vakooja, joka vakoili Saksan puolesta ja Saksaa vastaan, saadakseen oman tunnustuksensa mukaan varoja ylelliseen elämään. Joutui kiinni erään sillan räjäyttämistä, kun oli itse juovuspäissään kerskaillut muutamille naisille siitä. — Kivimaa sanoo, että nyky-saksalainen kirjallisuus on enemmän eetillistä kuin esteettistä laatua. Minä en ymmärrä eetillisyyttä, joka tahtoo kasvattaa sielunkin militaristiseksi ja tehdä kansastansa spartalaisia, joilla ei ole muuta kuin aseharjoitukset ja "henkistä" mustaasoppaa. "Rodun ja kansan, germanismin ja spartalaisen kurin mystillinen ihannoiminen määrää tämän kirjallisuuden suuntaa enemmän kuin vapaa taiteellinen mielikuviutus." Onko epäiltävä Kivimaata sala-natsismista, koska hän lopettaa näin: "Nyky-saksalainen kirjailija edustaa vastasyntyneen germaanisen Spartan arvokkainta ihmisainesta". Arvokasta ainakin Thyssenille.

Tulee murheelliseksi, kun vuonna 1933 yritetään maailman kansoille ihanteeksi tyrkyttää Sparta. Se, jolle kulttuuriarvot ovat pyhät, ei voi muuta kuin sylkäästä tähän mustaansoppaan tarjottiinpa sitä miten korein sanoin tahansa. Kuinka sanookaan Shaw "Ihmisessä ja yli-ihmisessä: Helvetti on kunnian, velvollisuuden, oikeuden ja muiden seitsemän kuolonhyveen koti. Kaikki pahuus maan päällä tehdään niiden nimessä". Nämä sanat tulevat totisesti mieleen kuullessa sitä "tervettä idealismia", joka kaikkialla maailmassa tekee lakeija-palveluksia kukkaron loputtomalle ahneudelle ja sen yhä uusille silmänkääntötempuille. Kansoja, sivistystä, ihmistä vastaan.

"SIISTI MANÖVREERA AJA" eli pientä tomuutusta kritiikin papankammarissa.

— —, jotka kansallissosialistinen nuoriso on juhlallisesti polttanut teatraalisessa kirjaroviossaan, jota ei missään mielessä voi verrata keski-aikaisiin noitarovioihin.

Valvoja-Ajan päätoimittaja *Rafael Koskimies*.

Ylläoleva lauseenkatkelma on valtionapua nauttivasta aikakauslehdestä Valvoja-Ajasta, joka ilmoittaa olevansa yleissivistyksellinen ja "vapaana ryhmäkuntaisuudesta ja puoluetunnuksista pyrkii tekemään parhaansa suomalaisen sivistyksen rikastuttamiseksi ja syventämi-

seksi" ja "rohkenee olla vakuutettu elinkykyisyydestään".

Viisaalle riittää jo ylläoleva lause todistamaan, että Valvoja-Ajan käsitys sivistyksen rikastuttamisesta ja ryhmäkuntaisuusvapaudesta on hyvin omalaatuinen. Rafael Koskimies jättää selittämättä, miksi kirjojen polttoa ja keskiajan noitarovioita ei voi verrata keskenään. Allekirjoittanut ei näe niissä mitään asiallista eroa. Kukaan, jolle kirjallisuus merkitsee jotakin, ei voi noista rovioista ajatella muuta kuin yhdellä tavalla. Herää epäily, että Hitlerin vallankumouksen "korostettu oikeistolaisuus" on ilahduttanut Koskimiestä siinä määrin, että tuollainen "pieni" loukkaus kulttuuria vastaan on hänelle merkityksetön.

Koskimiehen artikkeli "Saksan vallankumouksen vaiheilta" on hyvin "viisaasti" kirjoitettu. Koskimies kunniottaa itseään nimityksillä "ennakkoluuloton lukija", "ulkopuolinen tarkastelija", kuten niin monet muutkin, jotka täyttävät meikäläiset aikakauslehdet enemmän ja vähemmän "tasapuolisilla" kuvauksilla uudesta Saksasta "pidättyen arvostelusta". Koskimies puolustaa oikeuttaan näihin nimityksiin sisällyttämällä artikkelinsa jonkinverran arvosteluakin, meneepä niinkin pitkälle, että käyttää "The Observer"-lehden päätoimittajan J. L. Garvinin määritelmää *räikeätä humbuugia* Hitlerin rotufilosofiasta, mutta jättää sen pontta vaille seuraavalla "vastalauseella": "Ihmisyyden nimessä pantakoon vastalause kaikkea vainoa kohtaan, mutta kuka muuttaa yhteiskuntiemme, kulttuurimme ja sielujemme rakenteen sellaiseksi, että vaino loppuisi!" On todellakin

vähän uskottavaa, että Koskimies olisi näiden muuttajien joukossa.

On ollut ihmeellistä todeta, miten Saksan "vallankumous" on pysyttänyt "ennakkoluulottomana" kaikki sävyiltään oikeistohenkiset aikakauslehtemme, eihän oikeisto yleensä ole vallankumouksien ystävä (montako ennakkoluulotonta artikkelia olemme saaneet lukea Venäjän vallankumouksesta?). Selvemmin kuin Koskimiehen artikkelista saa selityksen tähän vähemmän nuorallatanssitaitoisen Emil Öhmanin Valvoja-Aikaan kirjoittamasta artikkelista Uusi Saksa.

Jo Kivimaa sanoi Suomalaisessa Suomessa kansallissosialismia *vanhoillis*-vallankumoukseksi. Emil Öhman sanoo:

"Versaillesin rauhaa seuraavat vuodet olivat omiaan vahvistamaan vanhan Saksan ihailua ja lisäämään niiden lukumäärää, jotka toivoivat *paluuta entisiin oloihin*.

Hitlerin ohjelma on "osittain kansallinen, osittain sosialistinen". Katsotaanpa Hitlerin "sosialistista" ohjelmaa. Koskimies sanoo: "Hitler suoritti nerokkaimman valmistelevan shakkivetonsa irroittaessaan sosialismin kansainvälisestä marxilaisuudesta ja luokkataisteluteoriasta ja kytkiessään tämän *kiitollisen iskusanan* nationalistiseen ohjelmaan" ja "teoriassa kansallissosialismin sosialistinen tendenssi suuntautuu kansainvälistä (kansallisesta ei puhuta mitään) kapitalismia, osakeyhtiömuotoja, trusteja ja 'korko-orjuutta' vastaan". Mutta "mikään ei vielä viittaa siihen, että sosialistisen ohjelman tiellä oleviin suurimpiin vaikeuksiin oli ryhdytty käsiksi". Ja Öhman kertoo: "Viime kesä- ja heinäkuun

taitteessa kansallissosialistisen leirin *vasemmisto* toivoi ja osittain vaatikin *radikaalisempia taloudellisia otteita*... mutta Hitler oli *päättänyt toisin* ja esiintyi *jyrkkänä* omaa vasemmistoaan vastaan... ei arastellut omiensa panettamista rautoihin ja heidän lähettämistään keskitysleireihin, jos olisivat olleet uppiniskaisia... sai puolueeseensa suuret määrät *kansallisesti valveutuneita* ja luotettavia, taloudellisissa asioissa *maltillisia* kantaa edustavia jäseniä... Yhteiskunnan taloudellisten epäkohtien poistamiseksi on Hitler päättänyt taistella varovasti... Yksityisomaisuuden periaatteesta tullaan pitämään kiinni..." Näin voi jokainen oikeistolainen rauhoittua Hitlerin sosialistiseen ohjelmaan nähden. Kaikki tulee pysymään ennallaan, pikemminkin kansallisen kapitalismin valta vahvistumaan. Viimeiset tiedot kertovat Hitlerin korjailevan yhteiskunnallisia epäkohtia toimeenpanemalla keräyksiä ja "kurkistelemalla patoihin". Ei ihmettelemistä, että oikeisto on ollut "suopea" tällaiselle "sosialismille", kuten Koskimies toteaa, sehän on ollut vain huijausta. Hitler oli huomannut, ettei joukkoja enää saa liikkeelle puhumalla vain isänmaasta.

Pääasiaksi jää siis Hitlerin kansallinen ohjelma. Emil Öhman sanoo: "Kansallinen se on siinä, että se tahtoo herättää uudelleen eloon *Potsdamin kunniakkaat isänmaalliset traditiot*". Kun silloin tällöin sekä Öhman että Koskimies puhuvat "uudesta", on se ilmeisesti ristiriitaista: "Kaikkien tämäntapaisten toimenpiteiden lopullinen päämäärä on — paitsi nykyisen aseman lujittaminen — uuden mentaliteetin, uuden maailmankatso-

muksen juurruttaminen Saksan kansaan. Sen oleelliset piirteet, joista useat ovat myös vanhalla Potsdamin Saksalle kuvaavia, ovat seuraavat:

Voimakas kansallistunto on saatava tunkeutumaan Saksan kansan kaikkiin kerroksiin ja tämän kansallistunnon on kasvatettava sekä kansallista omanarvontuntoa että myös *uhrimieltä*.

Päämäärään pääsemiseksi ”kiinnitetään sekä henkiseen että ruumiilliseen kasvatukseen paljon huomiota; se tapahtuu osittain *vanhan Preussin sotilaskasvatuksen tehokkaaksi osoittautuneessa hengessä*. Kasvattamalla kansalaiset kansallistuntoon, kuriin ja valtion itseuhrautuvaan palvelukseen uskoo uuden Saksan johto parhaiten palvelevansa korkeinta päämääräänsä: Saksan *mah-tia ja suuruutta*”.

Valvoja-Ajan artikkelien ”ulkopuoliselle tarkkailijalle” käy ilmeiseksi, että Hitlerin ohjelman päämäärä on sellaisen mentaliteetin luominen, joka täynnä ”innostavia ihanteita ja tulevaisuuden toiveita” on halukas uuteen sotaan. Tämän sanomista välttävät sekä Öhman että Koskimies huolellisesti, vain kerran vilahtaa Öhmanin artikkelissa sana ”saksalaisia revanche-ajatuksia”, samoin kuin Hitlerin valtakautta edeltäneen ajan varjopuolena sen ”jonkinverran pasifismiin taipuvaisuus”. Kun tietää, että Saksassa on voimakas asetarve- ja kemiallinen teollisuus, on ymmärrettävää, että sotavarustelu on oikeistolaisille teollisuusmagnaateille mitä toivottavin päämäärä. Tämän päämäärän saavuttamiseksi ”suursaksalaisesti ajatteleva” Hitler innostaa sopivasti ”typerää ja herkkäuskoista laumaa, joka on vain

viritettävä oikein, jotta se palvelisi johtajansa tarkoituksia" (Hitlerin sanoja). Tämä "typerä ja herkkäuskoinen lauma" on "vanhoja rintamasotureita ja uutta nuorisopolvea, jolla ei ole välitöntä kokemusta sodasta". Ristiriitaista on Koskimiehen tavoin toisessa paikassa imarrella "tätä typerää ja herkkäuskoista laumaa" näin: "Hitler on vaistomaisen varmasti taistellut itselleen nuoria sieluja: kansanmiehiä, joilla on herkempi kyky, kuin mitä tieteellisessä maailmassa luullaankaan, vaistota olennaisia elämäntotuuksia (?), ja elämän alussa olevia nuorukaisia, joille tunteen fanaattinen tuli merkitsee enemmän kuin järkevä todistelu, jotka janoavat kaikissa olosuhteissa uskoa, taistelukenttää ja voittoa". Tyytyväisenä toteaa Koskimies niinikään, että "nuoruus on ihanteellisuuden aikaa". Kuten tunnettua suo oikeisto nimityksen ihanteellisuus vain heidän tarkoituksiaan joustavasti palveleville aatteille. "Vanhat rintamasoturit" kai ovat niitä, jotka eivät opi mistään mitään, eivätkä kykene enää muuhun kuin tappamiseen. Uudelle nuorisolle uskotellaan, että se Saksan suuruuden kautta saa tulevaisuuden mahdollisuudet. Samaa uskottelua harjoitettiin maailmansodan edellä. Kieltämätön tyytymättömyys Hitlerin kautta edeltäneeseen aikaan ei johnut siitä, että se oli uutta potsdamilaiseen kauteen verrattuna, vaan siitä, että se ei ollut tarpeeksi uutta. Öhmankin sanoo: "Siirtyminen uusiin oloihin ei ollut niin täydellinen ja jyrkkä, ettei useita vanhan Saksan edustajia olisi edelleenkin käytetty Weimarin Saksan palveluksessa hyvinkin huomattavissa asemissa".

Öhman selittelee Hitlerin kasvua kansanjohtajaksi

näin: "Armeijan yliluonnollisista ponnistuksista huolimatta päättyi sota sittenkin häviöön ja kaikki raskaat uhrin tuntuivat hukkaan menneiltä. Hitlerin, kuten miljoonien muiden saksalaisten mielet täytti sanomaton katkeruus. Ja tämä katkeruus tiivistyi Hitlerin mielessä leppymättömäksi vihaksi niitä kohtaan, joita hän piti pääsyyllisinä häviöön: kommunisteja ja sosialidemokraatteja, jotka saarnasivat luokkataistelua ja puhuivat proletariaatin kansainvälisestä yhteenkuuluvaisuudesta silloin, kun isänmaa kamppaili tulevaisuudestaan..."

Hitler on, kuten yksinkertainen mies ainakin, suunnannut vihansa aivan väärään suuntaan. Tappioon syynä eivät olleet mitkään kommunistit tai sosialidemokraatit — sodan estäjinä sosialistit pettivät täydellisesti ennen maailmansotaa heihin kiinnitetty toiveet — vaan se, että Saksalla oli liian voimakkaat viholliset ja sodassa jotkut häviävät. Kyseenalaiseksi jää myös se "isänmaan tulevaisuus", joka olisi koittanut Saksan voitettua, myös voittajakansat ovat saaneet kamppailla vaikeuksien kanssa. Häviö oli sodan seuraus ja sota oli sen *potsdamilaisen hengen seuraus*, joka ennen maailman sotaa hallitsi hiukan erivivahteisena kaikissa suurvalloissa. Jos Hitlerillä olisi järkeä, pitäisi hänen suunnata vihansa potsdamilaista henkeä vastaan, mutta sensijaan hän *palauttaa sen*. Tätä miestä nimittää Koskimies "totuuksien *nerokkaaksi tulkiksi*" ja Öhmanin mielestä hänellä on "puhtaat tarkoitukset" ja "selvänäköistä harkintaa".

Ainoa kohta, kuten aikaisemmin mainitsin, jossa Valvoja-Ajan kritiikki on ilmeinen, on Hitlerin rotufilo-

sofia. Tämän kriittisyyden yksinkertainen selitys on se, ettemme me suomalaiset ole arjalaisia. Kuitenkin koettaa Koskimies ymmärtää juutalaisvainoakin. Hän ottaa selitykseksi erään Aarne Karimon kuvauksen kirjasta "Germaneja": "Vasta-avatussa berliiniläisessä tanssiravintolassa on vieraiden joukossa etualalla rasvainen juutalainen pankkiirityyppi. Tämä Gobseck tanssitti vaaleita germaanisista kaunottaria, jotka eivät moraalisesti olleet ihanteellisella tasolla. Aineellisempaa ja aistillisempaa tilannetta ei ole". Karimo liittää kuvaukseensa mietelmiä, joissa hän lausuu ihmettelynsä siitä, kuinka kauan tämä materialistinen juutalainen herruus saattaa jatkua. — Sellaista hölynpölyä! Ikäänkuin tuollainen pankkiirityyppi ei olisi yhtä vastenmielinen oli hän sitten juutalainen, saksalainen tai suomalainen. Viimemainittuja voi nähdä Helsingin ravintoloissa tanssittamassa "kaunottaria, jotka eivät moraalisesti ole ihanteellisella tasolla". (Ehkä Karimo istuu heidän pöydässään.) Sitäpaitsi on juutalaisvaino paljon enemmän kohdistunut juutalaisiin kirjailijoihin, tiedemiehiin, taiteilijoihin kuin pankkiireihin. Natsismi on *rahan* edessä sangen maltillinen, *henkeä* se vihaa, terävää juutalaista intellektiä, joka näkee potsdamilaisen valhe-idealismiin lävitse.

Mainitsin aikaisemmin siitä oikeistolle oudosta vallankumous-romantiikasta, minkä tapaa "uutta" Saksaa koskeissa artikkeleissa. Öhman puhuu "maailmanhistorian verettömimmästä ja laillisimmasta vallankumouksesta", Koskimies: "Saksan vallankumous ei ole ollut verivirtoihin hukkuva kaaos, ja siinä suhteessa se ehdot-

tomasti edukseen poikkeaa sekä Ranskan että Venäjän vallankumouksista." Onko tässä sana "vallankumous" paikallaan? Tähän käsitteeseen on totuttu liittämään mielikuva kehityksestä todella uuteen suuntaan, mutta sekä Koskimies että Öhman ovat valaisseet artikkeleillaan, että Hitlerin suunta on paluuta Potsdamiin. Mitä vallankumouksien verisyyteen tulee, niin verisyyshän riippuu vastustajista. Sitäpaitsi puhutaan mielellään vallankumouksien kaaoksellisesta verisyydestä jättäen kokonaan huomioonottamatta "yhteiskuntaa säilyttävien ainesten" johtamain valtioiden aiheuttama monin verroin suurempi, organisoitu verenvuodatus. Jonkinlainen järjestelmällisyys, säännöllisyys verenvuodatuksessa näyttää korottavan sen arvoa. Ei mikään vallankumous ole vienyt niin paljon ihmishenkiä kuin maailmansota ja lukuisat muut sodat. Puhutaan kaikkien tunnustaman Ranskan vallankumouksenkin verenvuodatuksesta, siinä meni 80.000 henkeä, mutta sitä edeltäneenä kautena kuoli Ranskassa vuosittain nälkään 200.000 henkeä. Nälkään kuoleminenhan kyllä tapahtuu ilman kaaosta. Mutta herra Koskimies opettaa eräässä arvostelussa, että "maailmansota monine miljoonine uhreineen oli *siisti manööveri*" verratessaan sitä vallankumoukseen.

Koskimies ihmettelee eräässä kohdin artikkeliaan, että "The Observer"-lehden maltillinen, lahjakas päätoimittaja J. L. Garvin hyökkää miltei maltillisuutensa menettäen loistavassa kirjoituksessa toisensa jälkeen Hitlerin Saksaa vastaan. Kas, rehellinen mies suuttuu sentään jostakin! Koskimies sensijaan sanoo "eikä sivullisen asiana ole liian kärkkäästi lausua moitteita". Eipä

tosiaankaan, kun ainoastaan henkiset arvot ovat uhatut. Nämä Valvoja-Ajan herrat, joilla on kaikki mahdollisuudet rikastuttaa sivistystä, istuvat jo määrättyllä tuolilla ja "sivultakatsojan" on helppoa havaita, minkä värinen se tuoli on, mutta koska nykyisin on "sivistynyttä" istua kahdella tuolilla, koettavat he antaa sen vaikutelman niinkuin hekin istuisivat, siksi he ovat "sivullisia" ja "intohimottomia".

Kun valtionapua nauttiva Valvoja-Aika viime numeroittensa kannattomuusoton jälkeen "rohkenee olla vakuutettu elinkykyisyydestään" maassa, jonka kansa on vaaleissa ilmaissut mielipiteensä natsisuunnasta, on tämä vakuutus yhtä hymyilyä herättävä kuin Rejuvenia ("taistelkaa vanhuuden oireita vastaan") nauttineen ukon, joka uskoo elinkykyisyytensä huomattuaan rakastuneensa karkeahenkiseen, mutta muodoiltaan pulskaan "Fräulein Germaniaan". Mutta Hitlerhän sanoikin eräässä haastattelussa, että "ajatteluun on käytetty liiaksi aivoja, tähän toimintaan pitäisi käyttää sydäntä!" Meidän "tiedemiehillämme" ei ole mitään oleellista sitä vastaan, että maalari Hitler antaa fysiologisille elimillemme luonnon tarkoituksista poikkeavia toimintoja, varsinkin kun "sydän" usein osoittautuu vatsanpohjan ja kukkaron runolliseksi nimitykseksi.

KANTELE VAI PUUKKO?

Motto: Pienen kansan tehtävät ovat sivistyksellisellä alalla.

J. V. Snellman.

Ajansuuntaisten piirien iskuhuuto kuuluu: Suur-Suomi! Myönnän, että sanalla on tenhonsa. Mutta käsite suuri voi merkitä eri asioita, suuruutta on monenlaista, valtakunta voi olla alueellisesti suuri, mutta henkisesti hyvin pieni. Ei tarvitse paljon lukea Suur-Suomi-aatetta ajavia lehtiä, kun huomaa, etteivät ne pyri suurentamaan henkeä, vaan Suomen aluetta. Kuitenkin on maamme asukaslukuunsa nähden alueeltaan Euroopan suurimpia maita. Siinä suhteessa me saisimme olla hyvin

tyytyväisiä, me voisimme vapaina valloitus suunnitelmista, vapaina liika-asutus-probleemista suunnata koko energiamme kulttuurillisesti ja taloudellisesti suuren Suomen luomiseen.

Tässä suhteessa itsenäisyysaikamme on syypää suuriin laiminlyönteihin. Meillä on nämä viisitoista vuotta istuttu niin sanoaksemme pistimillä. Kansamme on ollut kuin vainoamismaniaa poteva talonpitäjä, joka lakkaamatta rakentaa ympärilleen rauta-aitaa, myy taulunsa, myy kirjansa, myy kanteleensa, myy leivän lastensa suista, jotta vain saisi varoja tämän rauta-aidan rakentamiseen. Se ilma, jota me tämän rauta-aidan sisällä hengitämme, on ilotonta, siinä on vähän kauneutta, siinä on vähän vapautta, elävän hengen puhallusta, luomisen tahtoa, se on synkkää, ahdistavaa, ruudinkäryistä, tapparanuhkaista. Mitäpä pistinten hautomisesta muuta voi syntyä kuin kyykkäärmeitä!

Meillä on kiristetty kulttuurimäärärahat minimiin, meidän tietemme kituu, meidän taiteilijamme ovat miltei köyhäinhoitolaisia, elävät huomaamattomina, hyljättyinä tuntien olevansa tarpeettomia omassa maassaan, jolla ei ole muita harrastuksia kuin urheilu ja aseenkalskuttelu. Meidän aikakauslehdistömme taso on alhainen, kulttuuriaikakauslehdet viettävät kituliasta elämää, niitä vainotaan, elleivät ne muutu natsipropagandan ajajiksi. Sensijaan on leegio valtion tukemia sotilaslehtiä, ylioppilasnuorisonkin lehdet kiinnittävät enemmän huomiota ampumaharjoituksiin kuin kulttuuritahtumiin. Monet ylioppilaathan kulkevatkin puukko yöllä!

Meillä julkaistaan vuosittain paljon kirjallisuutta, mutta mikä määrä makulatuuria! Ja surkeinta, että tämä makulatuuri muutamia poikkeuksia lukuunottamatta pidetään reklaamin voimalla johdossa. Oireellista oli, että Suomen Kuvalehti julkaistessaan kirjailijakuvia julkaisi ensin Agapetuksen kuvan, sitten vasta Joel Lehtosen.

Surullista on myös ollut huomata, että ne, jotka on koroitettu kulttuurellisiin johtoasemiin, ovat toiminnallaan todistaneet, että kulttuuriarvot ovat heille toisella tai kolmannella sijalla. Kuvaavaa myös yleiselle suunnalle on, ettei enää edes yritetä johtoasemiin asettaa kulttuurityössä ansioituneimpia. On tavallaan "mene tekel", että Suomen Kirjailijaliiton puheenjohtajaksi valittiin ajanvietekirjailija.

Kuitenkin, koskaan ei meillä ole huudettu niin paljon kansallisesta kulttuurista. Missä sitä on? Mitä se on? Se henki, joka tällä hetkellä tuntuu olevan hallitseva meillä, on kaukana kansallisesta. Se on suurruotsalaisen hengen, valloitusotien aikaisen ruotsalaisen hengen myöhäsyntyinen jälkeläinen, hengen, jolle valistunut Ruotsin kansa nyt hymyilee. Ja tätä on paisutettu vielä saksalaisen potsdamhengen vääpeliryhdikkyydellä. Tämä "kansallinen" henki vaalii Ruotsin muinaisten sotien hakkapeliitta-traditioita, se tuntee paremmin Vänrikki Stoolin ja Välskärin kertomukset kuin Kalevalan ja Kantelettaren. Se sepittää lauluja Horst Wesselin sävelleeseen. Kiveä ja Leinoa se kunnioittaa huulillansa, mutta Sotilaspojan se ymmärtää paremmin kuin heidän aivoituksensa.

Kaikkien "modernistien" pilkanuhasta huolimatta uskallan yhä vedota Kalevalaan. Sen hieno kauneus, sen viisaus, sen maailmankatsomuksellinen ylevyys täyttää minut yhä kansallisella ylpeydellä. Siinä on meille suuri tienviitta. Sen henkeä vaalimalla me voimme luoda sen kulttuurin, joka syvimmissä mielessä on kansallista. Kunnioittakaamme kuin se laulua, viisautta ja työtä, halveksikaamme kuin se Joukahais-ajansuunta-laista suurisuisuutta, typeryyttä ja mustaa mieltä, tais- telkaamme kuin se valosta, oppikaamme Kullervon jyl- hästä tarinasta, ettemme kohtele "kaltoin" voimakasta osaa kansastamme, leivo kiveä sen leipään. Kalevalan kunnioittaminen ei estä meitä oppimasta koko maail- masta sitä, mitä siellä parasta on. Kalevala on itsekin monien vaikutusten tulos.

Meillä puhutaan päätöksellä siitä kurjuudesta, jota heimolaisemme kokevat maan rajojen ulkopuolella, kui- tenkin maan rajojen *sisäpuolella* on ihmisiä, jotka syövät pettua, jotka elävät kurjasti kuin eläimet. Kun asiantila omassa maassamme on tällainen, ei meillä ole oikeutta puhua muista maista. "Siivotkaa ensin omat portaanne", sanoo suomalainen sananlasku.

Nyt tarvitaan työtä, luovaa työtä, ei fraaseja ja pyssyn- pauketta. Suomen kansan symboliksi ei saa tulla puuk- ko, vaan kantele, elintehtäväksemme ei sota alueista, vaan sota valosta.

NYKYAIKAINEN NOITAVAINON KORVIKE

Jakob Wassermannin kirja Nuorten voitto (Kariston kustantama) antaa hyvin elävän kuvan noitavainopsykoosista. Miten kaikkialla oli uhkaa, uskomattomia tarinoita ihmisten liitoista pirun kanssa, ilmiantoja, kauhistuttavaa kidutusta. Kertomuksen päähenkilö on nuori poika, jolla on ihmeellinen kyky kertoa satuja. Lapsia ja aikuisia tulee häntä kuulemaan kokien viehättävää, viatonta iloa. Mutta synkkä ilonvihaaja inkvisitio tarttuu häneen, hän on tietysti pirun liittolainen, häntä uhkaa polttorovio. Mutta hänen kuulijansa, lapset, nousevat kapinaan, tulevat vastustamattomana kuin sopuli-

lauma ja vapauttavat ystävänsä. Tämän pojan kävi hyvin, mutta lukemattomat muut joutuivat hirvittävän kidutuksen ja kuoleman uhreiksi. Yleensä vainottiin jokaista, joka ajatteli itsenäisemmin kuin muut, liika hyveellisyyskin oli todistus liittolaisuudesta pirun kanssa. Palvelijansa vietellyt isäntä vapautui ilmiantamalla naisraukan noitana. Kristityn kirkon tahdosta loimusivat roviot, voihkivat kidutetut kaikissa maissa. Suomessakin. "Suomen kansan aikakirjat" kertovat niistä. Ja Wassermann sanoo, että silloin kun julmuus hallitsee, on aina ollut miehiä, jotka muuttavat lain sitä palvelemaan. Poltettujen omaisuus joutui kirkolle.

Kun luin mainittua Wassermannin kirjaa, tuntui tuo noitavaino-psykoosi kummallisen tutulta. Aivan oikein, tällä valistuneella ajalla on noitakauhun surrogaatti ja se on kommunistikauhu.

Minun täytyy sanoa, etten tiedä kommunismista paljoakaan. Asiallinen tutustuminen siihen on nykyisin jokseenkin mahdotonta. Mutta vaatimattoman ymmärrykseni mukaan kommunismi on taloudellinen järjestelmä, kapitalistisesta siinä suhteessa poikkeava, että maan kaikki kansalaiset ovat niin sanoakseni valtion virkamiehiä, kuitenkin niin, että palkkaeroavaisuudet ovat pienemmät. Lisäksi se pitää rikastumista suurimpana paheena, kun se kapitalistisessa maailmassa on jotakuinkin suurin hyve. Kommunismi on siis jonkinlainen talousjärjestelmällinen vakaumus. Vaaleanvihreässä nuoruudessani partiolaisena opin partiolaista: "Kunnioittakaa toisten vakaumusta".

Näin ollen en voi olla hämmästyttä sitä tapaa, jolla

kommunisteista puhutaan ja kirjoitetaan. Tuntuu kuin kommunismi olisi luonteenomaisuus, kaiken perkeleellisyyden, roistomaisuuden, rikollisuuden yhdistelmä ja kommunisti eräänlainen ilmestyskirjan peto, miltei noita, jotka ratifioi kauppasopimuksia ihmisten sieluista pirun kanssa. Kuitenkaan en näe mitään estettä siihen, etteikö kommunisti voisi olla sangen epäitsekkäs, jalo ja ihanteellinen ihminen. Näin "Itsenäisessä Suomessa" erään surullisenkoomillisen pakinantapaisen. Joku oli kovin suuttunut, että Hella Vuolijoki oli uskaltanut näytelmässään "Ministeri ja kommunisti" sanoa, että kommunistikin on ihminen. Miekkonen koetti kovasti todistella sitä vastaan.

Meillä on yhtämittaa kommunistijuttuja, joissa on syytettyinä paljon ihmisiä, usein aivan nuoria, miltei lapsia, koulupoikiakin. Ja rangaistuksia tulee, paljon ankarampia kuin lapualaisille. En tiedä heidän rikollisuutensa määrää, mutta huumorintunteva kansa alkaa jo kertoilla niistä vitsejä; vankiloihin tulee muka yksinkertaisia miehiä, jotka tiedustelevat: "Mitä se SKP on, sitä kun minulta tiukattiin?" — Ennen kaikkea ei järkeeni mahdu, miten peltisepät ja työmiehet voivat harjoittaa sotilasvakoilua, kun se yleisesikunnan mukaan oli kovin vaikeaa Pentikäisellekin.

Kaikella tavalla koetetaan sytyttää ja ylläpitää kauhunsekaista, hysteeristä raivoa. Kun Helsingin Sanomat kesällä otsikoi perättömästi suuria metsäpaloja kommunistien sytyttämiksi, ei totisesti ollut Helsingin Sanomien vaan Suomen maltillisen kansan ansiota, ettei väkivallantöitä tehty.

Tämä psykoosi on kehittynyt niin pitkälle, ettei ainoastaan niitä, jotka levittelevät lentolehtisiä — niilläkään tuskin valtakuntia romautetaan — vaan aivan syrjässäpysyneet ihmiset saatetaan leimata kommunisteiksi. Jos jonkun ajatukset ovat itsenäisemmät ja inhimilliset, alkaa salainen kuiskinta: kommunisti, niinkuin keskiajalla noita. Persoonallinen vihamielisyys, kilpailu työpaikasta käyttää tätä psykoosia hyväkseen. Ihmisiä ei polteta tämän epäilyksen vuoksi, elämmehän toki valistunutta aikaa, vaan nujerretaan, näännytetään sivistyneemmin: et saa mistään työtä, tee itsemurha tai sorru kurjuuteen ja sairauksiin! — Tästä on lukuisia esimerkkejä: minulle kerrottiin, että muuan porvarillisen kodin porvarillinen poika ei saanut paikkaa ansioistaan huolimatta, koska kilpailija oli levittänyt huhua, että hän on kommunisti. Hänen serkkunsa, lapualaisperheen poika, ei saanut paikkaa, koska oli kommunistin serkku j.n.e. Ketju jatkuu. Ehkä olet jonkun kommunistiksi epäillyn serkun kummin kaima. Tämä alkaa jo olla inhottavaa.

Ei hyvä Suomen kansa, tästä mielettömyydestä on vapauduttava. Maamme uhkaa tulla ruutitynnyriksi, joka voi syttyä jostakin siihen singotusta kiihottavasta valheesta, ja joutua arvaamattomiin kohtaloihin. Vähemmän ennakkoluuloja, vähemmän vihaa ja epäluuloja! Keskittäkäämme voimamme tehdäksemme tämä maa sellaiseksi, että sen työstä riippuvaiset kansalaisetkin voivat todella *elää* ja sanoa: täällä meidän on hyvä olla.

N A I S E N T I E

Sinunlaisesi vakava ihminen löytäisi varmasti paljon iloa jostakin vakavahenkisestä ompeluseurasta. Ja luulen, että miehellesi tekisi hyvää huomata, että olet valveutunut ihminen, jonka elämällä on todellista sisällystä ja tarkoitusta

Oma koti.

Vanhan viisaan juutalaisen tarinan mukaan oli nuori-
pari, Adam ja Eeva of Eden, syönyt Jehovan luvalla Elämänpuun hedelmiä, kunnes sattui se kohtalokas päivä, jolloin Eeva söi kielletystä Tiedonpuusta ja antoi Adamillekin. Kuten tunnettua käyttäytyi Mr. Adam hyvin epämiehekkäästi, eikä ottanut itselleen mitään vastuuta tästä teosta. Jehova toimitti silloin maailman

ensimmäisen hädön karkoittaen vuokratrahdin rikkojat!

Luulen, että Jehovan suunnitelmiin itse asiassa kuului tuo, että ihminen ennenpitkää söisi Tiedonpuusta. Tuollainen paratiisioleilu ei olisi ajanpitkään kehittänyt ihmistä mihinkään suuntaan. Adam oli karkoituksesta joka tapauksessa äkämystynyt Eevaan, sillä vetelehtiminen on paljon yleisempi miehinen ominaisuus kuin naisellinen. Uskon, että Eeva olisi ollut, huolimatta siitä, että oli saanut kannettavakseen tuskallisen synnytyksen taakan, kutakuinkin tyytyväinen uusissa työteliäissä olosuhteissa. Mutta Adam ei antanut anteeksi tuota Eevan Tiedonpuun hedelmän syöntiä ja rangaistakseen häntä, teki hänestä "toisarvoisen" olennon. Alempien luokkien naisesta tuli juhta, ylempien loiseläin.

Näissä olosuhteissa ei Eeva päässyt kehittämään niitä ominaisuuksia, joita hänellä Tiedonpuunhedelmän ja myös runsaan Elämänpuunhedelmä-ravinnon ensimmäisenä nauttijana epäilemättä oli. Ainoa tapa, jolla hän jotenkuten saattoi hallita Adamia, oli kehittää jonkinlaisia kotieläinsuloja, esiintyä viehättävänä naaraana. Tämä yksipuolinen vuosituhansia kestänyt kehitys on vienyt siihen, ettei hän naisemansipation suotua hänelle vapauksia, ole voinut vapautua miehisen ideologian kahleista.

Tämä nykyinen maailman on miesten luoma, keskinkertaisten miesten luoma. Voimme helposti todeta, että se on mitä suurimmassa määrin epäonnistunut sisältäen kauhistuttavan määrän kurjuutta ja murhaa. Näyttää melkein siltä, kuin olisi Adam saanut omenansa

siltä puolelta Hyvän- ja Pahantiedon puusta, jotka sisäl-
sivät suuremman prosentin Pahantiedon vitamiineja.

Eevaa taas on pidetty jatkuvassa sielullisen ja ruu-
miillisen kahleutumisen tilassa ja estetty häntä herää-
mästä huomaamaan, että hän on syönyt suuren määrän
Elämänpuunhedelmiä ja ensimmäisenä myös Tiedon-
puun hedelmiä, ja toimimasta niiden antaman perus-
luontonsa mukaisesti.

Kuten kaikki tiedämme, on Eevan osuus ihmiselämän
syntymisessä ja vaalimisessa huomattavasti suurempi
kuin miehen. Eevalla on suuri ja kunniakas tehtävä.
Tämän tehtävän tuntien, Elämän pyhänä papittarena,
Eevan tulisi taistella kaikkia niitä voimia vastaan, jotka
tuhoavat hänen synnyttämänsä elämää: sotia, kur-
juutta, riistoa.

Näin ei kuitenkaan ole laita. Nainen on kasvatettu
kieltämään luontonsa. Hänestä on tullut kaikkien kuo-
lemanvoimien tuki. Missä syntyy sotilasjärjestö, siinä
on naisjärjestö vieressä ompelemassa sotilaslippuja ja
hankkimassa varoja ampumaratoihin. Näissä järjes-
töissä kasvatetaan häneen luonnotonta uhrautuvaisuutta
ja on siinä onnistuttu niin pitkälle, että naiset vastaan-
panematta antavat viedä miehensä ja poikansa uhrat-
taviksi milloin millekin alttarille. He kärsivät epäile-
mättä, mutta heidät on saatu vakuutetuksi taikauskoi-
sesti siitä, että sota on luonnonvoima, kuten maanjäris-
tys eikä auta muuta kuin uhrata oma synnyttämänsä
elämä. Meneepä nainen niinkin pitkälle, että hän on
luomassa sitä ilmapiiriä, joka tekee sodat mahdollisiksi.
Hän opettaa lapsille värähdellen verisiä sotahistorioita,

lausuttaa sotarunoja, laulattaa sotilaslauluja. Kun siten sodat syttyvät, on hän hurraamassa ja heittelemässä kukkia kuolemaanmeneville. Sanopa tälle kieroönkasvaneelle hirviölle, että hän työskentelisi rauhaa varten, niin hän vastaa: "sotia on aina ollut olemassa ja tulee aina olemaan". Tämän lauseen totuus on yhtä pätevä kuin: "Koska pieni lapsi kastelee housunsa, tulee hän aina kastelemaan". Lapsi kasvatetaan pois housunkastelusta, mutta ihmiskuntaa ei sotavaistoista, joita eräät piirit pitävät "ihmisen parhaina vaistoina". — Kaikki rauhanajat eletään kuin olisivat ne vain sodan valmistamista varten, sota ihmiskunnan normaalitila. On todella kauhistuttavaa nähdä sitä hirviömäistä riemua, millä esimerkiksi Ajan Suunta kertoo, että meillä on sotaan valmis uhrinuurukaisparvi. Kylvö on kantanut hedelmää! Ja naiset ovat olleet siinä mukana. Heidän "uhrautuvaisuuteensa" on vedottu. Se, että nainen on valmis uhrautumaan elämän vuoksi, on käännetty uhrivalmiudeksi kuoleman vuoksi.

Riistossakin nainen on osallisena. Hänen miehen-miellyttämishaluunsa perustuu se ylellisyys, jonka vuoksi toiset saavat sortua puutteisiin. Ja miten hemmotellaan tätä naisen perinnäistä heikkoutta! Kavala kapitalismi tietää, että jos naisen päässä on pukumuoteja, siinä todennäköisesti ei ole sijaa terveelle, keskinkertaisten miesten pimeitä töitä arvostelevalle ajattelulle.

Ihmiskunnan suuret miehet, joissa on samaa elämänsynnyttävää ja vaalivaa voimaa, mitä pitäisin naisluonnon perusominaisuutena, ovat yrittäneet vapauttaa naista hänen alennustilastaan. Jo suuri kreikkalainen

filosoofi Platon pitäen pelkästään miesten johtamaa maailmaa puolinaisena suunnitteli sukupuolten tasa-arvoisuutta niin radikaalisti, ettei myöhempi aika ole sitä voittanut. Hän tahtoi vetää naisen yksityiselämän "eläimellisestä" oleilusta kansan ja valtion elämään. Naista piti kasvattaa yksinkertaisuuteen ja voimakkaaseen järkielämään. Mutta Platonin ponnistelut naisen vetämiseksi päivänvaloon olivat turhat ja hän valittaa katkerasti: "Syrjässä elämisen hemmoittelemana tämä suku, kun se väkivalloin viedään päivänvaloon, ei jätä mitään vastakeinoa käyttämättä ja lopulta sen vastahakoisuus voittaa". Neuvosto-Venäjäällä on ollut samanlainen virtaus naisen tekemiseksi tavoiltaan yksinkertaiseksi järkiolennoksi. Siinä ei ehkä vielä ole onnistuttu. Sen vihaajat panevat ainakin toivonsa tuohon perinnäiseen naisen alennustilaan: Uusi Suomi kertoi komein otsikoin: Neuvostolassa komeilunhalua. Neuvostonainen "porvarillistumisen" etunenässä. Saamme tietää, että eräät naiset himoitsevat "pullmanmyssyjä ja silkkisukkia". Niin, vuosisatojen kehittämä vamma tuskin paranee yhdessä polvessa. Missään tapauksessa ilmiö ei ole sen kummastuttavampi kuin se, että meillä kaikesta kirkuvasta ylellisyysreklamaamasta huolimatta vielä on naisia, joille puku on suoja kylmyyttä vastaan eikä pyydys ja joiden aivoissa on vielä sijaa ajattelulle.

Naiselle on annettu äänioikeus meillä, mutta se panos, jonka Platon uskoi naisen voivan antaa yhteiseen elämänsisältöön, jää tulematta niin kauan kuin nainen ei ole herännyt huomaamaan sisintä, suurinta tehtävänsä, elämänvoimien edistämistä, kuolemanvoimiin kohdis-

tuvaa taisteluansa, vaan seuraa lurjusmaisen keskin-kertaisen miehen viitteitä tuhoten siten omaa synnyttämäänsä elämää.

Että naista pidetään ala-arvoisempana olentona, siitä ovat todisteena "naistenkirjat", usein täydellistä roskaa, ja miesten kustantamain naisten lehtien, joista alussa-oleva sitaatti on, ompeluseuravalistus. Niissä on Kersti Bergrothinkin "kynttilä taas kävellyt ylös"; näin tämä kuularuiskun ihailijatar kirjoittaa: "Jokainen käsittää, etteivät Hitler ja Mussolini ehdi antaa paljon aikaa omille yksityisille suhteilleen, iloilleen, suruilleen. Naisten toiminta on usein paljon pienempää. Mutta maailma on täynnä köyhiä ja onnettomia — ne ovat meille lahjoitettu suuri lohdutuksen mahdollisuus". Siinä sen kuulitte onnettomien tarkoituksen: että seurapiirien naiset voisivat lohduttautua lemmenpettymyksistään.

Armeliaisuus loukkaa jokaista rehellistä ihmistä. Oikeutta tarvitaan, ei sitä. Nähkää avoimin silmin kaikki surkeat seuraukset, kaivautukaa asiain pohjaan asti, syiden alkulähteille asti, tehkää johtopäätökset ja toimikaa sen mukaan. Älkää antako keskinkertaisen, riikinkukkona komeilevan Adamin sokaista itseänne. Pankaa hänen vastuuttoman murhapropagandansa, hänen saalistajamentaliteettinsa vastapainoksi tietävä, voitollinen elämänluojan, elämänrakastajan voimanne. Olkoon teille jokainen aseita, kaasuja, riistoa suosiva nainen sukunsa ja sen suuren tehtävän pettäjä.

"P A R H A A T V A I S T O T"

Mitä isot kirkuen edellä, sitä pienet parkuen perässä. Nyt ovat koululaiset ja keltanokat asettaneet hakkapeliitat ja Kustaa Adolfin vastakkain ja mellakoineet. Kolmisatavuotisista asioistakin saadaan vielä tappelun aihetta, kun oikein yritetään. Eikös nämä molemmat käsitteet muinoin olleet yhdellä puolella? Ero niiden välillä on arvoituksellinen, taistelu yhtä hölmistyttävä kuin jos housujen vasen lahe kalvaisi oikeaa asiaankuumattomasti. Näiden asiain, hakkapeliitan ja Kustaa

Adolfin, sisällys on aivan sama, erään verisen sodan muisto, jonka elossapito on tarpeeton. Ei hucno viini muutu, pani sen korkea- tai matalajalkaiseen lasiin. Mutta kun on sitä taist-, anteeksi puolustustahtoa niin, että räjähtää muuten.

Kummallinen tuo meidän ruotsalaisten ja suomalaisten halu laahata loppumattomiin mukanamme sotien muistoja. "Suomella ei ole sotaista menneisyyttä", sanoi jo Leino, "mitä meihin kuuluvat Puolan, Lützenin ja Narvan mullat". Ainoa suomalainen sota on ainutlaatuisen verisesti selvitetty kansalaissota, jolla Suomi "vapautettiin" Saksan vasallivaltioksi. Sen todelliset suurpoliittiset vapauttajathan olivat Venäjän vallankumous ynnä Saksan häviö. Vähempi ylpeily olisi paikallaan.

Pitäisivät suomalaiset kunniapäivänään ensimmäisen suomalaisen kirjan tai Kalevalan päivää, ruotsalaiset vaikka Runebergin, muistaen, että hän on kirjoittanut paljon arvokkaampia asioita kuin Vänrikki Stoolin, se olisi "länsimaisen" kansan arvon mukaista. Sotamuistojen vietto on barbariaa.

Mutta vanhojen sotien muistoa laahataan mukana, uusista haaveillaan. Kares runoilee eduskunnassa: "Inkeri itkee, Viena valittaa, Karjalan kannel on särkynyt. Meillä on kiire." Mistä tämä tunteellisuus? Liikuttaako Karesta Kuusamon kurjuus, Helsingin hätä ja Inarin itku? Rajakarjalan monivuotisena asukkaana tiedän, että Vienen asukkaista välitetään viisi. Kun Suomeen muuttaneen venäjänkarjalaisen, pyhään suojeluskuntaan kuuluvankin, taloudellinen menestys uhkasi valkoisen suomalaisen etuja, oli karjalainen paikalla "rys-

sä". — Kyynillisyydessään rehelliset porvarit ovat suoraan sanoneetkin, että halun kohteena ovat Aunuksen metsät, Kuolan vuoririkkaudet, uudet alueet "suomalaiselle" pääomalle. Suomen kansa niistä ei hyötyisi, uusista asukkaista olisi pidettävä myös huolta, ainoa hyöty olisi rahamiehille. — Voin pahoin tuollaisista teko-pyhistä kuikutuksista. Mitään suurempaa onnea ei karjalaisillekaan tulisi meihin liittymisestä, suomalaisten metsätyöläisten surkea orjuus puhuu varottavaa kieltään. — Länsipohjan valtaukselta on puhuttu myös. Tämänkin rajaseudun tunnen. Sen asukkaat sanovat, etteivät he tahdo liittyä Suomeen, sillä Ruotsin vallan alaisina heillä on paljon paremmat oltavat. Ihmiset eivät elä ainoastaan kielestä.

Mikä krokotiilihellyyden tulva paisuukaan yli äyräitensä nyt, kun on kysymyksessä Venäjä. Sen verisyydestä puhuvat nyyhkytellen piirit, jotka eivät koskaan ole kammonneet sotien verisyyttä, sen kurjuudesta ne, joita mikään kurjuus omassa maassa ei hellytä, perivihollisista puhuvat ne, jotka veljeilivät tsaarin Venäjän sortajain kanssa. Perimmäinen syy vihaan on, että nyky-Venäjän taloudellinen järjestelmä ei ole tämä autuaaksitekevä kapitalismi, että eri maitten pääomilla ei ole siellä mahdollisuuksia. Kaikki muu on sumutusta. Tsaarivallan aikana Suomen itsenäisyysmiehet vihasivat oikeutetusti sortajaa, taistelivat sitä vastaan rinnan Venäjän vallankumouksellisten kanssa, suomettarelaiset kumartelivat sortajaa. Nyt järjestelmän Venäjällä muuttua nämä vanhoilliset vihaavat vallankumouksellisia, surevat tsaarihallitusta, ja itsenäisyysmiehet alkoivat

vihata entisiä liittolaisiaan, siirsivät vihan tsaarista Venäjän kansaan, jolla ei koskaan ole ollut osuutta Suomen sortamisessa.

Alussamainitusta mellakasta lukiessani tuli mieleeni väkisinkin vertailu, miten lempeästi patukoitiin näitä jonninjoutavuuksista mellakoitsijoita, mutta millainen sota nousisi, jos ne työttömät, joilta puuttuu elämän välttämättömimmät tarpeet, marssisivat Aleksanterinkadulle vedoten kansaansa elämänsä puolesta; taitaisipa tulla vankilaa monellekin, taitaisivatpa "heimoveljien rakastajat" kääntää kuularuiskut lähimmäisiään kohti. Tämä on niin "individualistisesti" hallittu maa.

SIVEELLISYYSVIIKON JOHDOSTA

Maassamme on vietetty tätä viikkoa siveellisyysviik-
kona. Tällä siveellisyydellä näytään tarkoitettavan etu-
päässä jonkinlaista puritanismia sukupuolielämän alalla,
raittiutta ja "hyviä tapoja".

En kuulu niihin, joille täydellinen holtittomuus näissä
asioissa on ihanne. Kuitenkin minusta siveellisyys-
käsite on tulkittu pinnallisesti ja karkeasti rajoittamalla
sen merkitys näin ahtaaksi. On suurempiakin siveelli-
siä kysymyksiä, joihin pitäisi kiinnittää huomiota.

Se eetillisyyys, jota kristityt maat muka seuraavat, on Natsarealaisen opissa. — Tätä etiikkaa opetetaan kuitenkin aivan hämmästyttävän ristiriitaisesti. Niinpä opetetaan meille viidettä käskyä: älä tapa, johon Kristuksen mukaan sisältyy jo: älä vihaa siten, että murha on rikos, yksityisestä murhasta seuraa ankara rangaistus. Mutta samaan aikaan harjoittelevat tuhannet ja miljoonat nuoret miehet taiteen kaikkien sääntöjen mukaista ihmisen tappamista ja tätä pidetään korkeana kansalaisvelvollisuutena, siitä kieltäytyjä joutuu pilkan ja halveksunnan kohteeksi ja joutuu rangaistuksi, sodan aikana kuoleamalla. Tämä saa aikaan salaisen repivän ristiriidan ja hämmingin omantunnon kanssa. Kuinka kansoja voitaisiin kasvattaa pois yksityisistä murhista niin kauan kuin niiden taito sotien joukkomurhassa on niin kunnioitettu! — Tällainen kaksinaismoraali, niin kauneihin sanoihin kuin se verhoutuukin, on syvästi moraaliton.

Toinen suuri moraalittomuus on — yksityisomaisuus. Tiedättehän, että maailmassa on verrattain vähän niitä, jotka omistavat tämän maapallon. Kuitenkin, onhan mieleöntä ajatella, että multa, metsät, kosket, ihmis- aivojen suuret keksinnöt ja käsien työn tulokset olisivat tarkoitettut vai pienen osan hyödyksi. Omaisuus on varkautta, sanoi Proudhon, ja Shaw lisää: se on ainoa täydellinen totuus, mikä siitä asiasta on sanottu. — Tiedämme esim., että tehtaanjohtajalla on 250.000 markan vuositulot, suurituloisempiakin on, mutta hänen 100:lla työmiehellään on keskimäärin 12.000 mk:n vuositulot. Tekeekö tuo johtaja siis 20 kertaa enemmän työtä kuin hänen työmiehensä? Mahdotonta. Hänen työnsä on kyllä

vaativampaa, mutta eikö hänelle riitä työn ilo, tyydytys siitä, että hänet on katsottu johtamiseen päteväksi, miksi hänelle tuo suhteeton rahakorvaus, joka on "varastettu" kaikilta noilta sadalta mieheltä, eikä ainoastaan heiltä, vaan niiltä, jotka hänen saaliinhimonsa tähden jäävät ulkopuolelle työttöminä. Vielä rikollisempi on työtätekemätön koroilla ja osingoilla eläjä.

Mutta hyvänen aika, sanotaan, täytyyhän johtajan toki edustaa! Ja kukapa viitsisi työskennellä ja pyrkiä, ellei siitä tulisi aineellista menestystä? Tuota "edustamista" minä en ymmärrä. Tarvitseeko ihmisen "edustaa" muulla kuin ihmisarvollansa ja työllänsä? Humoristista, jos hän edustaa sillä, "mitä rahalla saa". Mutta meitähän onkin vähitellen kasvatettu siihen, että ihmisarvomme on suoraan verrannollinen kukkaromme pak-suuteen. — Mitä tulee pyrkimyksen laimentumiseen, jos ei siitä ole tuloksena määrätulle yksilölle runsaasti rahaa, niin missä ovat kauniit sanat työnilosta, kansakunnan parhaasta? Ovatko johtavat henkilöt niin paljon huonompaa ainesta kuin tavalliset työmiehet, joille kone määrää vissin ahkeruuden, oli hänen palkkansa tunnilta 1 mk tai 5 mk? Missä on suuri rakkaus isänmaahan ja omaan kansaan, ovatko nämä hyveitä, joita vaaditaan vain niiltä, joiden toimeentulo on riittämätön? Tuotantokoneisto on koneisto. Kuka voi sanoa, että suuri näkyvä pyörä on siinä arvokkaampi kuin pienet näky-mättömät hammasrattaat?

Silloin kun kansan suuret kerrokset elävät melkein kaikkea vailla, silloin on rikollista yhden ihmisen nauttia tuloja, joista kymmenen perhettä kohtuudella eläisi.

On vihdoinkin alettava vaatia "uhrauksia", ei, kansalaisvelvollisuuksien suorittamista niiltä, jotka vaikeiden aikojen tullen säilyttävät koko kuorman niille, jotka tekevät kansalle kuuluvasta työstä raskaimman ja yksitoikkoisimman osan. — Miten voidaan lopettaa näpistely ja ryöstöt, jollei tehdä loppua ihmiskunnan omaisuuden laillistetusta jatkuvasta varastamisesta?

Jos me vaadimme kristinuskon eetillisyyttä, suunnattakoon se vaatimus ennenkaikkea omistaviin luokkiin. Alhaista on, että nämä luokat, itse kaikkea uskonnollisuutta vailla, minkä he avoimesti keskustelussa sanovatkin, saarnauttavat kristinuskoa, mielivaltaisesti muunneltuna, köyhille luokille, jotta nämä pysyisivät "kurissa". Eivät köyhät anasta, eivätkä julista sotia. Enkä ymmärrä sellaisen papin omaatuntoa, joka kahden, vaimonsa kanssa asuu yhdeksän huoneen pappilassa, kun hänen seurakuntalaisissaan on 9:n hengen perheitä yhdessä ainoassa huoneessa. Luulenpa, että "kristitty" maailma tarjoaisi Kristukselle erinäisiä yllätyksiä. Hänen "palvelijallansa" ei ole moitteen sanaa rikkaalle riistäjälle, mutta puhuu kyllä kovia sanoja köyhien kerrosten synnistä ja rikollisuudesta.

Kun koko yhteiskuntajärjestys perustuu tällaisiin suuriin siveettömyyksiin, mitä sitten auttaa korjata pieniä paheita. Mutta kameelit niellään, hyttysset kuurnitaan.

H E N K I J A A I N E

Ja kehnoks sen ma sanon, ken
isänmaa huulillansa
ja rakkautta teeskennellen
vain etsii mainettansa,
ja, niinkuin tyhjä tähkäpää,
vain taivahille yrittää
mut hedelmää ei tuota.

Paavo Cajander.

Päivälehdet ovat puffanneet, vuoret ovat ähkyneet ja synnyttäneet — henkisen köyhäintodistuksen. Se nimitää itseään kirjallistaiteelliseksi julkaisuksi ja kantaa IKL:n sinimustia hautajaisvärejä. Kulttuuripersonallisuudet eivät ole julkaisseet vastalauseita.

"Hengen valta on aineen valtaa korkeampi", julistaa tämän lehden hämärä sanatulva, jota nimitetään ohjel-maksi: kuitenkin on lehdessä parasta sen aine, paperi, ja rahavalta näyttäytyy tukevien ilmoitusten muodossa.

En kuolemaksenikaan ole päässyt selville, mihin tämä lehti pyrkii. Se puhuu suurista asioista: "korkeimmasta, valon jumalaisesta kipinästä, pelastustyöstä, kansakun-nasta, isänmaasta, näkemyksestä, hengen pyhästä uskol-lisuudesta, rakkaudesta taiteeseen" sekavana sanakuo-huna. Se vaatii lukijansa "verta virtaamaan nopeam-min", muuten tämä on aneeminen. Se tahtoo suorittaa syväkyntöä "taivaanrannoilla, missä tuulet heräävät" — Huhhuh! Aura on ilmeisesti väärässä paikassa.

Lehden sisällys on sangen laiha: Koskenniemen vanha aikoinaan 5.000 mk Suomen Kuvalehdelle maksanut runo Pohjatuulen torvi, Asunnan etelätuulinen haave Gauguin, Larin Kyöstin käsittämättömiä komioia, Koivu-karin tosikertomusten tasolla oleva novelli ja persoona Ruusuvuoren lahjattomat teatterikatsaukset, Valtarin "arvosteluja". Kuitenkin "persoonallisuuksilla" on otsaa uskoa, ei, heillä on näkemys, "että päivä tulee ja äänem-me on kuuluva Eurooppaan". Niin, sammakot ovat ennenkin paisuneet ilmasta ja — haljenneet.

Yksi asia käy selväksi, kas näin: "Sisimpämme ei tun-nusta yksityisen egoismimme pyyteille mitään oikeu-tusta. Työmme on pyhitetty yksin isänmaalle. Siksi on oikeutemme vaatia, että isänmaa *palkitsee työmme* ansiomme mukaan." Kyllä se luultavasti palkitsee. Kyllä sen kirjoittajat saavat leijonanosan kaikista sivistysmää-rärahoista ja säätiöitten apurahoista, samaan aikaan

kun vähemmän "henkeä" täynnä olevien "materialististen" lehtien kirjoittajat jäävät "ainetta" vaille.

Parhaimman avustuksen nämä "kiirastulen läpikäymät ihmissielut" ovat saaneet barrikaadin toiselta puolelta. He ovat uskomattomassa naiviudessaan kertoneet käynnistä Sillanpään luona pyytämässä tämän kirjoitusta lehteensä. Sillanpää on puhunut kuin mies. Hänen sanansa räiskyvät elävinä ja voimallisina lehden latteuden keskellä: "Me emme tarvitse isänmaallisuutta. Eivät ole sitä tarvinneet ne sukupuolvet, jotka ennen ovat työtä tehneet, peltoja raivanneet, ojia kaivaneet. En ole koskaan voinut sietää isänmaanrakkautta. Jos asia on isänmaan asia, on se muka kaikkien inhimillisten ja jumalallisten säädöksiensä ja lakien ulkopuolella. Suomen kansa kaipaa työrauhaa, ei muuta, työrauhaa ja leipää."

Tämä ei tietysti miellyttänyt haastattelevaa henkistä miljonääriä Eino Mikkolaa. "Kirjailija, teidän vain vitailisen elämän todellisuuden tunnustava katsantokantanne on niin hedelmätön, että nuoriso, joka sellaisen omistaa itselleen, on kuolemaan menevää nuorisoa. Jos Suomen kansa tyytyy siihen, ei meillä todellakaan ole sille mitään sanottavaa, mutta jos se kaipaa korkeampaa, silloin se ottaa meidät vastaan."

Nämä "pilvien syväkyntäjät" eivät ymmärrä sitä yksinkertaista sankaruutta, mikä piilee työn ja leivän hankinnassa kaikille. Niitä vaille voi kansa ja nuoriso sanan täydessä merkityksessä "mennä kuolemaan". Sen jälkeen kun työtä ja leipää on kaikilla, voi tuulissa ja pilvillä keikkua, ketä huvittaa.

Haastattelun farisealainen loppuhuokaus kuuluu: "Näemme selvästi kaiken suuren ja jalon, mitä F. E. Sillanpää *kykenisi* luomaan, jos hän voisi läpikäydä sen *kiirastulen*, jonka kautta ihmissielu kulkee *vapauteen* ja *kirkkauteen*. Jos hän kerran pääsee irti *aineellisen* elämän kahleista ja näkee *henkisen maailman todellisuuden*, silloin syntyy suurta taidetta, sellaista, joka nousee vielä Hurskaan kurjuuden ja Nuorena nukkuneen yläpuolelle samalla tavoin kuin taivaan kirkas kansi kohoaa yli mustan maan."

Sitä pöyhkeyttä! Kummallista vain on, että "aineellinen" Sillanpää on "vitaalisilla" aisteillaan ja aivosolullaan kyennyt luomaan sellaista taidetta, etteivät nämä "kiirastulen läpikäyneet henkisen elämän todellisuuden näkijät" ole arvollisia edes hänen kalossejansa riisumaan. Jos "hengen" hedelmät ovat niin kehnot kuin Pohjatuu-
len taso todistaa, niin sellaisella "hengellä" ei totisesti ole mitään merkitystä. "Sitä ei tarvita", kuten Sillanpää sanoi.

SANKARILLISIA PERUUKKEJA

”Kulttuurimäärärahat ovat puolustusmäärärahoja”.
Tämän lauseen luin syväksi hämmästyksekseni koulu-
neuvos Salmelan artikkelista Hels. Sanomista joulukuun
29 p:nä.

Tottahan se on, ikävä kyllä, mutta kukaan ei tähän
asti ole ollut tarpeeksi kyynillinen lausuakseen sitä noin
julki.

Meillä on paljon pikimustia pöpöjä tekemässä tämän
rauhallisen kansan lapsista sotahulluja, uskottelemaan

lapsille, että rauha ja työ on sellaista välitilaa — no jaa — itse asiassa paljasta tuomaskuonaa — varsinainen elementtimme on sota, se vasta on poikaa. Onkos teissä nyt vain tarpeeksi isänmaallisuutta ja puolustustahtoa?

Kuulin äskettäin suoraan sanoen tympäisevän lastentunnin radiossa. Lähetys Vaasasta. Siinä kolme pientä lasta latelivat jonkinlaisessa kuunnelmassa kaikki Pohjanmaan tappelumuistomerkit, jotka olivat tehneet muka heihin ”kohottavan vaikutuksen”, välillä siteerattiin Vänrikki Stoolia ja oltiin tohkeissaan, että kun ”viisitoista vuotta vaan”. Lopuksi lapset lauloivat sekä runona että sävellyksenä ala-arvoisen laulun Siniristilippumme, jossa lupasivat uhrata ”työnsä ja toimensa Suomelle”. Jäin hämmästyneenä kyselemään, miksi ei lasten annettu kertoa ainoastakaan *työn* ja *toimen* muistomerkitä. Mutta nehän ovat nyt sellaisia koristuksia. Pysykäämme pääasiassa! ”Kansan kasvatus on samalla puolustustahdon kasvatusta”, sanoo kouluneuvos Salmela.

Jotta pääsisimme täyteen varmuuteen siitä, mitä meidän arvoisat suuret pedagogimme tarkoittavat, siteeratkaamme toista herraa, jonka vallassa on paljon lasten sieluja. Yliopettaja tohtori Y. M. Biese on julkaissut, tietysti Söderströmin kautta, kirjan ”Taistelu oppikoulusta”. Tämä herra on kovin tyytymätön opetusministeri Mantereen johtaman komitean oppikoulumietintöön, koska siinä historian opetuksen yhteydessä tulee selvästi näkyviin komitean ”pasifistinen, poliittista rämettyneisyyttä ja puolustushaluttomuutta edistävä käsitys”. Siinä, suoraan sanoen asetetaan *sivistys-* ja *taloushisto-*

ria etusijalle poliittisen ja *sotahistorian* kustannuksella! Sehän on röyhkeätä ja kamalaa! Ei ihme, että sankarilinen peruukkimme on kauhistunut! Sivistyshistoriaa! "Mitä hyötyä on maamme nuorisolle, kansamme tuleville johtajille siitä, että he tuntevat nimeltä joitakin muinaisajan taiteilijoita". Mitä tosiaan? Mitä nyt taiteilija on, mutta Sven tuuva, "äl yli päästä perhanaa!" Sotahistoriasta se oikea hyöty lähtee.

Kauheata on myös, että komitea ehdottaa uskontotunteja vähennettäväksi ja sijaan uskonnonhistoriaa ja siveysoppia. Ajatella nyt siveysoppia! Sehän voi olla ristiriidassa sotahistorian kanssa ja heikentää puolustus- tahtoa. Palttua siveysopille, uskoa pitää olla, silloin lapset uskovat kaikki, mitä vanhat peruukit puhuvat ja lentävät koulusta tultuaan suin päin rintamalle.

Olen luullut tähän asti katsellessani ylioppilasnuorison meininkejä, että on tainnut tulla liikaa puolustustahtoa, mutta ei. Kouluneuvos Salmela ja yliopettaja Biese ovat tyytymättömiä: höyryä on lisättävä. Lasten kirjat on täytettävä puolustustahdolla. Kouluneuvos Salmela toivoo, että "parhaat kirjailijat kirjoittaisivat lapsille isänmaallisista aiheista". Mitä? Sillanpää, Lehtonen, Maria Jotuni, Toivo Pekkanen, Haanpää. Kaikki toivottomia. Mutta onhan meillä Valtari moraalinen, lasten ohjaajaksi erittäin sopiva. Toivottavasti hän. Ne kulttuurimäärärahat tulevat sitten sinne. Ja Karimo ja Helanen ja Koskenniemi ja Asunta. Muita oikein "kansallisia" kirjailijoita meillä ei taida ollakaan.

Kun kävin koulua ja kahlailin läpi loputtomia sota- tapahtumia historiassa, tulin aina kuin vihreälle kei-

taalle, kun lomassa kerrottiin jotakin kansojen elinta-voista, työstä, tieteestä ja taiteesta. Kuinka usein toivoin silloin, että verinen ja surullinen tarina ihmiskunnan murhaajalahjakuudesta jäisi vähemmälle osalle ja kerrottaisiin enemmän kaikesta valoisasta, elävästä, mitä ihmiskunta sentään on aikojen kuluessa tehnyt, muuten tulee ihminen omaan sukuunsa nähden liian synkkämieleiseksi. Nykyisellekään sukupolvelle eivät "kasvattajat" tahdo tätä suoda. — En ymmärrä, miksi meille annetaan kasvatusta, jollei tullaksemme tietäviksi, tasapainoiksi, työtä kunnioittaviksi ja kehityskelpoisiksi ihmisiksi, jotka oppivat elääkseen kauniin, työteliään, moraalisen elämän, eikä tullakseen surmatuiksi ja surmatakseen.

Lukiessani tuollaisia lyhytjärkeisiä, sivistysvihollisia kasvatuskirjoituksia, tahtoisin kehoittaa nuorisoa: noukkaa kapinaan sellaisia peruukkeja vastaan, jotka pimitävät teitä, jotka opettavat teille sellaista kirottua mieltömyyttä, ettette ole syntyneet elääksenne, vaan kuolaksenne isänmaan puolesta. — Vanha latinalainen sananlasku sanoo: emme opi koulua vaan elämää varten. Tämän taantumusajan tunnus taitaa olla: emme opi elämää vaan kuolemaa varten.

Kaikkien valistuneitten kasvattajain on syytä seurata opetussuunnitelman kehitystä. Mekin uskomme kasvatukseen ja tällä hetkellä on ratkaistava, kasvatetaanko Suomen lapsista vääpeleitä vai sivistyneen maan kansalaisia.

UUTTA PURITANISMIAKO?

Tapasin äskettäin nuoren ulkomaalaisen seksuaalireformaattorin. En oikeastaan päässyt selville, mitä hän ajoi takaa reformeillaan, mutta Neuvostoliittoon hän oli kovin tyytymätön, koska sen avioliitot ovat nykyään muodostuneet *pitkäaikaisiksi*, *puritaanisiksi* suorastaan! Miten epämodernia!

En tiedä millainen seksuaalinen tilanne todella on nyt Neuvostoliitossa, muutamat aikaisemmin lukemani asiat houkuttelevat uskomaan, että eräänlainen puritanismi

siellä on mahdollinen. Niinpä Kostja Rjabshevin Päiväkirjasta käy ilmi, että nuoriso halveksi tanssia ja muita porvarillisia huvituksia. — Niinikään luin syksyllä Uudesta Suomesta eräänlaisen Moskovan kirjeen, jossa kerrottiin koululasten kylästyneen ”kollektivismin”. Sallikaa minun nyt kesken kaiken hymyillä kollektivismi-kauhulle. Muistanette Teuvo Pakkalan Stiiknafuulian, sanan, jolla pieni tyttö tyrmäsi ja häikäisi toverinsa. Kukaan ei ymmärtänyt sen merkitystä. Kollektivismi on nyt sana, jolla Uusi Suomi & kumpp. häikäisevät tätipiirejä. Kun ei keksitä muuta, kerrotaan salaperäisesti, ”Siellä kasvatetaan lapset kollektiivisesti!” Ajatelkaa, eikö se ole ihan kauheaa. Voi kuvitella koko maaseudun raskaan sarjan päivittelevän. — Itse asiassa sana merkitsee vain ”joukossa”. Meidän lapsemme kasvatetaan myös kollektiivisesti. Olen opettanut luokassa, jossa oli 48 oppilasta. Sitä tuskin voi sanoa individualistiseksi kasvatukseksi. Niinikään on sangen tavallista, että lapset meillä leikkivät kollektiivisesti välitunneillaan, samoin käyttävät sunnuntait ja vapaapäivät kollektiivisiin retkeilyihin, jopa rukoilevat aamuisin kouluissa kollektiivisesti. — Uusi Suomi kertoo, että Neuvostoliiton lapset ovat siihen kylästyneet ja sanomalehdet ovat pohtineet asiaa ja haastatelleet lapsia. — Tuohan oikeastaan todistaa, miten tärkeinä lapsia siellä pidetään. Milloin meidän lehtemme tiedustelevat koululaisilta, viehättääkö näitä esim. kollektiivinen aamurukous? — Mutta siitä puritanismistahan minun piti puhua. Samassa kirjeessä kerrottiin, että ”tyttöjä oli kielletty juoksemasta poikien perästä”.

Eikö se ole kauheaa? Mutta, iloitsee kirjeenvaihtaja, työt kirjoittavat haaveellisia päiväkirjoja. Miksi kirjeenvaihtaja iloitsee siitä? Tuo kieltohan oli niin moraalinen, että meidän ankarimmankin valkonauhatitimme pitäisi hyväksyä se. Yleensä kirje tuntui valittelevan liian ankaraa kuria, aikaisemminhan ei neuvostokouluissa kuulunut olleen kuria ollenkaan. Aina ne vain pahoin tekevät.

Palatakseni seksuaaliasioihin, niin onkohan tuo täydellinen seksuaalinen "vapaus", vapaat rakkaudet ja sellaiset, niin kovin "nykyaikaista"? En voi sille mitään, että tällaiset asiat haiskahtavat minusta huonolta hajuviedeltä. Kukasta kukkaan liitelevä Don Juhani on aika koomillinen ilmiö uusasiallisessa maailmassa. Ja tunnen totisesti lievää pahoinvointia kuunnellessani tosikertotomuskasvatuksen saaneiden "pikku herrain" puhuvan "valistuneesti" "nykyaikaisuudesta", "vapaamielisyydestään" jne rakkaudessa. Verrata sopii myös eräitä sanomalehtien takasivun ilmoituksia.

Itse asiassa porvarillinen yhteiskunta on, huomatesaan ihmisen synnynnäisen kapinallisuuden, keksinyt kaksi varaventiiliä tämän kapinallisuuden ulostuulettamiseksi, jotta se ei lopulta suuntautuisi itse porvarilliseen yhteiskuntaan. Toinen varaventiili on juopottelu, toinen "vapaa rakkaus", sallitut porvarilliset paheet. Krapulaa parantava tai hankkiva, sekä lemmpaulojansa hoiteleva yksilö on "laskuista pois", "vaaraton". — Sille, joka on "herännyt", joka näkee edessään päämäärän, jonka hänen järkensä ja sydämensä hyväksyy, menettävät tuollaiset asiat liioitellun merkityksensä, hä-

nestä tulee itsestään eräänlainen puritaani. — Kuitenkin olkoon kaukana minusta, että asettuisin näissä asioissa minkään ahtaitten ja suvaitsemattomien lakien kannalle, nämä ovat kertakaikkiaan asioita, jotka nousevat "sisältä päin". En myöskään tarkoita "vapaalla rakkaudella" pitkäaikaisia vihkimättömiä liittoja, jotka ovat usein "pätevämmät" kuin kirkon siunaamat.

MUSTA INTERNATIONALE

Joskus tulee lukeneeksi puolivillaisen "sivistyneistön" äänenkannattajaa Ajan Suuntaa, vaikka todella hävetää, että tällaisen torkylehden hengissäpysyminen on tässä maassa mahdollinen.

Itävallan kansalaissota, jossa kansanvallan rippeitä puolustamaan noussut työväki hävisi ja joutui diktaatturiinpyrkijäin koston uhriksi, on aiheuttanut tässä lehdessä suorastaaan sadistisia riemukouristuksia. Eihän muuta voi odottaakaan lehdeltä, jonka mielestä oma kan-

salaissotamme oli "kansamme ihanimpia päiviä". Siksi kai, että sen liki kolmikymmentuhantisesta uhrijoukosta valtava osa, yli kaksikymmentätuhatta vankileirien uhrin mukaan lukien, oli Suomen työväestöä. Oliko ihanaa tappaa niin paljon työväestöä? Lisäksi ihmisiä, jotka olivat "petettyjä". Ajan Suunnan kroonillisen jankutuksen mukaanhan johtajat, petturit, olivat paenneet ja jättäneet petetyt joukot jäljelle. Joukot olivat siis viattomia ja kuitenkin heille kostettiin uskomattoman verisesti. Tämähkö oli ihanaa?

Itävallassa on tehty samoin, kertoo Ajan Suunta, "johtajat ovat livistäneet ulkomaille ja jättäneet petetyn työväestön maksamaan viulut". Jos "työläisystävällinen" Ajan Suunta omaisi edes hiukankaan logiikkaa, niin se koettaisi estää tätä "viulunmaksua". "Syyllisethän" ovat kerta kaikkiaan livistäneet. Niin "viisaita" eivät meidän valkoiset mustikkimme osaa olla. Saksan natsit ovat olleet paljon ovelampia, ne ovat syyttäneet dollfusseja raakuudesta ja soittaneet surumarsseja. Itse asiassahan tässä on ollut vain kaksi suttua. Dollfuss- ja Hitler-sudet, jotka ovat tahtoneet syödä saman Punahilkan, Itävallan työväen. Dollfuss onnistui ja Hitler lyö rintoihinsa, katsoo taivasta kohti ja puhuu: sellainen raaka susi, minä olisin ollut toisenlainen. Saapa äänensä sellaiseksi, että eräät naivit Punahilkan pikkusiskot miltei uskovat häneen, vaikka Saksan vankileirien vaikerrusten pitäisi puhua selvää kieltä.

En viitsi puhua "liberaalimme" suhtautumisesta Itävallan tapahtumiin. Se on ollut niin "ymmärtävää" Mustaan Internationaleen nähden, että sopii kysyä, mitä

he tarkoittavat humanisuudellaan. — Jokaisen rehellisen ihmisen luulisi tajuavan, ettei kärsivällisyyteen kasvanut työväki, joka tietää, että se saa maksaa jokaisen epäonnistuneen kapinayrityksen 10- jopa 100-kertaisesti, ryhdy siihen ”kiihoituksesta” tai leikillä. Se on kuilun partaalle ajettujen viimeinen itsepuolustus! — Oikeiston kapinayritykset taas tukahdutetaan yleensä niin silitellen, että melkein jokainen juoppo ja syystä rangaistu upseeri katsoo olevansa oikeutettu ”kiihtymään” ja vaatimaan yhteiskunnalta ”hyvitystä” kärsimistään ”vääryyksistä”. Heidän ”sponttaanisiiin” kansainliikkeisiinsä tarvitaan kiihoitusta. Ja se on ollut laadultaan meillä Suomessa jokseenkin ennenkuulumatonta. En usko juuri henkiin, mutta totisesti tuntuvat kaikki valheen- ja hordanhenget riehuvan sen harjoittajain mielissä. Kun mukaan vielä vedetään Kristus, tuntuu totisesti, ettei Kristusta ole tässä maassa koskaan niin häväisty.

Maailma kuohuu tällä hetkellä. Ilmassa on myrskyä. En ole mullistusten ystävä. Toivoisin kehityksen kulkevan rauhallista tietä. Jos maailma olisi viisas, se korjaisi epäkohdat, antaisi työtä, leipää, elämäniloa niille, joilta kaikki puuttuu. Se olisi parhain tapa taistella vasemmistokumouksia vastaan. Mutta kapitalismi ei ole viisas, se on hysterinen, tyhmä, väkivaltainen ja repii muita ja itseänsä. Tuhoutuessaan se tahtoo vielä peittää maan verellä, niinkuin se on veren merkeissä hallinnut, Voi ihmiskuntaa, jonka täytyy kaikki kokea!

MARGARIINIHAASTAT- TELUJA

Kuten tunnettua on Suomen kansalle itsenäisyysai-
kana keksitty kaksi sangen selväpiirteistä elämäntehtä-
vää: pankkitalouden ja puolustuslaitoksen tukeminen.
Kaikki muu saa mennä vaikka päin Prinkkalaa. Talon-
pojilta riistetään maat, työläisiltä työ, ja elätetään heitä
almuilla. Lainsäädäntötyö on puuhaillut etupäässä näissä
asioissa ynnä tyytymättömien ainesten vankilaan telkeä-
mismahdollisuuksien laillisessa luomisessa. — Nyt on

maatalous yhä enemmän joutumassa pankkien etupiiriin. Miten kierosti onkaan katseltu jo vuosikausia margariinia ja pullokermaa, joiden ansiosta myös tiedemiehet, taiteilijat, kirjailijat, työläiset ja maaseudun köyhälistö ovat miten kuten pysyneet hengissä! Nyt valmistetaan margariinille ja edellämainituille viimeistä iskuja: margariinille huikea tulli ja voin hinta korkealle. Jollette voi ostaa, niin olkaa syömättä. "Maataloutta on tuettava!" T.s. suurtilallisia, pientä kansanosaa, jolla on voita myytäväksi. Asian johdosta haastattelin eräitä kansalaisia. Kun minulla ei ole puhelinta ja ischias on tehnyt minut kävelykyvyttömäksi, tein haastatteluni hengessä. Ensimmäinen uhri oli runoilijatar Ilona Kaarna.

— Mitä arvelette tekeillä olevista margariinimääräyksistä? kysyin.

— Sikamaista! sanoi kaunis haastateltavamme. Jos runoilijan budjetista yleensä voi puhua — runokokoelman julkaiseminen on yleensä lahjoittamista — ja jos budjetti pysyy edes osapuilleen raiteilla, on se margariinin ja pullokerman ansiota, ja näin ollen runotkin ovat viime vuosina kasvaneet tästä maaperästä. Margariinin kiello merkitsee varmasti suurta hallaa maan lyriikalle.

Seuraava uhri oli kirjailija Hikkas Alttari.

— Koska olen naimisissa, en syö margariinia. Kaksi-vuotias tyttäreni pitää Havin parranajovaahdokkeesta. Mielestäni kirjastot ovat hävitettävät, koska ne pienentävät kirjailijain tuloja. — Mitä? Tulenkantajistako? En anna haastattelua uskonnonvastaiselle lehdelle.

Käännyimme toimitusjohtaja Rahapinon puoleen.

— Kysymys on materialistinen. Materialismi on kuollut viime vuosisadalla, saimme vastaukseksi.

Taiteilija Helmer Kuori vastasi:

— Käyttämällä margariinia olen voinut joskus ostaa värejä ja kankaita. Jos margariinin nauttiminen tehdään mahdottomaksi, merkitsee se maalaustaitteen tuhoa. Vaikka kuka täällä siitä enää välittää! Sivistysmäärärahoista ei saa enää tehdä vähennyksiä margariinitietäkään.

Insinöörinrouva Särmä sanoi:

— Sanokaa, mitä tässä pitää tehdä? Mieheni on vain silloin tällöin saanut työtä. Olemme eläneet vain kaurapuurolla ja perunoilla ja leivän päällä margariinia. Miten voisimme ostaa voita? Ei, kuulkaa, nyt minä teen kapiinan.

Pyysimme tavata myös insinööri Särmää.

— Eikö puolustusbudjetista voisi vetää niitä miljoonia, joilla ostetaan lentokyyvyttömiä lentokoneita — sellaista on sattunut — maatalouden tukemiseen, jos sitä on välttämättä tuettava? Kuluttajat ovat ylikuormitettuja välillisillä ja välittömillä veroilla.

Työläisvaimo Nurmi sanoi:

— Lapset on tutkittu koulussa ja sanottu niitä aliravituiksi. Miten minä niitä paremmin ruokin? Mies on varatoissa, palkka 800 mk kuussa. Maksa siitä sitten vuokra ja osta ruokaa viidelle hengelle! Margariinipaketin on juuri saanut irti, kun halvin maksaa 11 mk kilo, mutta osta voita 29 mk:lla. Nälkään ne voiponsarit tahtoo tappaa kansan ja sen lapset, jotta vain saavat pentsiiniä autoihin, joilla voi työläisiä muiluttaa soihin. Maa on

köyhä, sitä ne huutaa, mutta kyllä riittää sadat miljoonat sen hiivatin paukkuvehkeisiin. Niitäkö sitä lopuksi syödään? Aina sitä maataloutta pitää tukea. Eikö muut ihmisiä olekaan?

Käännymme rovasti Lirkkusen puoleen:

— Herramme Jeesus ei kieltänyt panemasta margariinille aksiisia, sanoi rovasti. Kaikki kärsimys palkitaan taivaassa. Maailma on murheen laakso.

”Tuulenperän” toimitussihteeri sanoi:

— Tuulenperä rakastaa Suomen kansan sielua. Sielu ei tarvitse voita eikä margariinia. Ainoastaan hengen pyhiin korkeuksiin ohi materialismin alhaisen pimeyden usvan kehittynyt intuitiiviseen kirkastukseen kohonnut yksilöllisen seesteinen maailmankatsomus voi tajuta sen syvimmän...

Me pyörryimme.

Yritimme tavata runoilija Leikki Hosuntaa. Hän oli Brondalla mustassa paidassa. Täynnä korkeata moraalialia.

— Turpa kiinni ja eri sassiin! huusi hän. Luste ei saa itää tässä maassa. Tarttukaa tapparaan!

Tartuttiin uusiin olutpukkeihin.

Näin kirjailija Kalevi Purolaisen yhden savukkeen ajan. Esitin kysymyksen.

— Minä olen todellakin aivan epäpoliittinen. Avustan vain ”Kauneudenhoitolehteä”. Jos tullikorotus koskee ihovoiderasvoja, valitan syvästi lukijakuntani puolesta.

Filosoofi X sanoi: ihmettelen vain, miten suuresti isänmaallinen velvollisuutemme vaihtelee. Takavuosina piti syödä margariinia. Pystytettiin useita tehtaita. Nyt nämä tehtaat kai tuhottaisiin, niiden työläiset saisivat lähteä

nälkätaipaleelle. Suuren köyhän kuluttajajoukon elämää vaikeutetaan, myös pienviljelijäin, jotka usein joutuvat ostamaan voita. Mahtaisiko maatalous tulla tämän kautta autetuksi. Näyttää ilmeiseltä, että kansan enemmistön edut uhrattaisiin sangen pienen vähemmistön hyväksi.

KUKKASKESKUSTELUA

Vakoilijajutun ja kummituskonejutun jälkeen on kansamme saanut pohdittavakseen kansalliskukkakysymyksen. Kun kaksi ensinmainittua soivat sanomalehdille pitkäksi aikaa palstantäytettä ja sensatiota sinne ja tänne, kuuluu tämä uusin juttu etupäässä kuvalehtien alaan. Mikä oiva tilaisuus syvennyspainokoneille näyttää taitoansa ja kuvalehdet saavat sivuttain täytettä! Muutama sana sinne tänne höysteeksi ja uusi kymmenin tuhansin leviävä korea lehtilintunen on valmis lentoon ja viser-

telemään tyhjänpäiväisyyksiään kansakunnalle. Todella hämmästyttävä, suorastaan järkyttävä on taito täyttää lukuisat lehdet höllynpölyllä, kiertää kaikki asiat, tuhata aikaa, rahaa, paperia henkisen unipulverin valmistukseen mahdollisimman laajoille piireille.

No niin, palatakseni asiaan eivät päivälehdetkään ole jääneet tästä uudesta kiintoisasta kukkakeskustelusta aivan sivuun. Hels. Sanomain yleisön osasto sisältää harva se päivä valppaitten kansalaisten äly- tai muitten nystyräin hieronnan tuloksia. On tartuttu kynään ja esitetty kansalliskukkakysymystä ottaen huomioon kansallisuuskysymys ja periviholliskysymykset.

Mikäli olen voinut huomata on taistelu viime aikoina keskittynyt *ruiskaunokin* (centaurea cyanuksen) ja *päivänkakkaran* (crysanthemum leucanthemumin) ympärille. Ruiskaunokilla on kauan ollut hartaita ja innokkaita puoltajia. Sen sininen väri nähkääs! Muistuttaa sinisistä tuhatjärvistämme, siniristolipustamme! — Kunnes eräänä päivänä tulee ruiskaunokin vastustaja. Mitä hänellä on ruiskaunokkia vastaan? Todella musertavia syitä. Ruiskaunokki on *venäläisten* lempikukka, siitä lauletaan heidän lauluissaan, kirjotaan heidän liinoihinsa. Ei, sellainen kukka on vastenmielinen perisuomalaiselle luonteelle, päivänkakkara on toista.

Nyt tarttuu kynään ruiskaunokin puoltaja ja esittää puolestaan syytöksiä päivänkakkaraa vastaan. Näin hän kirjoittaa, musertavasti: "Meidän *ruotsalaisemme* ja heidän *vanavedessään kulkevat* vastustavat ruiskukkaa, koska se väriensä puolesta edustaisi vain *suomalaista Suomea*. Päivänkakkara sopisi heidän mielestään parem-

min siksi, että siinä on keskellä keltainen, heidän viikinkivärinsä, symbolisoiden siten ruotsalaisen kulttuurin keskeistä asemaa Suomessa". Tiesittekö te tätä? Huomasitteko, että asiassa oli jotakin *keltaista*? Ei, emme me voi ottaa sellaista, sillä "meitä itsenäiseen kulttuurielämään pyrkiviä ihmetyttää miksi meidän taas pitäisi apinoida ruotsalaisia. Emmekö ole vielä tarpeeksi kuulleet kunniamme, emmekö tarpeeksi tunne mongoolilaismaimettamme, mikä siltä taholta joka tilanteessa heitetään vastapalveluksena vasten kasvojamme?" — Niin emmekö todella? Vieläkö haluamme olla tekemisissä "sen tahon" kanssa? Ei. Ja uhmaavan liberalistisesti ja johdonmukaisesti kirjoittaja jatkaa: "Eräs kukkien ystävä Helsingin Sanomissa n:o 93 kammoaa ruiskukkaa siksi, että se on kansan suosiossa myös Venäjällä, ikäänkuin kukan arvo olisi siitä vähentynyt, sen kauneus himmentynyt. Poliitiikka niin tsaristinen kuin bolshevistinen on eri asia ja kukkia rakastavan kansan luonne eri, olkoonpa vaikka Venäjällä". Ihan niin, mitä siihen politiikkaa sekoittamaan!

Kun kysymys siis on toistaiseksi avoin, sallittaneen minunkin tehdä ehdotukseni kansalliskukkakysymyksen ratkaisemiseksi. Tähän asti syitä puolesta ja vastaan punnittaessa on jätetty kokonaan puolustusnäkökohdat huomioonottamatta. Tämä on ottaen huomioon maamme strategisesti vaaranalainen asema laiminlyönti, joka vaatii mitä pikaisinta korjausta. Kanavia kaivaessamme, teitä rakentaessamme, lapsia kasvattaessamme otamme puolustusnäkökohdat huomioon, olisi anteeksiantamaton virhe, jos jättäisimme sen tässä kauaskantoisessa ky-

symyksessä tekemättä. Puolustusvalmiutemme lujittamisen kannalta on paras mahdollinen kansalliskukka *nokkonen eli viholainen* (latinalaista nimeä en muista). Sillä on kaikki vaadittavat ominaisuudet: yleinen, helposti tunnettava. Nokkosella koristettuna kansamme puolustusvalmius saa oleellisen lisän ja todennäköistä on, että sekä idän barbaarit että lännen viikingit tulevat pyryttämään näppinsä poissa "meistä itsenäiseen kulttuurielämään pyrkivistä". — Epäileville lisäyksi mainittakoon, että kun kansalliseläimemme on karhu, kansallisaseemme nuija (vai tapparako?), on ehdottomasti kaarun kansallisen tyylin rikkomista ottaa kansalliskukaksi joku orvokki tai kaunokki, nokkonen se pitää olla. Nokkonen voittoon.

IHMISSUVUN BARBAARINEN KAUSI

Jouduin keskusteluun sangen nuoren henkilön kanssa, ikä 4 vuotta. Tämä keskustelu oli minulle monessa suhteessa herättävä.

Minun täytyy tunnustaa, että seurusteluni oli aluksi jossakin määrin huolimatonta, kenties hiukan kärsimättömtäkin: tutkin paraikaa mielenkiintoista esteettistä artikkelia, kun tämä nuori henkilö "häiritsi" minua.

Hän oli löytänyt kirjahyllystäni "Tuhannen ja yhden yön sadut" ja tuli luokseni tahtoen tietää, mitä kuvat

esittivät. Heti alkupuolella oli kuva pyövelistä, joka mestasi sulttaanin vaimot. "Mikä tuo on?" kysyi lapsi. "Pyöveli", sanoin aikakauslehteni takaa. "Mitä pyöveli tekee?" kysyttiin edelleen. Vastasin totuudenmukaisesti: "Hakkaa ihmisiltä päitä poikki". Hetken hiljaisuus. "Onko sellaisia maailmassa?" "On." — "Onko Suomessa?" Nyt hätkähdin hereille, katsahdin toveriini ja huomasin tämän suurten silmien tummentuneen ja punan nousseen kasvoille, harmittelin ajattelemattomuuttani, toisaalta minulla oli periaate, ettei lapsille saanut valehdella. Olin todella syvästi kiitollinen, ettei meillä kaikista ponnistuksista huolimatta ollut pyöveliä, joten saatoin vastata hyvällä omallatunnolla: "Suomessa ei ole pyöveliä." "Missä niitä on?" tiukkasi pieni mies hellittämättä. "Suuren meren takana", vastasin umpimähkään muistaen viime aikojen monia teloitusuutisia Saksasta. Käänsin kirjasta lehden ja aloin laajasti kertoa Aladdinista ja hänen ihmeellisestä lampustaan ja kaikki näytti olevan kohdallaan. Harmittelin yhä mielessäni, että olin pitänyt lasta niin ymmärtämättömänä, ettei tuo "pään poikki hakkaaminen" vaikuttaisi siihen. Olinhan kuullut niin usein väitteen: lapset ovat julmia. Tiesin, että heidän satunsa tarjosivat mitä pyöristyttävimpiä juttuja ja uskonnon nimessä tarjottiin heille kammottavaa kertomusta Abrahamista, joka oli valmis teurastamaan oman poikansa, kun kuvitteli sellaista luonnottomuutta Jumalan tahdoksi. (Tarinassa Abraham tosin vapautettiin tästä tehtävästä, mutta niin ei ole käynyt ihmiskunnan miljoonille sokeaan, pimeään kasvatetuille Abrahamisille, jotka yhä uudestaan ovat uhranneet ja ovat yhä

valmiit uhraamaan nuoret poikansa sodan alttareille.) Niin, tämän kaiken toin puolustuksekseni. Mutta katastrofia ei voinut estää. Oli kulunut aikaa keskustelutamme ja pieni toverini oli mennyt toiseen huoneeseen. Silloin kuulen sieltä kauhistuneen parahduksen: "Klaus pelkää." "Mitä Klaus pelkää?" "Että ne tulevat, jotka hakkaavat ihmisiltä päitä poikki." "Eihän niitä ole täällä", vakuutimme kaikki. "Mutta ne voivat tulla. Mitä varten ihmisiltä pitää hakata pää poikki, kuoleehan ihminen muutenkin?" Niin, mitä varten? Lapsen kauhu alkoi tarttua minuunkin. Kuinka kammottava maailma olikaan, sen asioista oli ilmeisesti valehdeltava, että lapset eivät pelkäisi. Sen "laillisista" asioista oli vaiettava. Minulle selvisi, kuinka turrutettuja, vähitellen, me olemme, niihin barbaarisiin ilmiöihin nähden, jotka ovat suosittuja, hyväksytyjä tässä "sivistyneessä" maailmassa, kun me emme nouse suureen, pyhään taisteluun niitä vastaan. Mitä sanoisi pieni Klaus nähdessään sotien miljoonat raadellut, tietäessään, että yhä on voimia liikkeellä, jotka valmistelevat samanlaista joukkomurhaa? Ihmissuvun barbaarinen kausi jatkuu. Tekniikka on kehittynyt, lukutaito myös, mutta kaikkien maiden kotien yllä riippuu alituinen uhka: jonakin päivänä viedään isä, poika tuntemattomasta syystä uhrattavaksi. Heidät kutsutaan silloin tällöin katselmuksiin, heidän osoitteensa ovat huolellisesti muistissa, kukaan ei voi pelastua verkosta sinä hetkenä kun mahtavat, häikäilemättömät voimat tarvitsevat ihmisuhreja voittajensa kohottamiseksi. Verinen barbaria jatkuu laajem-

pana, kammottavampana kuin vanhalla — kuin keski-
ajalla.

Kuinka kauhistuneina kertovat sanomalehdet silloin
tällöin eräistä sairaista, julmista rikollisista, himomur-
haajista. Miltei yksimielisesti vaatii julkinen mielipide
kuolemanrangaistusta näille pedoille. Heidän uhriensa
lukumäärä nousee kuitenkin korkeintaan kahteenkym-
meneen. Mutta onko vaadittu koskaan (paitsi ehkä Ve-
näjäällä) edesvastuuseen niitä himomurhaajia, jotka maa-
ilmansodassa tuhosivat 12 miljoonaa nuorukaista? Joilla
oli silloin ja on nyt suunnaton koneisto käynnissä tällai-
sen verisen mässäyksen toimeenpanemiseksi. Joiden
valta ulottuu kouluihin, lehdistöön, taiteeseen. Jotka
käyttävät kauneimpia tunteita, kauneimpia voimia ja sa-
noja tarkoitustensa saavuttamiseksi, voitonhimonsa tyy-
dyttämiseksi. — Ja ne murhaajat toimivat taas, ja hei-
dän ihmeellisen moninainen auttajajoukkonsa: tietoisia
roistoja, ”kunnonkansalaisia”, naiveja idealisteja.

Kuinka kauan barbaarinen kausi on jatkuva? Joutuuko
vielä pieni Klaus laulamaan karhenevalla pojanäänellä:
”Nuorukaiselle kuolla kuuluu.” Pakoitetaanko tai hou-
kutellaanko hänet ampumaan, opetetaanko käsite ”vihol-
linen”? Jospa koko maailma silloin laulaisi elämän lau-
lua, jospa käsitteet ”pyöveli, sota” olisivat kaikille yhtä
kauhistuttavia kuin sinulle nyt, mahdottomia kauniiseen
maailmaan, pienten lasten ja kukkien pariin, vain ilkeitä
unia, jotka kuuluvat ihmiskunnan häipyvään, häpeälli-
seen menneisyyteen!

NUORISON KASVATUKSESTA

Ei ole oikeutta epäillä sitä, että myöskin nykyhetken opiskelevalla nuorisolla, vaikkapa se onkin saanut kasvaa sairaalloisessa ja kasvatuksellisessa mielessä epäedullisessa ilmapiirissä, on vilpitön halu ajatella ja toimia oikein.

Hels. San. 20. 9. 34.

Meidän maassamme on vaarallista kirjoittaa kasvatuksesta, "Rauhaa kohti"-lehden vastaava toimittaja tri Iversen on sellaisesta kirjoittelusta parhaillaan syyteteessä, siksipä arka kynäni karttaa kirjoittamista oman maani kasvatusasioista. Sen vain tahtoisin sanoa, että ymmärrän hyvin ylioppilaiden kiihtymyksen senjohdosta, että hallituksemme on ollut mukana kutsumassa

Neuvostoliittoa kansainliittoon. Poika parat! Koko itsenäisyyden ajan heitä on kasvatettu "uhreiksi isänmaan alttarille." He ovat laulaneet: "Kun viisitoista vuotta vaan..." Koulussa saatiin ensin hyvä pohja. Sitten pojat harjoittivat "itsekasvatusta" ja ovat nyt kypsiä. Kaikki näytti niin lupaavalta. Venäläisviha oli todella voimaperäistä. Nyt suunta hiukan muuttui, näyttää siltä kuin maan johtavat yrittäisivät päästä rauhallisiin ratkaisuihin. Poikia ei ehkä uhratakaan! Mikä pettymys! Koko elämäntehtävä riistetty, pohja poissa alta. Mihin he ryhtyvät, eihän heitä ole valmistettu rauhaan!

Kirjoitinkohan minä nyt läpiä päähäni? Kuka sitä tietää? Siirrykäämme muiden maiden kasvatukseen. On monesti kysytty, kuinka maailmansota oli mahdollinen. Sen tekivät mahdolliseksi poliittiset, taloudelliset ja yhteiskunnalliset tekijät, ja joukkosuggestio, joka alkoi kouluissa. Kasvatus nostatti ennen kaikkea kansallista ylimielisyyttä, itseihailua, joka vuorostaan oli oiva maa-perä militarististen lehtien suggestiolle ja sotakiikolle. Georg Brandes kertoo pienen esimerkin tästä: Pieni puolalainen poika kysyy koulusta tultuaan äidiltään: "Onko totta, että Kolumbus ei ollut puolalainen?" "Totta se on", vastasi äiti, "hän syntyi Genuassa". — "Ja minä kun luulin, että kaikki suuret miehet olivat puolalaisia!" sanoi poika.

Seuraavassa muutamia piirteitä kouluopetuksen laadusta ja saavutuksista.

Ruotsissa: Oppikirja: Hildebrandin ja Vessbergin Lärobok f. gymnasiet i Svensk stats- och samhällskunskap. "Puolustuslaitoksen tehtävänä on suojella kansallista it-

senäisyyttämme, vuosisatojen aikana hankittua kansallista sivistystämme, vapauttamme ja laillista yhteiskuntajärjestystämme. Ne ovat niiden aikaa ja työvoimaa kysyvien uhrausten arvoiset, joita valtio vaatii maan nuorisolta." Ja kaiku vastaa ylioppilaiden aineissa: "Nuorisoomme täytyy varhain harjoittaa aseitten käyttöön, kasvattaa sotaiseksi suvuksi, niin että se voi osoittaa polveutuvansa niistä satureista, jotka taistelivat Lützenissä ja Narvassa..."

Ranskalaisissa kouluissa kasvatetaan vihaa perivihollista Saksaa vastaan. Kirjasarjassa "Lukemista lapsille" kerrotaan saksalaisten silpomista lapsista: — "Pienen poika paran molemmat kädet on leikattu. Saksalaiset ovat sillä tavoin silponeet hänet. He ovat surmanneet hänen isänsä ja äitinsä ja sisarensa ja hänen ison veljensä."

Saksalaisesta oppikoulujen ainekirjoituksen oppikirjasta, painettu v. 1927 (siis demokraattisena aikana. Mitä nyt mahtaakaan niissä olla!) löydämme seuraavan aineen jäsentelyn: *Sotakin tuo jotakin hyvää tullessaan; valtioille:*

a) sota juurittaa rauhan rikkaruohon, joka sallii järkiperäisyyden tukahduttaa idealismin ja antaa kaiken rappeutua.

b) kansat oppivat paremmin tuntemaan ja ymmärtämään toisiaan: aatteitten vaihtoa jne.

c) kauppa vilkastuu.

b) taide saa suurenmoisia aiheita ylistettäväkseen.

2. yksityiselle kansalaiselle:

a) sota tekee sellaisten lahjojen kehittämisen mahdol-

liseksi, joita vailla maailma menettäisi monta suurta miestä.

b) monet hyveet pääsevät esille, ei vain rohkeus ja kestävyys, vaan myöskin hyväntekeväisyys, armeliaisuus, uhrautuvaisuus.

c) uskonnollinenkin tunne herää sekä voittajissa että voitetuissa.

d) moni toimintakykyinen mies saa tilaisuuden runsaaseen ansioon.

Tämän henkisen militarisoimisen lisäksi on useitten maitten kouluihin järjestetty sotilaallisia harjoituksia. Jollei tämä suunta muutu, on tietämätön, suggeroitu nuoriso uuden maailmansodan puhjetessa kuuleva samaa petollista huutoa kuin v. 1914: Pelastakaa isänmaa! Ja hävitys ja kuolema on leviävä Euroopan maiden ylle.

S A N A K A H L E I S S A

Kuule siis, Censori, jos sinun täytyy palvella ja palvelukseksi on keisarille välttämätön, niin hanki edes itsellesi viisaampi sihteeri!

Pushkin.

Kynänkäyttäjä on tätä nykyä juupelin epämukavassa asemassa, painokanteita putoilee, on kuin kulkisi huonoa lautasiltaa joen yli odottaen katkeaako lauta vai kestääkö. Meillä ei ole sensuuria, pitkät ja ikävät oikeusjutut tulevat jälkeensä. Se on suunnatonta energianhaaskausta. Hankkikaamme oikea sensuuri! (Vertaa filmisensuuri.) Se on rehellisempää. Kirjoitetaan ja vie-

dään sensuurille: tuleekos tästä juttua, saako painaa? Koristamme kirjoitukset sitten sodan ajalta tutuilla kirjaimilla S. H. — Laajakantoisen sensuurilaitoksen kautta — on otettava huomioon, että suomalaiset kirjoittavat paljon — voisimme poistaa esim. n.s. ”henkisen työntekijäin”, konttoristien, työttömyyden ja lehdissä ja kirjoissa ei siten taatusti olisi mitään tavatonta. Voisimme laulaa kuten Eino Leino v. 1914 runossa ”Sopusointu”:

Terve rauha, rakkaus,
Suomen suuri kukoistus,
kohta tääll’ ei vihaa kukaan,
mennään kaikki muiden mukaan.

Puske eivät puolueet,
onhan kaikki yhtyneet,
uni kaiken kansan taattu,
yöhön asti päivä maattu.

Joskus joku riehahtaa.
Silloin suuttuu koko maa,
yhtyy koko yhteiskunta
luomaan päälle unhon lunta.

Kuka lukee lehtiä?
Harva taitaa ehtiä.
Poistuneet on polemiikit,
aatepistot, sanapiikit.

Eihän toki loukata
saane kukaan toistansa,
siksi leikkii kiltit kilit
missä muinen hulivilit.

Aattehia loukatkaa!
Siit' ei järky Suomenmaa.
Henkilöitä karttakaatte.
silloin itse rauhan saatte.

Kansanvalta vaikenee.
Kannel yksin helisee,
piirtäjien pilkkataito
vuotaa vaan kuin lämmin maito

Yhdyn yhteisointuhun,
kutsun siihen sun ja mun.
Riidelköhön roskaväki!
Meillä kukkuu rauhan käki.

Jotta sensuuri olisi mahdollisimman tehokas, otetta-
koon ohjeeksi: "oma mielipide on toinen syntiinlankee-
mus", ja valittakoon virkailijoiksi henkilöitä, joilla ei ole
aavistustakaan kirjallisuudesta eikä paljon muustakaan.

Edelleen, jotta henkinen elämä kulkisi oikeaan suun-
taan, kielletäköön ulkomaitten kirjallisuus (tietenkin ti-
laamme jatkuvasti fascistisidyllisoivia Horstwesseleitä,
pidämme ne näkyvillä Suomalaisten kirjakauppojen ik-

kunoissa ja käännämme huolellisesti jokaisen bolsheviikkien kauhuntöitä kuvaavan teoksen). Kun matkustatte ulkomaille, älkää tuoko sieltä kirjallisuutta, aapisetkin ovat vaarallisia, niitä on jo takavarikoitu. Marx ja Engelskin voivat hätätilassa välttää takavarikon, mutta ei esim. nykyvenäläinen kaunokirjallisuus. Ystäväni, hilitse tutkijaintosi, älä tuo, jos vahingossa saisit passin naapurimaahan, heimokansasi suomenkielisiä koulukirjoja omaa kirjastoasi varten, censorin sihteerit ovat bibliofiilejä, he liittävätkin omaisuutesi omiin kokoelmiinsa.

Ymmärrätkö oikeastaan, rakas kansani, arvostaa kyllin sitä huolenpitoa, joka tulee henkesi csalle? Kohtaat turvalliset raja-aidat kaikkialla, niiden ulkopuolella on järjellesi vaaralliset alueet. Lue vain sitä, mitä saat, ajattele sitä, mikä on sinulle luvallista, ole kiltti. Lukutaitosi on sinulle annettu vain tarkoin määrättyinä asioita varten.

LAULUN JA VALON KALEVALA

Päivät soisin soitettavan,
illat tehtävän iloa
näillä mailla, mantereilla
Suomen suurilla tiloilla,
nuorisossa nousevassa,
kansassa kasvavassa.

Kalevala 46. Runo vv. 640—644.

Yhä uudelleen jää ihmettelemään sitä kirkasta, kaikkinaista viljelyä, kulttuuria, rakastavaa henkeä, joka huokuu kansalliseepoksestamme Kalevalasta. Kuinka paljon korkeammalla se siinä suhteessa on monia ”länsimaisia”, germaanisia taistelueepoksia. Mutta tuntuu

kuin jo Kalevalan aikoihin olisi tunkeutunut kansaamme tuon "länsimaisen" hengen vaikutusta, itsekkyyttä, so-taisuutta, valon vihaa, ilon surmaamishalua. Louhi, Poh-jolan emäntä, ja hänen väkensä edustavat näitä van-han ajan "lapualaisia". Louhi on eräänlainen "Hurja Hilja".

Kalevalan 47:s runo kertoo alussa, kuinka Väinämöi-nen taas soittaa. Hänen soittoansa kuulemaan saapui aina mitä moninaisin yleisö, ihmisiä, eläimiä, ilmatta-ria, aurinko ja kuu — "kansainvälistä" yleisöä. On rie-mua, ihanaa juhlaa. Sen turmelee Louhi. Sulkee päivän ja kuun ilottomaan kivimäkeensä. Viepä tulenkin tuvista. Raskas, surullinen "pula-aika" koittaa, tunnemmehan tuon, ei ole tulta eikä tulella keitettävääkään. Ja tunnem-mepä nuo suvaitsemattomat otteet ilonpitoa vastaan, näytelmä-, filmi- ja kirjasensuurit, louhimaiset paino-kanteet ja muut.

Kansansa johtajat, Väinämöinen ja Ilmarinen eivät jää pimeässä toimettomiksi. Mikä valtava fantasia on-kaan kuvannut heidän taistelunsa ja ponnistelunsa va-lottomassa maailmassa, pimeän järven selällä heidän etsiessään sitä pientä taivaasta pudonnutta tulisorosta, punakerästä, jonka avulla he taas tuovat lämmön ja va-lon pirtteihin. Ja pelottomana lähtee Väinämöinen Lou-hen valtakuntaan kuuta ja aurinkoa vapauttamaan. Niin humaani kuin Väinämöinen muuten onkin, ei hän tunne sääliä näitä pimeän peikkoja kohtaan, vaan listii heitä kuin nauriita.

Sangen symbolinen on taistelu Sammosta. Louhi ja hänen väkensä tahtovat nauttia yksin kaikki ne edut,

mitä Sampo suo. Väinämöisestä se on kohtuutonta, kuten meistä on yläluokan yksinoikeus nauttia kansan työn tuloksista. Väinämöinen ryhtyy neuvotteluihin Sammon tulosten jakamisesta. Luonnollisesti Louhi ei hyvällä suostu, niinkuin ei etuoikeutettu luokka koskaan ole suostunut eikä suostu. Väinämöinen antaa hiukan laulun "ooppiumia" Sammon anastajille ja lähtee viemään Sampoa punaisessa veneessä kansallensa: "vallankumous". Louhi ryhtyy "vastavallankumoukseen". Hänellä on tietysti järjestetyt joukot, miekkamiehiä, sotailivoja, eräänlainen lentokonekin, rykmenttejä ja kompanioita. Väinämöinen puolustautuu viisaudella ja kuten kansa, joka oikeuksiansa puoltaa, sillä mitä käteen sattuu, iskee melalla. Hänen voittonsa ei ole aivan täydellinen, sampo rikkoutuu. Kalevalan kansalle ei koidu onnea niin paljon kuin on uneksittu. Sangen totta ja syvää: vallankumoukset ja vastavallankumoukset tuhoavat niin paljon arvoja, että uneksittu onnenkäänne siirtyy tuonemmaksi, mikä ei kuitenkaan vähennä Väinämöisen taistelun oikeutusta.

Näinä kuolemanrangaistuksen luvattuina aikoina sopii tutkia Kalevalan kantaa tässäkin asiassa. Kalevalan "rikollinen" oli Kullervo, hän on mahdoton työssä, hän murhaa emäntänsä ja raiskaa sisarensa. Vaatiiko Kalevala häntä sterilisoitavaksi tai mestattavaksi. Ei. Ainoatakaan soimausta ei suunnata Kullervoon, vaan sensijaan selitetään ne olosuhteet, jotka kasvattivat tästä voimakkaasta ihmisalusta sen, mikä hänestä tuli, syytös suuntautuu ympäristöön, yhteiskuntaan, kasvattajiin. Tämä on kansallinen kanta. Miten siihen suhtaudutaan

nykyisin? ”Kansalliseksi” itseään nimittävä kokoomuspuolue leimaa tämän tradition mukaan toimineiden kirjailijain ja tiedemiesten kuolemanrangaistusta vastustavan adressin kommunistiseksi ”humbuugiksi”, paljastaen siten oman väärennetyn etikettinsä.

Keskellä kaikkea virallista Kalevalan juhlintaa ei voi estää tunnetta, että tämä kaikki on tekopyhää koreilua, silaus sen karkean hengen yllä, jolle kalevalaiset ihanteet, työn ja laulun kunnioitus, ovat vieraat. Kalevalan 100-vuotispäivänä tuntuu maata hallitsevan Louhen henki, imperialismiin, organisoidun saalistuksen henki, joka on länsimaille niin oleellista ja Väinämöisen kauniin itämaisen laulun vastainen.

KAKSOISMORAALI

Riennän heti ilmoittamaan, ettei tarkoitukseni ole käsitellä seksuaaliasioita. On sangen kyseenalaista, kuuluvatko ne ensinkään moraalin piiriin, vaikka karkeassa kielenkäytössä moraali on pantu merkitsemään jokseenkin yksinomaan sukupuoliasioita eli kuten Shaw jossakin sanoo "kun poroporvari kuulee sanan moraali, ajattelee hän heti huonoja naisia".

Luin äskettäin eräästä lehdestä uutisen, että muuan

24-vuotias nainen tuomittiin Berliinissä kuolemaan, koska hän oli nälkään näännyttämällä tappanut asunnossaan kolme pientä lastansa, joista nuorin 4:n kuukauden ikäinen ja vanhin 3 ½ vuotias. Kammottava, pöyristyttävä teko! Naisen täytyi olla patolooginen. Rahansa hänen kerrotaan käyttäneen kapakoissa.

Jollakin tavoin tämä luonnoton äiti kasvoi mielessäni koko tämän patoloogisesti johdetun maailman symbooliksi. Se valtio, joka tätä naista rankaisee kuolemalla, onko se hituistakaan tuota naista parempi? Se on ollut ja on jälleen valmis tuhoamaan koteja, myrkyttämään lapsia, tappamaan heitä ehkäkin hitaammalla nälkäkuolemalla. Nuo murhatut lapset ovat kaikki syntyneet uuden valtakunnan aikana, jolloin lapsirajoitus on julistettu rikolliseksi ja tehty mahdottomaksi. Näin vasten tahtoa vastaanotettujen lasten kohtalosta on vain valtio vastuussa. Itse asiassa lapsista välitetään vähät, maailma on täynnä lapsitragedioita. Äärimmäisissä harvoissa tapauksissa lapsia suojellaan, otetaan ne pois mahdottomilta vanhemmilta. Tahdotaan säästää lastenkodeissa; ne lastenkodit, jotka ovat, muistuttavat suurella määrällä rangaistuslaitoksia. On samantekevää, miten lapset kasvavat, mutta lasten murhaajia valtio rankaisee. Se tahoo näet murhata nämä lapset itse sopivaksi katsomaan ajankohtana, joko "uhreina isänmaan alttarilla" tai rikollisina mestauslavalla, kun olosuhteet ovat heidät sellaisiksi kasvattaneet. Tämän tappamisoikeuden pidättää valtio itselleen siinä määrin, että kuolemaantuomitujakin estetään kaikin keinoin tekemästä itsemurhaa, kuten kävi ilmi Hels. Sanomain julkaisemasta kuvauk-

sesta Amerikan Sing-Sing-vankilan kuolemaantuomituista.

Valtion moraali näyttää olevan toinen kuin se moraali, jota yksityisiltä vaaditaan. Luin joitakin kuukausia sitten eräästä tšekäläisestä oikeistolehdestä kuvauksen manöövereistä. Kaikki oli "eri hauskaa". Poikia opetettiin tekemään "kepposia" vihollisille; tämän tapaisia: hyljätyn juoksuhaudan uuniin jätetään halkoja, "vihanpitäjä" kun tulee sinne ehkä viluissaan, sytyttää uunin ja sytyttää viimeisen kerran. Unissa on näet viaton paukku. Ha-ha-haa! Eri hauskaa. — Jos yksityinen kansalainen opettaisi pojallensa tämäntapaisia asioita sovellettavaksi johonkin harmilliseen lähimmäiseen, niin olisimme varmasti yksimielisiä tuomitsemaan hänet katalaksi kasvattajaksi. Mutta valtio, valtio saa panna kaikki moraalikäsitteet pääläelleen. Jos yksityinen kansalainen räjäyttää jonkun talon ilmaan siinä asuvine perheineen tai myrkyttää heidät, on hän luonnoton ihmishirviö. Kun sotilaslentäjät valtionsa palveluksessa tekevät saman teon, ovat he sankareita. — Jos yksityinen ihminen nuuskii toisen asioita, kuuntelee puhelimia ja avaa kirjeitä, emme keksi sanoja ilmaistaksemme inhoamme; mutta valtio palkkaa ihmisiä tällaiseen toimintaan. Voisi luetella loppumattomiin esimerkkejä siitä riitaisuudesta, joka vallitsee yksityiseltä ihmiseltä vaaditun moraalin ja sen ihmisyyhtymän moraalin välillä, jota valtioksi nimitetään.

Tämä on omansa aiheuttamaan käsitteiden sekaannusta, hämäänyttämään käsitykset oikeasta ja väärästä. Miten ruumiin osat voivat olla terveitä, jos ruumis ko-

konaisuudessaan on sairauden tartuttama? Ja miten voisi yksityinen kansalainen hengittää korkean eettisyyden puhdasta ilmaa, kun hän on osana kokonaisuudesta, jolle tarjottu ilma on täynnä saastaa.

Olkoon kaukana minusta, että haluaisin yksityisen moraalin tasolle. Ei. Valtioitten moraalin on noustava, jos mieli tehdä maapallosta ihmisen koti eikä kidutuskammiot. Mikään "reaalipohja" ei puolusta sitä "moraalia", jonka valtiot ovat omaksuneet, se ei ole järkevää, kuten nykyinen maailmantila huutavasti todistaa.

KASVATUS KUOLEMAAN

Kuolemanrangaistuskeskustelun yhteydessä on vedottu siihenkin, että useissa sivistysmaissa kuolemanrangaistus on voimassa, mm. Englannissa. Englannissa on kuitenkin olemassa voimakas liike tämän "rangaistuksen" poistamiseksi. Kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanossa tehdään naiseen nähden poikkeus. "Ritarillista!" Tämä poikkeus tuli tavaksi sentähden, että eräs nainen ei kaikista rauhoittavista lääkkeistä huolimatta suostunut hirtettäväksi "säädyllyisesti". Nainen teki "skandaalin", koko hirttämisseremoniasta tuli siinä määrin järkyttävä, että pyöveli menetti järkensä. Tämän jälkeen nousi voimakas vastaliike, jonka vaikutuksesta naisten

hirttäminen lopetettiin. — Tällainen ”skandaali” johtuu tietysti siitä, että yleinen kasvatus on laiminlyönyt kasvattaa ihmisiä alistumaan siivosti teloitettaviksi. Puutuu ideologinen valmennus. Tällainen laiminlyönti on sitäkin hämmästyttävämpi, kun kasvatus kuolemaan muuten on saavuttanut hioutuneen täydellisyyden. Se alkaa jo niin sanoakseni äidinmaidossa. Kun kuuluisa lastenlääkäri kirjoittaa erinomaisen kirjansa lastenhoidosta, selittää hän alkulauseessa, että maailmansota on vaatinut paljon uhreja, emmekä tiedä kuinka paljon ja milloin taas uhreja vaaditaan ja sen vuoksi on heikoinkin elämä arvokas ja huolellisesti vaalittava. Tällaisen kanuunanruokaperspektiivin innoittamina siis äidit alkavat hoidata vastasyntyneitään. Sitten seuraa jatko hyvässä järjestyksessä: sotaisia leikkikaluja, tinasotilaita ja pyssyjä. Kun elämänhaluinen lapsi luonnonvaistollaan harjoittelee itseään, tappeleekin, osoittaa kieltämätöntä kiinnostusta sotaisiin leikkeihin jne. sanotaan: katsokaa, ihminen on synnynnäisesti sotainen! Ei oteta huomioon sitä, että ihmislapsi kehityksessään toistaa ihmiskunnan kehityshistorian, käy läpi luolaihmissen, metsästäjän ja paimentolaisen kehitysvaiheet ja että se voidaan ohjata näiden jälkeen kulttuuri-ihmisen tasolle. Onhan ihminen synnynnäisesti kommunistikin: vai onko esim. pojissa kunnioitus toisen omenapuita kohtaan yleinen? Tätä viimeksimainittua ominaisuutta kuitenkin rangaistaan toksella.

Sitten alkaa kouluopetus. Uskontoa paljon, kaikenlaisten juutalaishistoriaan kuuluvien tarinain oppimista ”totuutena”, moraalialla sangen vähän ja epäloogillisesti,

historiaa täysin kansallissubjektiiivisesti esitettyinä, sotaretkiä kuvattuna ilman niihin vaikuttavien syiden selitystä. Uskonnonopetuksen loppupäätelmä on jokseenkin: parasta mitä ihminen voi tehdä on kuolla, ja historianopetuksen: kuolla on parasta sotatantereella. Muut aineet säästävät. Kirjallisuudesta luetaan ennenkaikkea Vänerikki Stool, ikäänkuin Runeberg ei olisi parempaa kirjoittanut; laulu: "nuorukaiselle kuolla kuuluu, kun viisitoista vuotta vaan, voi vihollisen hurmehella peittää maan". Ainoat aineet, jotka ovat vapaat "luonteen muodostuksesta" ovat luonnontieteet ja matematiikka. Voimistelu ja urheilukin ovat valmennusta "tulevalle sotilaskasvatukselle" ja kuten tunnettua tendenssi pyrkii siinä suhteessa vielä jyrkemmäksi. Kun opetuksen rinnalla on vielä kaikenlaisia sinimustia järjestöjä, joissa lietsotaan ylijännittynyttä isänmaallisuutta, suvaitsemattomuutta ja väkivaltauskkoa, niin ei ihmettelemistä, että tulos on sellainen kuin se arsenalilla varustettu 14-vuotias, joka ratkaisee asiat "seitsemällä ja puolella grammalla nikkelipeitteistä lyijyä", kuten Rauhaa kohti-lehdessä kuvattiin.

Näin on nuorukaiset kypsytetty kuolemalle ja heidän rinnallansa heidän äitinsä, isänsä, rakastettunsa. Kun sota sytytetään suurkapitalististen taloudellisten etujen takia ja nuorukaiset viedään uhrattaviksi, eivät he pane vastaan, he laulavat, eivät tee "skandaalia", kaikki käy korrektisti ja ne, jotka sodasta hyötyvät, korjaavat siististi voitto-osuutensa, ruumiitten hinnan. Ja vanhemmille jaetaan rautaristejä korvaukseksi menetetyistä lapsista. Systemi on pirullisen

nerokas. Kaikki luonnolliset tunteet: kauhu, inho teurastuksen edessä, kaipaus kotiin, tehdään naurettaviksi. Miten turmeltu yleinen ajattelu on, osoittaa se, että kun mainitsin 15-vuotiaan pojan ampumisesta Aunuksen retkellä, sanoi muuan suomalainen kirjailija: "Tietysti, sotilaskarkuri!" Kun lapsi pelkäsi ja kaipasi kotiin, ammuttiin hänet toisille "opetuksiksi". Pelolla lannistettiin toinen pelko: jotta "omat" eivät ampuisi, oli ammuttava "vihollisia" ja tultava ammutuiksi. Tällaisessa asemassa suoritettu toiminta on "sankarillisuutta", oikea nimitys olisi "joka puolella vaanivan kuoleman aiheuttama hurjuus".

Toisinaan tuntuu valistusta suosivan ihmisen mielestä kuin olisivat luku- ja kirjoitustaito ja kouluopetus pahasta, koska väärät henkilöt, väärä suunta, niiden avulla voi tyystin hävittää kaiken elämänmyönteisen, luonnollisen ajattelun, kasvattaa "isänmaanrakkautta", joka sensijaan että se olisi harmooninen kiintymys ympäröivään kansaan, luontoon, kulttuuriin, on sokea ylijännittynyt vihan tila, joka on rakkautta yhtä vähän kuin sadismi yksilöiden välisissä suhteissa sitä on. Militaristinen mielentila muuten on lähellä tuollaista sairaalloista seksuaaliluonnetta, eli kuten Tulenkantajissa julkaistussa Ebbe Linden tutkielmassa "Uskonto ja seksuaalisuus" sanotaan: "Vain homoseksuellin, olkoonpa tiedottomankin, taipumuksen omaten voi viihtyä kasarmeissa; ilman masokismia ja sadismia ei kukaan voi tyytyä sotilasammattiin; ja määrätty määrä pidättyväisyysihailua kuuluu asiaan, sehän on omansa ajamaan hyökkäyshalun huipuunsa."

ODYSSEUKSEN PUUHEVONEN

Kirjallisuuslehti toteaa sen hämmästyttävän asian, että kun *materialistit* pitivät kirjailijakongressia Moskovassa edellisenä kesänä, keskusteltiin siellä "kirjallisuuden eri muotojen olemuksesta ja tehtävistä ja kirjallisuuden suhteesta aikaansa. Kongressi muodostui suureksi kirjallisen työn tilinteoksi ja itsearvosteluksi".

Kun *idealistiset* maat järjestävät kirjailijakongressin, on keskustelunaiheina: "Kirjailijain ja kustantajain välisten oikeussuhteiden tarkempi määrittely", "Prosenttimaksu jokaisesta myydystä kirjasta kirjailijaliitolle",

"Alennuksen myöntäminen kirjailijaliittojen jäsenille tilattaessa kirjoja suoraan kustantajilta" jne. Välillä syötiin päivällisiä, jotka olivat niin kalliita, ettei suomalainen kirjailija, ellei ollut valtuutettu tai ajanvietekirjailija tai kirjallisen upseerilehden toimittaja, voinut ottaa niihin osaa. Niin, ja puhuttiin kovasti — vapaudesta. Sainanko?

Sielustaan ja henkisyydestään propagandaa tekevä Päiväkirjan toimittaja oli kongressiin yleensä tyytyväinen. Se oli "yleismaailmallinen". Häntäkin sentään loukasivat nuo keskustelukysymykset, hän kaipaa "henkistä". Mutta eräs seikka on häntä pahiten loukannut kongressijärjestelyssä. Kansallisteatterin Nummisuutarin esitys oli halpahintainen ja "jokainenhan tietää, että jos toukokuun lopussa teatterilla on halpahintainen näytäntö, yleisö esiintyy mahdollisimman arkisissa pukeissa, vieläpä vallattoman huolimattomassa asussa. Kansallisteatterin katsomo teki näin ollen kaikkea muuta kuin juhlaosan vaikutuksen ja sen täytyi antaa ulkomaalaiselle *kerrassaan merkillinen käsitys suomalaisesta yleisöstä*".

"Juuri tämän kongressin osanottajista riippuu ratkaisevassa määrin, millä tavoin pohjoismaissa suhtaudutaan suomalaiseen *kulttuuriin*.

Sopivinta olisi ollut täyttää Kansallisteatterin katsomo *edustavilla kutsuvierailla. Tämä näytäntö teki tyhjäksi sitä suuriarvoista merkitystä, mikä kongressilla yleensä oli suomalaisen kulttuurin esittäjänä pohjoismaitten johtaville henkisille piireille.*"

Missä nyt on usko henkisyyteen? Onko suomalainen

kulttuuri juhlapukuja. Hartaimmat taiteenpalvojat käyvät halpahintaisissa näytöksissä, myös kirjailijat, jotka eivät istu lihapatina ääressä. Mitä olisivat olleet ne "edustavat kutsuvieraat". Kai henkilöitä, joilla on varaa pukeutua. Kersti Bergroth paljastaa itsensä siksi todelliseksi poroporvariksi, joka hän kaiken "tulisen kuohunsa" alla on. Olisi tosiaan liikaa vaatia, että Kersti Bergroth olisi maininnut siitä ainoasta henkisestä tilaisuudesta, jonka Tulenkantajain Seura oli järjestänyt tämän nousukasmuhkean, "yleismaailmallisen" kongressin yhteyteen, kirjailijain esiintymisestä Kirjatyöntekijäin salissa.

Päiväkirjan toimittaja on muuten suvainnut henkevästi huitaista viime numerossaan Tulenkantajia ja siteeraa ja tulkitsee Katri Valaa väärin.

Toimittaja sanoo fiksusti: Päiväkirjan toimittajat katsovat kuuluvansa niihin miljooniin, joiden puolesta Katri Vala kärsii! Ja kysyy viisastellen: millä ruumiinosalla Katri Vala kärsii, kun hänellä ei ole sielua. Katri Vala ei ole väittänyt kärsivänsä kenenkään puolesta, tuntevansa vain saman yksinkertaisen kärsimyksen, joka miljoonilla on, sen, että elämä olisi kuolemaa parempi. (Millä ruumiinosilla? Aivoilla, hermoilla, silmillä, korvilla, sydämellä.) Ei kai ole tahdikasta pyytää K. B:tä ajattelemaan, mikä raskas epätoivo kiteytyy kansan käyttämiin sanoihin: parempi on lapsen kuolla. Sille, joka etsii "reaalista tietoa yliaistillisista maailmoista", on tämä liian yksinkertaista. Sanoohan K. B. kuuluvansa "maailmannerojen natsilaumaan". Minkälaatuisia neroja ne sitten mahtavat olla. Neroille on ominaista yksinker-

taisuuden suuruus. K. B:n henkevyys taas on sellaista kuohua, ettei se, joka voi turvallisesti seurustella nerojen kanssa, voi muuta kuin pudistella ymmällä päätänsä hänen biedermeier-mutkikkaiden ajatustensa edessä.

K. B. väittää tulenkantajien syyttävän Päiväkirjaa natsilaisuudesta sen sielunpalvonnan tähden. Ei vain siksi, vaikka totta puhuen sielulle, joka tuntee "kuularuiskun äänen modernin suurromantiikan ääneksi" ja jonka tunnelmalliselle joulunvietolle riehuva sota on edellytys, kuten K. B. eräässä Suomen Kuvalehden pakinassa ja muutamassa vuoropuhelussa on ilmituonut, me mieluiten lahjoitamme kalossinkuvan takapuoleen. Päiväkirjan natsisairaus ilmenee paljon varmempina oireina. Nopeasti selailenkin jo näkee, mitä siellä pidetään pahana. Demokratia, luonnontieteet, sosialismi, valistus ovat muka hallinneet maailmaa ja siitä on tullut "vähän ikävällä tavalla tieteellinen ja siistitty", mutta ihanaa, "nyt on aika toinen. Maailma on saanut takaisin perusominaisuutensa: selittämättömyyden". "Maailma on taas arvoitus ja herättää sentähden loputonta intressiä ja kiintymystä". On taas arvoituksia, ihmeitä, ei luonnontieteilijöitä, vaan luonnontietäjiä, aikamme ajattelu kohotetaan sankarimittoihin, "ihmisen päämäärä on Graalin linna ja ehtoollispöytä".

Parsifalin tehtävä on kahdenlainen. Hänen täytyy pelastaa Amfortas koskettamalla häntä samalla keihäällä, millä hänet oli haavoitettukin. Amfortas-salaisuus on veren salaisuus. *Veressä on lankeemuksemme ja veressä on pelastuksemme.*

Toiseksi Parsifalin täytyy käsittää mysterio. Häneltä vaaditaan, että hänen pitää ymmärtää sakramentaalisen aterian salaisuus.

Parsifalin vaellus päättyy Pitkänäperjantaina. Sinä päivänä pelastuu veri ja Parsifal ymmärtää pelastuksen mysterion.

Kun Chrétien de Troyes ja Wolfram von Eschenbach yli seitsemänsataa vuotta sitten piirsivät tämän linnan ihmiskunnan muistiin, niin oli kristinusko vielä ihmisieluille arvokkain elämänseikkailu. Sitä mies etsi ja ritari. Ihminen tunsi olevansa suuri vasta polvistuessaan Kristuksen eteen.

Valistuksen aikana ja luonnontieteen aikana kristinusko muuttui seikkailusta "hyveeksi". Perussäännöksi tuli: "Kaikki mikä on ikävää on jaloa". Uskonto alkoi kuulua sellaisille, jotka eivät enää jaksaneet tehdä muuta kuin istua rullatuolissa ja uskoa.

Mutta ihmiskunnan unelmana on kristitty ritari ja kuninkaallinen kirkko. Ihminen on luotu "temppeliheraksi", ei poroporvariksi.

Seikkailua ja temppeliherroja ts. jumalaisia rosvoja, sisäisesti köyhien ihanteita.

Kulttuuriaktiiviset kirjoitukset käyvät kansanvalistuksen kimppuun.

"Miten käytämme kulttuuribudjettimme varat? Suurin osa menee yleisen sivistystason kohottamiseen. — Sellaiset seikat kuin lukutaidon levittäminen merkitsevät häviävän vähän. Että varat käytetään yleissivistyksen kohottamiseen ja ylläpitämiseen merkitsee luovan voiman laiminlyömistä."

Kauniita kulttuurityöntekijöitä! Kansanvalistukselta kadehditaan sen vaatimatonta osaa, mutta ei hiiskuta sotabudjetin loputtomista miljoonista.

"Perusteellinen henkinen uudistus voi saada aikaan myöskin ne yhteiskunnalliset ja taloudelliset parannukset, joiden välttämättömyyden kaikki nykyään tunnustavat", lohdutetaan. Tuoko henkinen "uudistus", seikkailut, arvoitukset, kuninkaalliset kirkot, temppelehterit, maailmankaikkeudet?

Jos tavallinen selvä ajattelu olisi Päiväkirjan "sankareille" mahdollinen, pitäisi heidän tietää, etteivät tiede, valistus, järki, demokratia ole milloinkaan hallinneet maailma, vaan juuri tuo kirjava osakeyhtiö: ihmeet, kuninkaalliset kirkot, veri, arvoituksellisuudet, yliaistilliset maailmankaikkeudet, tuli ja kuohu jne., joiden paluusta nämä ajatuksen silmäkääntäjät, "kosmillisen merkityksen" etsijät, niin munaskuissaan värisevät. Ne ne ovat tehneet maailman siksi kurjuuden asuinsijaksi ja tappotantereeksi, joka se on muille paitsi ylimmissä kerroksissa istuville, jotka ennättävät ikävystyäkin ja kaivata pientä veristä seikkailua virkistyksekseen. "Ja taloudellinen väistyy syrjään". On syytä riemuita, jos saa ihmiskunnan jatkamaan mielettömyyttään, jos voi hämätä yksinkertaisimman, lähimmän tehtävän, säilyttää sota, työttömyys, aineellinen ja sivistyksellinen hätä.

Tulenkantajain mielestä on sielukkainta vaieta sielusta, niin kauan kuin alkeellisimmat elämänoikeudet puuttuvat. Ketkä eniten ylpeilevät sieluilla? Tympeät porvarisnaiset ja -herrat, joissa ei suurennuslasillakaan löydä mitään sielukasta. Ja halveksivat alhaista mate-

rialismia. Materiaahan kukkakin on ja kuinka paljon kauniimpi se on kuin eräitten ns. sielu.

Päiväkirja väittää olevansa epäpoliittinen. Miksi kerrotaan sitten dominikaanien levittämää juorua neuvostonuorison itsemurhista, miksi ei kerrota natsien itsensä tiedoittamista "itsemurhista" keskitysleireissä tai näyttelijä Langhoffin elämyksistä "uuden elämäntunteen" maassa? Päiväkirjan profeetta Hohlenberg vastaa, mikä on tämän "henkisyden" tarkoitus:

"Kulttuuriamme uhkaavat ennenkaikkea ne tappavat tendenssit, joita Euroopan ja Amerikan tieteeseen sisältyy ja jotka ovat esiintyneet toistaiseksi verraten harmittomina sellaisissa ilmiöissä kuin psykoanalyysi, pragmatismi ja behaviourismi. Johtuu vain eräistä vielä vallitsevista "Hemmungeista", etteivät nämä tendenssit ja kaikki, mitä niistä johdonmukaisesti seuraa, ole päässeet vapaasti purkautumaan muualla kuin idässä, Venäjällä.

Sieltä käsin ne nyt vapautuneina ja täysin tehokkaiksi muuttuneina hyökkäävät kaikkea sitä vastaan, mikä kulttuurissamme vielä on elävää. Edessä näyttää olevan valtava taistelu Euroopan ja "idän" välillä. "Itä" edustaa tässä taistelussa voimallisinta hyökkäystä ihmisarvoa ja ihmishengen vapautta vastaan, mitä milloinkaan on tehty.

Ja on hyvin epävarmaa, onko Euroopan ihmisillä ajamistaan vain noiden "Hemmungien" varassa voimaa asettua vastustamaan sitä käsitystä ihmisestä, mitä "itä" tulee sille tyrkyttämään. Eurooppalainen on kieltänyt

hengen olemassaolon jo niin kauan, että hän nyt äärimmäisessä vaarassa kadottaa yhteyden sen kanssa.

Ellei ihmiskunta tahdo tuhoutua poliittisiin ja yhteiskunnallisiin ristiriitoihinsa, on sen herättävä käymään hengen taistelua, taistelua reaalisesti käsitetyn hengen puolesta tämän hengen vastustajia vastaan.

Jos ei siihen ajoissa herätä, syntyy aineellinen taistelu, maailmansota, joka todennäköisesti tulee tuhoamaan kaiken kulttuurin."

Kääntykää pian natsismiin!

Selvä Hitlerin ohjelma. "Vanhaa kuolemaa moderneissa muodoissa".

Fascistilehti Pohjatuuli kuoli. Se toimi rehellisesti karhunmerkin alla. Sen seuraajiksi tulivat (sen kirjoittajat perien) Sinimusta nuorisolle ja älymystöä varten tämä viattoman näköinen Päiväkirja, Odysseuksen puuhevon, jotta se talutettaisiin pahaa-aavistamattomaan Troijaan. Mutta tarkkakorvainen kuulee sen kaikkien koristusten alta vatsaan kätkeytyneiden aseellisten miesten Horst Wessel-laulun.

Modernia? Niin Göbbelskin kuuluu olevan "modernisti."

K. B. ylväilee: "Ylimmän kerroksen ikkunoista nähdään yli maailman. Siellä on luonnollista ajatella suuria maailmanajatuksia ja kysyä ihmiskunnan kohtaloa". Totta kai. Mutta me, jotka istumme täällä alhaalla, ihmettelemme, miksi ylimmän kerroksen ikkunoita ei koskaan pestä. Mutta ehkäpä ikkunanpesijät pelkäävät alusvaatteittensa näkymistä.

REKISTERÖITYJEN YHDISTYS

*Motto: Kun maass' on hanki ja järvet jäässä
ja silmä sammunut auringon.*

Kuten tunnettua, on E. K:n kirjoihin kuulumattomien kansalaisten lukumäärä Suomessa viime aikoina hui-
maavasti laskenut. Voidaanpa jonkin verran liioitellen
sanoa, että tässä rekisteröimisestä alkunsa saaneessa
"muistio"-jutussa ovat melkein kaikki kansamme aivot
tulleet rekisteröidyiksi. Suomen kulttuurityöntekijät,
jotka ovat melko kauan tunteneet olevansa vähän niin-
kuin kuudennen luokan asia, huomaavat hämmästykses-
seen, että heille on järjestetty ent. hallituksen peruskiven

ja EK:n toimesta yhteinen katselmustilaisuus, eräänlainen EK:n kirjallinen matinea, jota radioidaan ja selostetaan maan kaikilla äärillä asuville.

Vaikka tämän suuren huomionkohteeksi joutuneen kansalaisryhmän joukossa on tekijänimiä sellaisia kuin Sillanpää, Landtman, Lassila, Zach. Castrén, Albert Lilius, Hagar Olsson, Toivo Pekkanen, Lauri Viljanen, ym., ym., joiden voisi olettaa pystyvän suorittamaan mitä monipuolisinta ohjelmaa, eivät he sitä kuitenkaan tee. He toimivat vain eräänlaisina havaintovälineinä, joita apunaan käyttäen EK esittää kirjallisia tuotteitaan sille osalle Suomen kansaa, joka ei luetteloon kuulu. EK:n kirjallisten tuotteiden luokasta on vaikea päästä selvyyteen. Niissä on mm. piirteitä, jotka viittaavat kirjallisuus- ja taidekriittisiin: siinä puhutaan nimittäin siitä, että syytettyihin kuuluu "vähemmän huomattuja kirjailijoita ja taiteilijoita", tietysti myös tiedemiehiä. No niin, nyt he ovat kaikki hyvin huomattuja!

Ajansuuntalais-kokoomukselainen huutokaarti kiljuu niin, että pöksyt ratkeilevat: Hyvä! Täällä on paljon mättää. Epäilemättä. Kolmannen valtakunnan haju alkaa tuntua selluloosatehtaiden hajuakin pahempana. Ajan Suunta näkee jo hihhulilaisessa hengessään nuo syytetyt "paaluun naulattuina". Pieni tuli alla, vai kuinka? Olisipa se tosiaan mieltäylentävää.

Hyvät kohtalotoverit, tosin paikka, johon meidät on koottu, on hiukan outo, muistuttaa epäilyttävästi odotushuonetta kolmannen valtakunnan kulttuuritilanteeseen, mutta tehkäämme parhaamme, yrittäkäämme sopeutua vaikkakin oikealta tulevat loanheittäjät, jotka

kuvittelevat olevansa valonheittäjiä, yrittävät muuttaa piirteemme tuntemattomiksi. Voisimmehan esim. perustaa uuden yhdistyksen. "EK:n kirjoihin kuuluvien yhdistyksen". Siitä paisuisi eräs maamme suurimmista yhdistyksistä. Jäsenkirjain ylimmät järjestysnumerot olisivat viisi- ehkä kuusinumeroisia. Tämä yhdistys olisi jo eräänlainen kansankokonaisuus, käsittäisi jäseniä ministereistä ja Nobel-palkintoehdokkaista aina työläisiin saakka. Rekisteröimisvaikeudet on ennakolta voitettu. Koska jokainen jäsen on rekisteröity, on sitä myös koko yhdistys. Jäsenhankinnasta huolehtii EK, jonka määrärahaa, mikä ennestään ylittää huikeasti kirjallisuuteen ja taiteeseen uhratun, ajansuuntalaiskokoomukselainen huutosakki luonnollisesti korottaa.

On katsottava asioita niiden valoisammalta puolelta. EK:n muistioluettelot ovat tulleet nykyisessä Suomessa eräänlaisiksi henkisiksi aateliskalentereiksi. Kuvittelen keskusteluja tämän jälkeen Suomessa. Teatteriin astuu eräs henkilö. Ihailevia kuiskauksia: Kuuluu EK:n aateliskalenteriin.

— Älä, miten hän on päässyt.

— Käytti sanoja "rauha" ja "kulttuuri" ilman sitaatteja.

— Esittele minut hänelle.

Kuvittelen tilanteen jatkuvan: kalenteriin pyrkiväin lukumäärä paisuu niin suureksi ja EK:n rekisteröimättömien määrä palkankoroituksista huolimatta pienenee pienenemistään, nämä kun eivät ajanpitkään jaksakaan kestää hiljaisen halveksunnan painoa, että EK:n on pakko liikarasittuneena pyytää sairaslomaa, mikä, humaaneja

kun ollaan, kernaasti myönnetään, vieläpä vapaa matka
Göbbelsin kulttuurikamariin.

*

Henkilöitä ei ole syytetty eikä tuomittu, vain salaa
"rangaistu". Mistä? Sitä ei ole koskaan saanut tietää.
Vuodesta toiseen on vain saanut tuntea vainoojan vai-
kutuksia: tiet kaikkialla pystyssä.

Menestyksestään paisuneena yritti EK nielaista liian
suuren palan. Tässä sen erehdys. Tämä "valitettava ereh-
dys" on kuitenkin ollut oppikirjana, kuten Turun Sano-
main Jutila-haastattelusta näkyy, mm. suojeluskuntain
päällystökursseilla. Pieni näyte siitä, missä hengessä
kansalaisrauhan turvaajia kasvatetaan.

KIRJAILIJALIITTO ILTAPUVUSSA

Henkisesti köyhä, aineellisesti rikas Kirjailijaliitto koontui lokakuun 10 p:nä hotelli Grandissa *iltapuvussa* (sanomalehti-ilmoituksen mukaan) *vuosikokoukseen!* Kokoontumispaikka sopi totisesti paremmin jollekin tukkukauppiasliitolle ja kai tarkoituksena clikin, että varsinaiset kirjailijat jäisivät pois ja vain painotuotteiden tukkutuottajat olisivat mukana. Siellä jaettiin sitten apurahoja kirkkoherra Järventaukselle ja hra Kukkoselle (?). — Kun Kirjailijaliitolla on aikoinaan ostettu

osakehuoneisto, jota ei siis käytetä edes vuosikokoukseen, niin eikö sitä voisi järjestää yömajaksi niille kirjailijoille, jotka eivät ole kirkkoherroja tai Agapetuksia? Jaa, ne iltapuvut olivat todella oireellisia, siinä oli itse-tiedotonta huumoria, ilta ja pimeä. Ensi vuosikokous sopisi pitää *yöpuvuissa*: "Niin tulkoon yö ja kuolo yli kaiken sen..." Kirjalliseen lautakuntaansa Kirjailijaliitto valitsi m.m. K. S. Laurilan, jonka Suomal. Kirjallisuuden Seura äskettäin vapautti Kordelinin-säätiön jaoston jäsenyydestä valiten tilalle Haavion. Tästä valinnasta oli Uudessa Suomessa vastalause, joten Haavion valinnan pelätään merkitsevän parannusta Kordelinin jaoissa. Kirjailijaliitto otti suojiinsa "syrjäytetyn" Laurilan ja syrjäytti taas Haavion. Hauskaa!

Kuten muistettaneen, oli Pentti Haanpää, *iltapuvuton*, suuri kirjailijamme aikoinaan syytettynä eräästä kauno-kirjallisesta kuvauksesta. Muuan tavallinen, kirjallisuutta harrastava kansalainen tiedusteli silloin Hels. Sanomissa, mitä Kirjailijaliitto arvelee moisesta taiteenvapauden loukkauksesta. Kirjailijaliiton silloinen ja nykyinen puheenjohtaja *iltapukuinen* Agapetus Soini vastasi silloin, ettei se arvele mitään, se odottaa, katsooko oikeus Haanpään rikkoneen lakeja, pesee kätensä. Kirjailijaliiton silloinen varapuheenjohtaja Välisalmi, joka rohkeni puolustaa Haanpäättä, menetti pian jäsenyytensä Kirjailijaliiton johtokunnassa. Nyt on Agapetus Soini pu-keutunut "ylevälle henkiselle tasolle viritettynä" ritarin

panssariin puolustamaan erästä sorrettua kirjailijaa. Tämä sorrettu poloinen on yliop. dos., U. S:n kirja-arvostelija, Kirjailijaliiton varapuheenjohtaja, tätilukemiston mestari Eino Railo. T.k. 1 p:nä luemme päivälehdistä:

ERÄÄN KIRJA-ARVOSTELUN JOHDOSTA.

Herra toimittaja.

Suomalaisuuden Liiton julkaiseman aikakauslehden Suomalaisen Suomen äsken ilmestyneessä tämän vuoden kuudennessa numerossa on hra T. Vaaskiven otsakkeella "Vasara ja kipsikuva" julkaisema kirjoitus eräästä vastikään ilmestyneestä kotimaisesta kirjallisuushistoriallisesta teoksesta. Hra Vaaskiven kirjoitus lienee tarkoitettu arvosteluksi, mutta valitettavasti se melkoiselta osaltaan sisältää epäasiallista teoksen tekijän henkilökohtaista halventamista ja parjaamista, jota lukiessaan tuntee surua siitä, miten matalalle henkiselle tasolle viritettyä tekstiä meillä voidaan sekä kirjoittaa että pinnattaa. Kun hra Vaaskiveä ei voi saada vastaamaan Suomen Kirjailijaliiton kunnioikeustoon syystä, ettei hän ole sanotun liiton jäsen, on hänen puheenaolevan kirjoituksensa johdosta pantava julkisuudessa vakava vastalause.

Helsingissä, 16 p:nä lokakuuta 1937.

Yrjö Soini.

Suomen Kirjailijaliiton puheenjohtaja.

Herkullista. Agapetus "tuntee surua siitä, miten matalalla jne", ja valittaa, ettei Kirjailijaliiton "kunniaoikeusto" pääse Vaaskiveen käsiksi. Tämän "kunniaoikeuston" kunniaton tehtävä näyttää siis olevan sitoa jokainen terve arvostelu, mikä kohdistuu kirjailijaliiton poliitikoiviin humpuukimestareihin. Vaietkaa tai ykistäkää, jotta "moraalipuuro" saa rauhassa paisua ja tukahduttaa kaiken kirjallisen taiteen tässä maassa! — Mutta miksi jättää ritari Agapetus pannabullansa ulkopuolelle Valvoja-Ajan päätoimittajan, dosentti Raf. Koskimiehen, joka on lehdessään Volter Kilven arvostelun yhteydessä, tosin nimeä mainitsematta, mutta silti ilmielävästi, kohdistanut Railoon "halventamista ja parjaamista"? Sik sikö, että Koskimiehellä on puolellaan "sympatiat, puolueet ja perheet", mutta Vaaskivellä ainoastaan lahjakkuutensa ja tutkijarehellisyytensä? Koskimiehen hyökkäyksen motiiviksi voi helposti luulla kilpailun Hirnin jälkeisestä professuurista Railon kanssa, Vaaskivellä tuskin on etuja tavoitteenaan. Mikä on alhaisempaa? Mutta Agapetusritari näyttää arvelevan: "Siitä kohti yli mennään, missä matalin on aita".

On mielenkiintoista seurata, kuinka kauan Suomen varsinaiset kirjailijat antavat tuon Agapetus-Railo-klikin toimia nimissään, haastamatta heitä "kunniaoikeustoon" Grandin illallispöydästä. Ilmiö alkaa olla niin surullinen, että herää väkisin kysymys uuden kirjailijaliiton tarpeellisuudesta, kirjailijaliiton, joka työskentelee todella suomalainen kirjallisuuden hyväksi, ei poliittisen propagandan.

Jos nyt rupeaa pohtimaan syitä tuohon kahakkaan oikealla, niin joutuu väkisinkin ajattelemaan, miksi Railon on annettu näin kauan olla rauhassa. Vaaskiven kriitikovilpittömyyteen uskon täydellisesti, mutta luulen, ettei hänelle olisi annettu Suomalaisessa Suomessa tilaisuutta "hyökkäykseensä", ellei yliopiston estetiikan ja nykykansain kirjallisuuden professuuri olisi juuri haettavana ja hakijoina olisi, paitsi Railoa, Koskimies ja Koskenniemi. Kaikki kolme taattuja vanhoillisia. Mikä sitten Railossa on vikana, hänhän äsken U.S:ssa yhtyi Francoonkin sydämen halulla? Eikö Railo kenties ole kyllin aitosuomalainen? Muistelen hänen kirjailijakongressin aikana puhuneen kovasti ruotsia. Tässä tuskin sentään on syy. Pahin syy lienee siinä, että Railon taantumuksellisuus on liian läpinäkyvää, tökeröä, taantumus tarvitsee joustavampia, vahvemmallalla kulttuurisilauksella kaunistettuja asemiehiä. Sellaisia, jotka suhtautuvat humanisti Goethen "lanteiden linjan" seuraamiseen yms. Suhtautumisessa Francoon tai oman maan humaaneihin ja humanistisiin pyrkimyksiin täytyy heidän tietysti olla samalla luotettavalla linjalla kuin Railonkin. — Railon kömpelö taantumuksellisuus tekisi varmasti tuolla professoripaikalla vanhoillisuuden naurettavaksi, siksi häntä ei saa päästää sinne.

K O K O O M U K S E L A I S T A K E R T O M A T A I D E T T A

Mika Waltari: Vieras mies tuli taloon, WSOy.

Kuten tunnettu, sai Mika Valtari pienoisromaanikilpailussa I:n palkinnon yllämainitulla kirjallaan. Palkintolautakunnan jäsenten, Koskimiehen ja Koskenniemen ylistävät lausunnot tästä "vertojaan vailla olevasta", "eurooppalaistasoisesta" romaanista seuraavat kannessa. Ja päivälehdet ovat noudattaneet annettuja ohjeita ja ylistäneet.

Mitä Valtari kertoo ja miten? Vieras mies, Aaltonen, tulee syrjässä olevaan, rappeutuneeseen taloon, jonne on

ilmoituksella haluttu etumiestä. Talossa asuu entinen sivistynyt nainen ja tämän mielisairas mies, Alfred, sekä talon entinen isäntä, vanha Hermann. — Epäitsekästi tämä vieras Aaltonen hoitaa laiminlyötyä tilaa, rakkaudesta maahan ja vähitellen talon omalaatuiseen emäntään, joka myöskin rakastaa maata. Emäntä on entinen kaupunkilainen, elänyt kaupungin sivistyksen ja mukavuuden keskellä, ja joutunut avioliittoon "hienon" Alfredin kanssa, joka hummailulla on kuluttanut heidän omaisuutensa ja ollut alkoholiparantolan potilaana. Jalo nainen elää täällä raskasta, kivettyntä elämää "taakkansa" kanssa, "jota ei kuolemakaan voinut kirvoittaa", pehmeän mädän miehen kanssa, joka öisin tahri hänen ruumistaan. Alfred on "sivistynyt", Aaltonen ja Hermann sensijaan "sivistymättömiä", yksinkertaisia ja sisäisesti kauniita ja ymmärtävät emäntää. — Aaltonen on lähtenyt pois tehdastyöstä ja vaimon luota, joka kävi "talolla" ja oli "huora", sillä "tehdas on paha". Maan lähellä, hyvän maan, on siunattu autuus. Vanha Hermann tietää, että "kuu säätää paremmin siemenen itämisen ja kasvun kuin kirjat ja akronoomit".

Emäntä, Hermann ja Aaltonen uurastavat runollisesti maan eteen, mutta "sivistynyt" Alfred varastaa siemenviljaan vaivalla hankitut rahat ja karkaa ryyppäämään. Kaupungin "mieto sivistys" tosin sanoo, ettei "sairas ihminen ole vastuussa teoistaan", mutta Hermann ja Aaltonen hakevat roistoa, ja pieksävät oikein à la SA tämän ihmisraunion "hyvillä ihmisen käsillään".

Kun nyt kerran on hyljätty kaikki "sivistys", niin avioero ei tietenkään ole mahdollinen, eikä sairaala.

Kannetaan taakkaa vain, inhottava mies tahrii naisen kuollutta ruumista "rauhan vuoksi". Kunnes emännän hymy herää ja ruumis. Hän on nähnyt Aaltosen "hyvät ihmisen kädet", hän on nähnyt Aaltosen pesevän itseään kaivolla. Hän menee Aaltosen aittaan, hän suunnittelee kahdenkeskisen oleskelun takamaan niityllä, jossa tapahtuu klassillinen uimakohtauskin à la Linnankosken "Laulu tulipunaisesta kukasta". He työskentelevät yhdessä ja hiki valuu naisen rintojen väliin ja elottomat rinnat paisuvat. Kuinkas muuten, niin tapahtuu aina "puhdashenkisessä" kirjallisuudessa.

Ja vanha Hermanni käy ehtoollisella ja Aaltonen ristii kätensä ja nainen on onnellinen ja kurkistaa navetan ylisiltä punastuen ja rintojaan katon tukihirttä vastaan painaen, siunatun kujan tuomaa vierasta rakasta miestä. Molemmat he tuntevat, että hinta täytyy maksaa.

Ja inhoittava Alfred siellä kamarissa alkaa epäillä. Unessa hän näkee, että venäläinen kivääri on haudattu vanhaan perunakuoppaan ja katso, se onkin siellä v:ltä 1918. Ja kun Aaltonen on hakkaamassa halkoja, niin Alfred ampuu hänet ja survoo kengänkorollaan hänen suunsa. Nainen ja vanha Hermanni kuulevat laukaukset. Nainen on jo raskaana. Hän ottaa kirveen ja lyö Alfredin kuoliaaksi. Hermanni hakee hevosen, yhdessä he vievät Alfredin ruumiin lammelle, sitovat kivisäkin siihen ja upottavat. Nainen pesee luusirut ja veren kirveestä, hävittää jäljet, murtaa raha-arkkunsa, hälyttää suojeluskunnan takaa-ajamaan muka karannutta murhamiestä.

Vanhan Hermannin silmissä on murhien jälkeen "kirkas, vapautunut ilme". Nainen katsoo "maata" ja aikoo

tehdä työtä "maan" eteen, mutta "lapsi ei voinut olla hänelle ilo", vain "velvollisuus". Mitään luonnollista kauhua ei nainen tunne tekemästään murhasta. "Oikeus" on tapahtunut.

Olen harvoin lukenut näin perin juurin keinotekoista, näin perin juurin kieroja ja mustaa kirjaa kuin tämän koomuksellaisen moralistin ja äitienpäiväpuhujan. Inhoitava on sana, joka välittömästi tulee mieleen. Vissiiä vulgääri-romanttista koreutta ei siltä voi kieltää.

Onko sisältö edes Valtarin omaa? Kirjaa lukiessa miettii usein, mistä olen tämän ennen lukenut ja tämän? (Valtarin "Suuri illusionihan" oli "Vihreän hatun" kapea toisinto).

Koskimies, joka Runousopissaan on syyttänyt Lawrencea "Lady Chatterleyn rakastajaa" nerokkaan kirjailijan maun hämmästyttäväksi erehdykseksi, luki Valtarin ansioksi U.S:een kirjoittamassaan arvostelussa tämän lawrencelaisuuden. Valtari *plagioi* Lawrencea "Lady Chatterleytä". Asetelma on osittain sama: raikas, sivistynyt nainen, sairas ontosti sivistynyt aviomies, luontoa lähellä oleva rakastaja. Tämä ei kuitenkaan ole "sivistymätön" kuten Valtarilla. Lawrence panee sivistyksen ja "sivistyksen" vastakkain. Siinä ero. Kuten lady Chatterley, katselee Valtarin "lady" rakastajaa tämän alasti peseytyessä. Vaikka Lawrence käyttää paljaita sanoja ja Valtari puhuu kauniisti rinnoista, niin kuitenkin lawrencelainen rakkauskuvaus on *puhtaampi*. Lawrencealaisen perusteemansa Valtari on "koristanut" omalla "persiljallansa": jumalisuutta, virtsaa ja ulostuksia, sadismia, nautinnon hintaa ja "oikeutta". — Mitään tästä

ei voisi olla Lawrenceella. Lawrence ei hylkää sivistystä sen syvässä merkityksessä, vain sen sterilisoituneet, elämästä loitontuneet pintailmiöt. Lawrence'n kirja päättyy avioeroon, Valtarin korpilakien mukaisiin murhiin. Valitsee keskiaika, jossa valistunut järki on pannaanjulistettu, mutta ei murhat. Maun horjahduksia voisi luetella kymmenittäin, suurin luonnollisen tunteen horjahdus on tuo raskaana olevan naisen tekemä kylmäverinen murha. Sellaiseen epäsikiöön ei voi uskoa, se on liian mahdoton aivokummitus eikä edes Valtarin antaman sieullisen kuvan johdonmukainen tulos. Maamystiikka, idealisoituja "maan huoltajia" ja raakuutta. On rienausta yrittää kirjoittaa sen keskelle lawrencelaista hellyyttä ja elämänlämpöä.

AJANKOHTAINEN RUOKALAJI

Silloin tällöin mainostavat liikkeet "ajankohtaista ruokalajia". Jonkinlaista huumoria edusti tyhjien lihakauppojen lanttunäyttely ikkunoissa mainintoineen "ajankohmainen ruokalaji". Toinen näkemäni mainos oli "Ajankohmainen ruokalaji: P e r u n a p u u r o valmistusaika 2 tuntia." Perunoita pitäisi syödä paljon, professori A. I. Virtasen mukaan saamme henkisen työn tekijäin kalorimäärän 2345 kaloria syömällä korttiannosten lisäksi yhden kilon perunoita henkeä kohti päivässä. Kun lisäksi leipä-

kortit nykyisin alkavat tuntua riittämättömiltä (miksi vankoilta "raskasta työtä" tekeville 6-vuotiaille annetaan vauvojen leipäkortti?) on perheenemäntä kiitollinen puuroainesten lisästä. Mutta se valmistusaika — 2 tuntia — se ei ole ajankohtainen.

Perheenäitien työ on lisääntynyt onnettomasti! Elintarpeitten hankkiminen vie hyvinkin 5-kertaisesti sen ajan, mitä siihen kului ennen. Lisäksi saatiin ennen paljon valmista ruokaa: veripalttua, maksalaatikkoa, kotletteja, erilaisia makkaroita ym. Voileivillä leikkelepäälysteineen runsaan maitoannoksen ohella voitiin ateria hyvin kuitata, jos perheenäiti tahtoi säästää itselleen aikaa ompelun opiskeluun, urheiluun, taideharrastuksiin. Tämä kaikki kuuluu menneisyyteen. Vaivalla kokoonhaalituista vähistä ruoka-aineksista ja "omasta päästään" saa perheenäiti nyt yrittää valmistaa riittävästi ravintoa perheelleen. Vaihtelu on aikaansaataavissa vain suuritöisillä samojen ruoka-ainesten muokkauksilla. Allekirjoittaneen taloudessa valittaa perheenemäntä, ettei hän ole koskaan keittänyt niin paljon kuin nykyisin ja saanut niin vähän aikaan. Perhe laihtuu ja perheenäiti taantuu henkisesti.

Sitäpaitsi kuluu polttoaineita ja niitä pitäisi säästää, ne ovat kalliita. Perunapuuro, valmistusaika 2 tuntia, ei tässä suhteessa ole ajankohtainen. Jos se olisi edes hyvää sitten, mutta muuan äiti sanoi saaneensa perunapuuroa keitettyään lastensa ja imeväistensä suusta kielon: "Älä keitä enää koskaan tätä puuroa!"

Siellä täällä näkee ankarasti moitittavan kaikkia tyytymättömyyden ilmauksia. Näkeepä toisinaan vallan siivotonta kielenkäyttöä tyytymättömistä. Onkohan kaikki rehellisyys maailmasta pannaanjulistettu? Yleensä meillä ollaan hämmästyttävän kärsivällisiä. Mutta on luonnonvastaista vaatia tyytyväisyyttä rasittuneilta jonottavilta perheenäideiltä nykyisissä oloissa. Vastatakseni käynteillä mitalla sanon, että ne, jotka ovat tyytyväisiä, ovat epäilyttäviä, he ovat jostakin saaneet maksun tai hamst-ranneet ruokaa varastoon. — Tuntuu niinkuin tyytyväisyys-intoilijain järki usein seisoisi. Niinpä muuan suuren lehden pakinoitsija ihmetteli, että elintarvikekorttien jonottajat nurisivat, eihän rauhanaikana maaottelu- ja elokuvalippujen jonottajat koskaan nurisseet!! Nerokasta! Maaottelu- ja elokuvalippuja ei kenenkään ole pakko jonottaa, elintarvekortteja on. Maaottelu- ja elokuvalippujen jonottajat ovat useimmiten joutilaita, elintarvikekorttien jonottajat perheenäitejä, joilla oli lapsi mukana tai kotona, ehkä sairaana ilman hoitajaa, kuten allekirjoittaneen vieressä seisovalla äidillä. Sama neropatti tässä taas kerran — kaasupulan aikana — ylisteli puuhellaa kaasuhellan kustannuksella. Keittäköön viikon ruokaa sellaisilla puilla kuin meilläkin on ja asettukoon sitten kirjoituskoneen ääreen.

*

Miksi meillä muuten aina huhutaan, olipa asia mikä hyvänsä? Joskus käy hullustikin: noin viikko sitten ke-

hui Hels. Sanomain "Serp", kuinka terveydentilanne lasten kesken on suurenmoinen nykyisen ruoan ansiosta. Samalla sivulla — pääkirjoituksessa — kerrotaan kouluylilääkäri Lyytikäisen lausunnosta kansakouluntarkastajain kokouksessa: lasten ravitsemustilanne on uhkaava, sanoi tri Lyytikäinen. Kumpaa on uskottava? — "Asiantuntijaimme" kehuminen saattaa saada naurettavia muotoja. Muuan professori palasi Ruotsiin tekemältään matkalta: Ruotsissa ollaan kiinnostuneita vitamiinitutkimuksista, mutta meillä niitä on suoritettu paljon kauemmin, oli professorin lausunnon ydin. Ruotsissa on ainakin vedetty käytännölliset johtopäätökset näistä tutkimuksista: rajaseutujen lapsille on jo vuosia jaettu ilmaiseksi mm. kalanmaksaöljyä. — Ei rakkaus isänmaahan ja kansaan ole sitä, että kaikki kaunistellaan, kaikki epäkohdat salataan. Rehellinen rakkaus paljastaa epäkohdat ja etsii niihin korjausta, etteivät ne ikuisesti jatku.

SISÄLLYSLUETTELO.

"Isänmaa tarvitsee kaikki isot munat"	Tulenkantajat	6/33	siv.	9
Munia ja myrkytettyjä kaivoja	"	11/33	"	11
Suojelusyhdistyksiä	"	19/33	"	14
Uusin kansanliike	"	20/33	"	17
Leben und leben lassen	"	24/33	"	22
Pieni sinimusta runoilijaprofessori	"	25/33	"	26
Uusi kelpo maailma ja standardinuorisio	"	27/33	"	29
'Varovainen ja viisas antiikkinen sielu"	"	28/33	"	33
Fantasia rotujalostetusta Saksasta	"	29/33	"	38
Alakansakoulunopettaja-kapinallisuutta	"	31/33	"	43
Spartalainen mustasoppa	"	32/33	"	47
"Siisti manövreeraaja"	"	33/33	"	55
Kantele vai puukko	"	34/33	"	65
Nykyaikainen noitavainon korvike	"	36/33	"	69
Naisen tie	"	37/33	"	73
"Parhaat vaistot"	"	38/33	"	79
Siveellisyysviikon johdosta ..	"	39/33	"	83

Henki ja aine	Tulenkantajat	44/33	siv.	87
Sankarillisia peruukkeja	„	1/34	„	91
Uutta puritanismiako?	„	6/34	„	95
Musta internationale	„	8/34	„	99
Margariinihaastatteluja	„	11/34	„	102
Kukkakeskustelua	„	16/34	„	107
Ihmisuvun barbaarinen kausi	„	22/34	„	111
Nuorison kasvatuksesta	„	33/34	„	115
Sana kahleissa	„	36/34	„	119
Laulun ja valon Kalevala	„	9/35	„	123
Kaksoismoraali	„	15/35	„	127
Kasvatus kuolemaan	„	18/35	„	131
Odysseuksen puuhevonen	„	24/35	„	135
Rekisteröityjen yhdistys	„	40/36	„	143
Kirjailijaliitto iltapuvussa ..	„	43/37	„	147
Kokoomukselaista kertomatai- detta	„	47/37	„	152
Ajankohtainen ruokalaji	Vapaa Pohjola	10/5 41	„	157

2. painos!

Raoul Palmgren:

SUOMEN KULTTUURIN LINJA

Suurta huomiota herättänyt
esitelmä työväen kulttuuri-
juhlassa Messuhallissa 26.
11. -44. Ilmestynyt kirjasena.
20 siv. Hinta 10:—.

” — — sosialistisen kult-
tuuriarvioinnin mestarityö”.
Arvo Turtiainen
(SNS)

”Vavahduttavalla tavalla
uudelleenarvioiva . . .”
Olavi Paavolainen
(Vapaa Sana)

” — — matkaan puhaltava
merkkitorvi, pysyvä viitta-
pylväs suomalaisen sivistyk-
sen tiellä.”

Pentti Lahti
(Vapaa Pohjola)

Julkaisija

KANSANKULTTUURI Oy

40-LUKU

SOSIALISTISEN SIVISTYKSEN JA KULTTUURI-
SUOMALAISUUDEN AIKAKAUSKIRJA.

Julkaisija: Kirjailijaryhmä Kiila. Kustantaja: Kansan-
kulttuuri Oy.

Toimitus: ARVO TURTIAINEN (päätoimittaja), JARNO
PENNANEN, RAOUL PALMGREN, PENTTI
LAHTI (toimitussihteeri).

AVUSTAJAT: Karin Alm, Tor-Erik Eriksson, Pentti
Haanpää, Aaro Hellaakoski, Yrjö Kallinen, Laina Kanerva,
Toivo Karvonen, Ere Kolu, Veikko Kolula, Matti Kurjensaari,
Hertta Kuusinen, Matti Lahdenmäki, Irja Lauri, Väinö Meltti,
Betty Novoschilov, J. H. Orras, Olavi Paavolainen, R. Palome-
meri, Reino Peltonen, Erkki Rantalainen, Yrjö Ruutu, Kaisu-
Mirjami Rydberg, Mauri Ryömä, Tyyne Maija Salminen,
Kaisa Salonen, Riku Sarkola, Maija Savutie, Aira Sinervo,
Elvi Sinervo, Cay Sundström, Tapio Tapiovaara, Iris Uurto,
Veikko Vainikainen, Erkki Vala, Edith Vallinharju, K. H.
Wiik, Lauri Viljanen, Hella Wuolijoki.

12 numeroa vuodessa. Tilaushinta $\frac{1}{1}$ vsk. 180:—,
 $\frac{1}{2}$ vsk. 90:—. Irtonumero 18:—.

Saatavana kirjakaupoista, asiamiehiltä, kustantajalta.

KANSANKULTTUURI Oy

Siltasaarenk. 1 A 17. Puh. 72373

Hinta 40:—

Suom. lauluk. 1.
Vala

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 2111

KIRJANSITOMO
M. HENRIKSSON
|| HELSINKI ||

